

Vapaa-ajan asuminen Ruovedellä

Katja Laitinen

Jari Tamminen

OPINNÄYTETYÖ
Marraskuu 2021

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Liiketalouden tutkinto-ohjelma

LAITINEN, KATJA & TAMMINEN, JARI:
Vapaa-ajan asuminen Ruovedellä

Opinnäytetyö 90 sivua, joista liitteitä 18 sivua
Marraskuu 2021

Toimeksiantajamme Ruoveden kunta halusi selvittää vapaa-ajan asukkaidensa tyytyväisyyttä mökkikuntansa palveluihin. Tarkoitus oli tutkia, onko vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyys lisääntynyt vai vähentynyt vuodesta 2014, ja miten palveluita voisi edelleen kehittää. Lisäksi tutkittiin muun muassa, keitä Ruoveden vapaa-ajan asukkaat ovat, mistä he tulevat ja mitä he mökillään tekevät. Myös mökkien ominaisuuksia ja varustelutasoa tutkittiin. Kyselyn tutkimustuloksia verrattiin vuonna 2014 tehtyyn vastaavanlaiseen tutkimukseen.

Tavoitteena oli tutkia palvelutyytyväisyyttä käyttäen määrällistä tutkimusstrategiaa. Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisen kyselyn avulla, joka oli auki 25.2.–5.4.2021. Vastauksia saatiin 353 kappaletta. Vastaajista yli 60-vuotiaita oli 41 prosenttia ja 45-vuotiaita tai nuorempia 19 prosenttia. Vaihtoehdon Tampere tai muu Ruoveden naapurikunta ilmoitti kotipaikakseen lähes puolet vastaajista. Tärkeimmäksi kaupalliseksi palveluksi osoittautui odotetusti ruoka- ja muut päivittäistavarat. Tyytyväisimpiä oltiin palveluihin: nuohous, tien kunnossapito/auraus, kukat ja taimet sekä ruoka- ja muut päivittäistavarat. Tärkeimpinä kunnan palveluina pidettiin erilaisia jätteiden käsittelyyn ja kierrätykseen liittyviä palveluita ja kaikista tyytyväisimpiä oltiin kirjastoon.

Vertailussa vuoden 2014 tutkimukseen nousi esiin, että tyytyväisyydessä Ruoveden kaupallisiin ja kunnallisiin palveluihin on tapahtunut positiivista muutosta. Julkiset kulkuyhteydet ovat ainoa palvelu, johon tyytymättömyys oli entisestäänkin lisääntynyt. Ravintolapalveluiden merkitys oli selvästi kasvanut ja mattojen pesupaikkojen taas vähentynyt. Mökkien ominaisuudet ja varustelutaso ovat monin tavoin kehittyneet. Mökeillä vietettiin entistä pidempiä aikoja ja etätöitä tehtiin mökiltä käsin nyt enemmän.

Kyselyssä esille tulleet kehityskohteet olivat pitkälti samoja kuin vuonna 2014. Julkisen liikenteen lisäämiseen, tieverkoston kuntoon, jätehuollon toimivuuteen, kunnan lupa-asioiden käsittelyn sujuvuuteen ja terveystietopalveluiden saatavuuteen vapaa-ajan asukkaille tulee panostaa. Viestintää kunnan asioista tulee edelleen kehittää ja ottaa siinä huomioon myös ne vapaa-ajan asukkaat, joille sähköisten viestintävälineiden käyttö on vieraampaa. Mökkiläisneuvoston tunnettuutta vapaa-ajan asukkaiden keskuudessa on edelleen lisättävä tiedotuksen avulla.

Asiasanat: vapaa-ajan asukkaat, vapaa-ajan asunnot, palvelut

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Administration

LAITINEN, KATJA & TAMMINEN, JARI:
Leisure-time Housing in Ruovesi

Bachelor's thesis 90 pages, appendices 18 pages
November 2021

The purpose of this study was to gather information about leisure residents' satisfaction with the services of Ruovesi and if it has increased or decreased in seven years and how to develop the services further. Their background and activities at the cottage as well as the characteristics and equipment of the cottages in Ruovesi were also studied. The commissioner of this thesis was the municipality of Ruovesi.

The data were collected by conducting an electronic survey. The survey opened on the 25th of February and closed on the 5th of April. The total of 353 responses were received. The results were compared to a similar study of the year 2014.

It was found out that the satisfaction with the services had increased. Public transport was the only service to which satisfaction had decreased even more. The most important commercial service was groceries and other daily consumer goods. The most important municipal services were waste disposal and recycling related. The characteristics and equipment of the cottages had improved. More time was spent and remote work done at the cottages.

The findings indicated that more investing is needed in public transport, condition of road network, waste management, municipal permit matters and the availability of health care for leisure residents. Communication with leisure residents requires more development.

Key words: leisure residents, cottages, services

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	VAPAA-AJAN ASUMINEN SUOMESSA	8
2.1	Määritelmiä	8
2.2	Vapaa-ajan asumisen nykytila.....	9
2.2.1	Tunnuslukuja mökkeilystä 2020 (SVT)	9
2.2.2	Mökkibarometri 2021	11
2.3	Vapaa-ajan asukkaat ja kuntapalvelut.....	14
2.4	Vapaa-ajan asumisen vaikutukset kunnille ja yhteiskunnalle	15
2.4.1	Taloudelliset vaikutukset kunnille	16
2.4.2	Ympäristövaikutukset	18
2.4.3	Sosiaaliset vaikutukset	18
2.5	Vapaa-ajan asumisen tulevaisuus.....	19
2.5.1	Kakkosasuminen, monipaikkaisuus ja kaksoiskuntalaisuus	20
2.5.2	Vaihtoehtoisten mökkeilymuotojen yleistyminen	21
2.5.3	Mökkeilyn kansainvälistyminen.....	22
2.5.4	Mökkeilyn alueellinen eriytyminen	23
2.5.5	Mökkien periytyminen seuraaville sukupolville	23
2.5.6	Kaupungistumisen ja väestön ikääntymisen vaikutus.....	24
2.5.7	Ympäristöarvojen korostuminen	25
2.5.8	Vapaa-ajan asuntojen rakentamisen uudet trendit	25
2.5.9	Mökkeily ja maahanmuuttajat	26
3	RUOVEDEN KUNTA	27
3.1	Yleistä	27
3.2	Ruovesi mökkeilykuntana	28
4	KYSELYTUTKIMUS.....	31
4.1	Tutkimusmenetelmä.....	31
4.2	Kyselylomakkeen laatiminen	31
4.3	Kyselyn toteuttaminen	32
4.4	Tulosten analysointi ja tulkinta	33
5	TUTKIMUKSEN TULOKSET	35
5.1	Vastaajien taustatiedot.....	35
5.2	Miksi Ruovesi?	35
5.3	Mökit ja niiden ominaisuudet.....	38
5.4	Mökin käyttö, aktiviteetit ja etätyö.....	42
5.5	Ruoveden kaupallisten palveluiden saatavuus ja käyttö	45
5.6	Ruoveden kunnan palveluiden käyttö	49

5.7	Ruoveden tapahtumat ja niistä tiedottaminen	50
5.8	Ruoveden Mökkiläisneuvosto	51
5.9	Vertailu vuoden 2014 kyselyn tuloksiin	52
5.9.1	Vastaajien taustatiedot	53
5.9.2	Miksi Ruovesi?	53
5.9.3	Mökit ja niiden ominaisuudet	54
5.9.4	Mökin käyttö, aktiviteetit ja etätyö	56
5.9.5	Palveluiden saatavuus ja käyttö, sekä tiedotus ja tapahtumat.....	57
5.9.6	Mökkiläisneuvosto	58
6	POHDINTA	59
6.1	Tutkimuksen tärkeimpiä havaintoja	59
6.2	Opinnäytetyön toteutuminen	61
6.3	Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus.....	63
6.4	Kehitysehdotuksia Ruoveden kunnalle ja Mökkiläisneuvostolle	65
	LÄHTEET	69
	LIITTEET	73
	Liite 1. Kyselyn infokirje	73
	Liite 2. Sähköisen kyselyn saate	74
	Liite 3. Kyselylomake	75

1 JOHDANTO

Mökkeily on olennainen osa suomalaista kulttuuriperintöä ja elämäntapaa. Arvioiden mukaan enemmän kuin joka toinen suomalainen viettää säännöllisesti aikaansa mökillä. (Pitkänen ym. 2015, 146.) Mökkeilijät ovat monelle väestökadosta kärsivälle maaseutukunnalle kullannarvoisia. Monien kuntien väkimäärä kasvaa runsaasti kesäisin, kun mökkiläiset saapuvat sankoin joukoin sinne kesäänsä viettämään. Heidän taloudellinen merkityksensä näille kunnille on huomattava. Monet syrjäkylien palvelut säilyvät ainoastaan vapaa-ajan asukkaiden ansiosta. (Mökkiläinen tuo hyvinvointia koko yhteiskunnalle 2021.)

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää Ruoveden kunnan vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyyttä mökkikuntansa palveluihin. Ruoveden kunta etsi keväällä 2020 Tampereen ammattikorkeakoulusta tekijää tähän tutkimukseen ja liiketalouden opiskelija Katja Laitinen päätti ottaa haasteen vastaan. Kyselytutkimuksen toteuttamista suunniteltiin syksyn 2020 aikana, jolloin osapuolille hahmottui, että tämä tutkimus on melko laaja opinnäytetyöksi yhdelle ihmiselle. Niinpä tammikuussa 2021 toinen liiketalouden opiskelija Jari Tamminen liittyi tähän projektiin mukaan. Ruoveden kunnasta tämän projektin yhteyshenkilönä toimi kunnanjohtaja Eeva Viitanen.

Tämän opinnäytetyön ja siihen liittyvän tutkimuksen tarkoituksena oli selvittää, onko Ruoveden vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyys Ruoveden tarjoamiin palveluihin lisääntynyt vai vähentynyt edelliseen vastaavaan vuonna 2014 toteutettuun kyselytutkimukseen (Heinonen & Kivi 2014) verrattuna. Näin saatiin selville, olivatko vuoden 2014 tutkimuksen tulosten perusteella toteutetut toimenpiteet olleet oikeita ja riittäviä. Tämänkertaisen tutkimuksen tulosten pohjalta oli myös tarkoitus esittää Ruoveden kunnalle ehdotuksia siitä, kuinka vapaa-ajan asukkaiden tarvitsemia palveluita voisi edelleen kehittää. Palvelutyytyväisyyden lisäksi tässä tutkimuksessa tutkittiin myös muun muassa, keitä Ruoveden vapaa-ajan asukkaat ovat, mistä he tulevat ja mitä he mökillään tekevät. Myös mökkien ominaisuuksia ja varustetasoa tutkittiin. Kaikkia tämän tutkimuksen tuloksia verrattiin vuoden 2014 tuloksiin.

Tutkimus toteutettiin sähköisenä kyselynä. Linkki kyselylomakkeeseen jaettiin kunnan sähköpostilistalla oleville Ruoveden vapaa-ajan asukkaille. Lisäksi linkki tutkimusinfoon löytyi Ruoveden kunnan verkkosivuilta sekä kunnan Facebook- ja Instagram-sivuilta. Tutkimustulokset analysoitiin IBM SPSS Statistics -tilasto-ohjelmalla ja Microsoft Excelillä.

Tämän opinnäytetyön teoriaosuudessa tarkastellaan aluksi vapaa-ajan asumisen nykytilaa Suomessa. Seuraavaksi on lyhyt katsaus vapaa-ajan asukkaista kunta- palveluiden käyttäjinä. Sen jälkeen kuvataan vapaa-ajan asumisen taloudellisia vaikutuksia kunnille sekä vapaa-ajan asumisen ympäristö- ja sosiaalisia vaikutuksia. Sitten tarkastellaan vapaa-ajan asumisen tulevaisuutta Suomessa ja sen trendejä useammasta eri näkökulmasta. Ruovesi -osuudessa tarkastellaan lyhyen kuntaesittelyn jälkeen Ruovettä mökkeilykuntana ja mitä mökkiläisten viihtyvyyttä parantavia muutoksia Ruovedellä on tehty edellisen mökkiläiskyselyn jälkeen.

Neljännessä luvussa esitetään lyhyen teoreettisen kyselytutkimus tutkimusmenetelmänä -osuuden jälkeen tarkemmin tämän kyselyn suunnitteluun, lomakkeen laaditaan, kyselyn toteuttamiseen ja tulosten analysoimiseen liittyvät asiat. Viidennessä luvussa käydään tutkimuksen tulokset läpi kysymysten aihealueiden mukaisesti jaoteltuna. Lisäksi tässä osiossa verrataan tämän kyselytutkimuksen tuloksia vuoden 2014 vastaavan tutkimuksen tuloksiin. Lopuksi pohdinnassa kerrotaan tämän tutkimuksen tärkeimpiä havaintoja, opinnäytetyön toteutumisesta, tutkimuksen pätevydestä ja luotettavuudesta sekä esitetään kehitysehdotuksia Ruoveden kunnalle ja Mökkiläisneuvostolle vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyyden ylläpitämiseksi ja parantamiseksi.

2 VAPAA-AJAN ASUMINEN SUOMESSA

2.1 Määritelmiä

Tilastokeskuksen määritelmän mukaan kesämökillä tarkoitetaan sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettua vapaa-ajan asuinrakennusta tai loma-/vapaa-ajan rakennuksena käytettävää asuinrakennusta. Kesämökeiksi lasketaan kaikki ne rakennukset, joiden käyttötarkoitus vuoden viimeisenä päivänä on vapaa-ajan asuinrakennus tai joita kyseisenä ajankohtana käytetään vapaa-ajan asuntoina. Vapaa-ajan asuinrakennuksiksi ei lasketa lomakyläien rakennuksia, liiketoimintaa palvelevia lomamökkejä eikä myöskään siirtolapuutarhamökkejä. (Suomen virallinen tilasto n.d.) Rakennusluokituksen muutosten johdosta kesämökkitilastoihin ei vuodesta 2020 lähtien enää lasketa niin sanottuja mummonmökkejä. Sen sijaan vuokrattavat lomamökit lasketaan nyt kesämökkitilastoihin kuuluviksi. (Suomen virallinen tilasto 2021d.)

Termien kesämökki/mökki sijasta käytetään nykyään yhä enemmän termejä vapaa-ajan asunto tai kakkosasunto. Nämä uudet termit kuvastavat mökkeilyn uusia muotoja ja muuttunutta merkitystä. Jotta termistö olisi yhdenmukainen kyselyssä käytettyjen termien kanssa, tässä opinnäytetyössä käytetään myös termejä mökkeily ja mökkeilijä/mökkiläinen, jotka kattavat tässä yhteydessä kaiken vapaa-ajan asumisen, oli asumus sitten vaatimaton mökki tai hyvinkin pramea huvila.

Tässä opinnäytetyössä tutkittiin Ruoveden vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyyttä mökkikuntansa palveluihin. Asiakas-/palvelutyytyväisyydellä tarkoitetaan asiakkaan, tässä tapauksessa vapaa-ajan asukkaan, yksilöllistä ja yksittäistä kokemusta saamastaan palvelusta. Asiakastyytyväisyys/-tyytymättömyys syntyy, kun asiakas vertaa ennako-odotuksiaan palvelusta sekä toteutuneeseen tilanteeseen että saamiinsa kokemuksiin ja puntaroi, täyttyivätkö odotukset vai eivät. Asiakastyytyväisyyteen vaikuttavat useat eri asiat, kuten palvelun tai tuotteen laatu, hinnoittelu; nopea, osaava ja ystävällinen asiakaspalvelu sekä mahdollisten ongelmatilanteiden sujuva hoitaminen. (Suomi.fi 2021; Pitkospuu Productions n.d.)

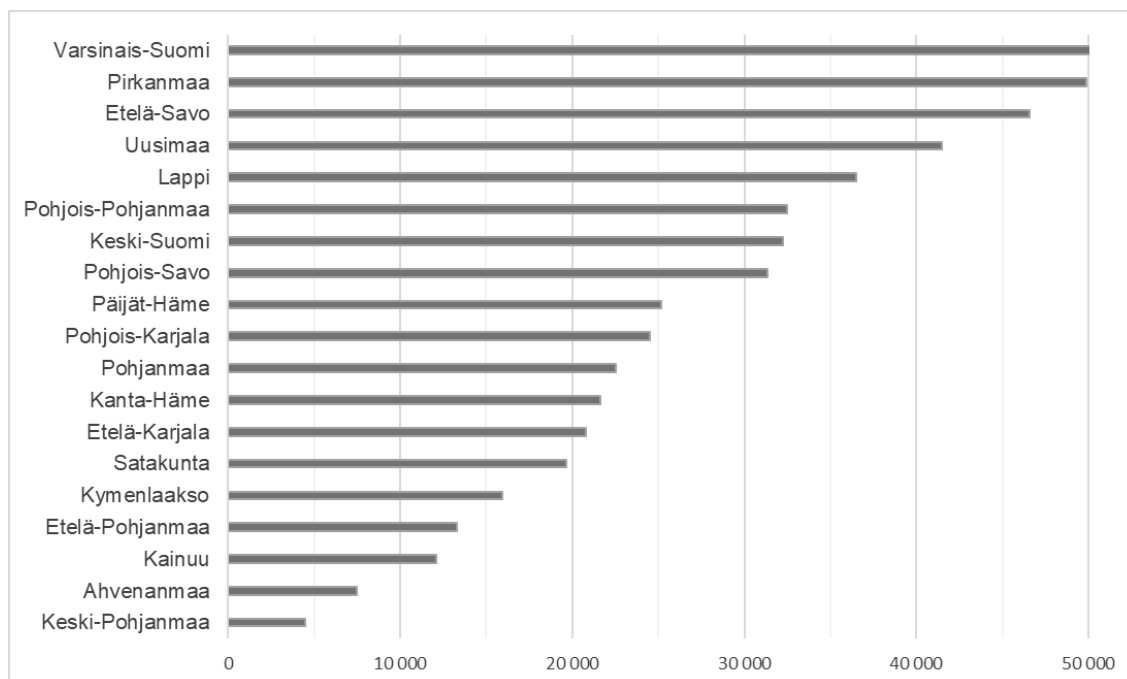
2.2 Vapaa-ajan asumisen nykytila

Mökkiasumisen juuret ulottuvat Suomessa 1960-luvulle, jolloin huvila-asuminen muuttui vähitellen mökkeilyksi. Mökkirakentamisen kultaista aikaa vietettiin 1980-luvulla, jolloin parhaimmillaan valmistui 10 000 uutta mökkiä vuodessa. (Pitkänen ym. 2015, 146.) Uusien mökkien rakentaminen on 1980-luvun huippuvuosista selvästi vähentynyt, mutta mökkien kokonaismäärä on jatkanut kasvuaan ja niitä on nyt eri laskentatavoista riippumatta reilusti yli puoli miljoonaa (Vapaa-ajan rakennuksia on paljon luultua enemmän 2019).

Mökkeilyn luonne on vuosien saatossa muuttunut. Mökki ei ole enää pelkästään kesänviettopaikka, jonne mennään kesäloman ajaksi rentoutumaan luonnon helmaan hyvinkin alkeellisiin olosuhteisiin. Mökkeillä vietetään nyt huomattavasti pidempiä aikoja kuin ennen, ja mökkien varustelutason nousun myötä eläminen mökillä ei enää välttämättä eroa paljoakaan vakituksessa asunnossa asumisesta. Seuraavissa luvuissa esitetään Suomen viralliseen tilastoon (SVT) ja vuoden 2021 Mökkibarometriin perustuvia mökkeilyn tunnuslukuja.

2.2.1 Tunnuslukuja mökkeilystä 2020 (SVT)

Tilastokeskuksen mukaan Suomessa oli vuonna 2020 kaikkiaan 508 289 kesämökkiä. Kuntakohtaisesti tarkasteltuna eniten mökkejä oli Kuopiossa (10 500). Maakunnista eniten mökkejä oli Varsinais-Suomessa ja Pirkanmaalla (n. 50 000). Vuonna 2020 Suomessa oli kaikkiaan 63 kuntaa, joissa mökkejä oli enemmän kuin vakituksia asuntoja. (Suomen virallinen tilasto 2021a.) Kesämökkien määrä eri maakunnissa on esitetty kuviossa 1.

KUVIO 1. Kesämökkien määrä maakunnittain vuonna 2020 (Suomen virallinen tilasto 2021b)

Käytännössä vapaa-ajan kiinteistöjä on Suomessa paljon Tilastokeskuksen ilmoittamaa lukemaa enemmän. Suomi Asuu -tutkimuksen kotitalousotannan perusteella vapaa-ajan kiinteistöjä voi Suomessa olla jopa 710–720 000. Poikkeama varsinaisesta mökkikiinteistökannasta on perua siitä, että maalaistaloja ja vanhoja mummonmökkejä on 1970-luvulta lähtien siirtynyt vapaa-ajan käyttöön arviolta 200 000 kappaletta. (Vapaa-ajan rakennuksia on paljon luultua enemmän 2019.)

Nykyään rakennetaan entistä suurempia mökkejä. 2010-luvulla rakennettujen mökkien keskimääräinen pinta-ala oli 72 m², mikä on selvästi suurempi kuin kaikkien kesämökkien keskikoko (49 m²) vuonna 2020. On kuitenkin huomattava, että mökkien neliöistä laskettu mediaani oli 40 m² vuonna 2020, eli puolet mökeistä oli kooltaan 40 m² tai sitä pienempiä. Yksityiset henkilöt omistavat mökeistä yli 80 %. Loput eli reilut 85 000 mökkiä on yritysten, yhteisöjen, perikuntien tai ulkomaa-laisten omistuksessa. Kesämökin omistaviin asuntokuntiin kuului vuonna 2020 yhteensä noin 782 000 henkilöä. (Suomen virallinen tilasto 2021a.)

Kolmasosalla kaikista mökin omistajista mökki sijaitsee heidän kotikunnassaan ja 64 prosentilla asuinmaakuntansa alueella. Tähän merkittävä poikkeus ovat uusimaalaiset, joiden mökeistä vain 28 % on Uudellamaalla. Vuonna 2020 kaikkien mökinomistajien keski-ikä oli 63 vuotta ja alle 40-vuotiaita mökinomistajia oli vain 7 % kaikista mökinomistajista. Lähes 40 prosentissa mökeistä oli omistajana kahden aikuisen asuinkunta, ja 11 prosentissa mökeistä niiden omistajatalouksissa oli alaikäisiä lapsia. Omistajista yksinasuvia oli vain 15 %. (Suomen virallinen tilasto 2021a.)

2.2.2 Mökkibarometri 2021

Vuonna 2003 Maa- ja metsätalousministeriön alainen Saaristoasiain neuvottelukunta loi vapaa-ajan asuntojen yksityisomistajille osoitettuun kyselyyn perustuvan toistuvasti toteutettavan Mökkibarometri -seurantajärjestelmän palvelemaan vapaa-ajan asumisen kehittämistä. Mökkibarometrin avulla pyritään selvittämään varsinkin sellaisia vapaa-ajan asumiseen liittyviä asioita, joihin ei mistään rekistereistä löydy tietoa. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi tiedot mökkien todellisesta käytöstä ja käyttäjistä sekä mökkien varustukseen, kuten sähköistykseen sekä vesi- ja viemäriliittymiin liittyvät asiat. Mökkibarometri on julkaistu aiemmin vuosina 2004, 2009 ja 2016. (Voutilainen, Korhonen, Ovaska & Vihinen 2021, 11.)

Uusin Mökkibarometri toteutettiin vuonna 2021. Tämän ensimmäisen kokonaan sähköisesti toteutetun barometrin kysely suoritettiin maaliskuussa 2021. Kyselyn osallistujiksi valittiin 5 000 väestötietojärjestelmästä ositetulla otannalla valittua 18–79-vuotiasta vapaa-ajan asunnon henkilöomistajaa. Valituilla henkilöillä oli vakinainen osoite Suomessa ja he rekisterin tietojen perusteella käyttivät vapaa-ajan asuntoaan loma-asuntona. Puolella valituista vastaajista vapaa-ajan asunto sijaitsi heidän asuinkunnassaan ja toisella puolella asuinkunnan ulkopuolella. Lisäksi kyselyyn valittujen henkilöiden vapaa-ajan asuntojen maakuntakohtaiset lukumäärät oli ennalta määritetty. (Voutilainen ym. 2021, 12.)

Kuten aikaisemmissakin Mökkibarometreissa, vuoden 2021 kyselyssä kartoitettiin vapaa-ajan asuntojen ominaispiirteitä, saavutettavuutta ja lähiympäristöä, vapaa-ajan asuntojen käyttöä ja siinä tapahtuvia muutoksia, vapaa-ajan asukkaiden

suhdetta mökkikuntaansa, vapaa-ajan asumiseen liittyvien palveluiden saavutettavuutta ja käyttöä sekä palveluiden ja tavaroiden hankintaa (Voutilainen ym. 2021, 11). Kyselyn vastausprosentiksi saatiin 25,5 % (Voutilainen ym. 2021, 76).

Vapaa-ajan asuntojen varustetaso on monessa suhteessa selvästi noussut aiempiin Mökkibarometreihin verrattuna ja sen parantamiseen aiotaan panostaa paljon myös tulevaisuudessa (Voutilainen ym. 2021, 78). Esimerkiksi suihkujen määrä mökeillä on noussut vuoden 2004 barometrin 17 prosentista 31 prosenttiin ja astianpesukoneiden määrä 7 prosentista 20 prosenttiin (Voutilainen ym. 2021, 38–39). Taulukossa 1 on esitetty erinäisten vapaa-ajan asuntojen varusteiden yleisyys uusimman Mökkibarometrin mukaan.

TAULUKKO 1. Vapaa-ajan asuntojen varusteiden yleisyys (Voutilainen ym. 2021, 39, muokattu)

Varusteet	
Liesi	94,4 %
Jääkaappi	93,3 %
Uuni	82,8 %
Vene	81,3 %
Televisio	75,0 %
Suihku	31,1 %
Pyykinpesukone	21,3 %
Astianpesukone	19,7 %
Kiinteä laajakaista	8,4 %

Lämmitystavoista lämpöpumpun osuus on erityisen vahvassa nousussa (nyt 28 %), kun se vuoden 2009 barometrissa oli vain 5 %. Sähkölämmityksen (peruslämpö) päällä pitäminen talvella on myös yleistynyt 27 prosentista 40 prosenttiin samalla aikavälillä. Käymälätyypeistä kompostikäymälä oli nyt Mökkibarometreissa ensimmäistä kertaa yleisin käymälätyyppi (41 %). (Voutilainen ym. 2021, 78.)

Mökkibarometrin tulosten mukaan keskimääräinen vapaa-ajan asunnolla vietetty aika vuodessa oli kasvanut merkittävästi ollen 103 yöpymisvuorokautta vuonna

2020, sillä vuoden 2016 barometrin mukaan yöpymisvuorokausia oli vain 79. Koronapandemia aiheutti selvän piikin maaliskuulle 2020, mutta jo ennen sitä mökillä vietetty aika oli ollut selvässä kasvussa. (Voutilainen ym. 2021, 78.) Edelliseen Mökkibarometriin verrattuna yhä suurempi osa vastaajista uskoi mökillä vietetyn ajan edelleen kasvavan seuraavan kolmen vuoden aikana (Voutilainen ym. 2021, 79).

Barometrin vastaajista 29 % ilmoitti vapaa-ajan asuntonsa soveltuvan ympärivuotiseen käyttöön. Vapaa-ajan asuntoa toistuvasti käyttäviä henkilöitä oli keskimäärin 4,7. Vapaa-ajan asuntonsa vakituiseksi asunnoksi muuttamiseen seuraavan 10 vuoden aikana uskoi varmasti tai jokseenkin varmasti 13 % vastaajista. Vapaa-ajan asuntokunnan palveluihin oltiin julkista liikennettä lukuun ottamatta suhteellisen tyytyväisiä. (Voutilainen ym. 2021, 79.)

Ulkopaikkakuntalaiset vapaa-ajan asukkaat hankkivat päivittäistavaransa selvästi useammin mökkipaikkakunnaltaan kuin kotikunnastaan. Muiden tuotteiden hankkimisen osalta kotipaikkakunnan tai mökkipaikkakunnan välillä ei ollut suurta eroa. Mökkipaikkakuntaa käytetään erilaisten ostosten tekemiseen sitä useammin, mitä kauempana kotoa mökki sijaitsee. Vuosittainen mökkikunnassa päivittäistavaroihin, muihin tavaroihin ja palveluihin sekä vapaa-ajan asunnon rakentamiseen ja kunnostamiseen käytetty kokonaisrahamäärä on hienoisessa kasvussa, mikä korreloi mökillä vietetyn ajan kasvamisen kanssa. (Voutilainen ym. 2021, 80.)

Etätöiden tekemisen voimakas lisääntyminen näkyi selvästi tämän kertaisen Mökkibarometrin tuloksissa. Niistä työssäkäyvistä, joille etätö on mahdollista, oli etätöitä nyt tehnyt mökiltänsä käsin 43 %, kun vuoden 2016 barometrissa vastaava osuus oli vain 7 %. Lisäksi nyt mökillänsä etätöitä tehneistä kaksi kolmasosaa oli halukkaita tekemään niitä tulevaisuudessa yhä enemmän. (Voutilainen ym. 2021, 81.) Koronapandemialla oli selvä vaikutus etätöiden tekemisen lisääntymiseen. Toisaalta Työolobarometrin mukaan etätöiden tekeminen oli lisääntynyt vuodelta jo ennen koronapandemiaa (Keyriläinen 2021, 79). Työolobarometrissa ei kuitenkaan otettu kantaa siihen, missä etätöitä on tehty, mutta on oletettavaa, että etätöiden tekeminen myös vapaa-ajan asunnolta käsin oli ollut kasvussa jo ennen koronapandemiaa (Voutilainen ym. 2021, 81).

2.3 Vapaa-ajan asukkaat ja kuntapalvelut

Kuntapalveluilla tarkoitetaan kunnan asukkailleen järjestämiä palveluita. Näistä suurin osa on määritelty kuntien tehtäviksi lainsäädännön kautta. Lakisäättöisiä kuntien palveluita ovat esimerkiksi koulutus ja päiväkodit, kulttuuri- ja nuorisotoiminta, kirjastot, vesi- ja jätehuolto, ympäristöpalvelut, maankäyttö ja kaupunkisuunnittelu, sosiaali- ja terveystyöpalvelut (ovat siirtymässä soteuudistuksen jälkeen hyvinvointialueille) sekä palo- ja pelastustoimi (siirtymässä pelastustoimen uudistuksen jälkeen hyvinvointialueille). Kunnat voivat lakisääteisten tehtävien lisäksi ottaa vastuulleen muita esimerkiksi talouteen, asumiseen ja työllisyyteen liittyviä itsehallinnollisia tehtäviä. (Valtiovarainministeriö 2021.) Kuntien palveluista osa on tarkoitettu vain kunnan omille asukkaille ja osa taas on muidenkin käytettävissä. Joistakin palveluista vieraskuntalaiset joutuvat maksamaan korkeamman hinnan. (Nurminen-Piirainen 2012, 19.)

Tilastotietoa vapaa-ajan asukkaista kuntapalveluiden käyttäjinä on aika vähän saatavilla. Ainoa laajempi tutkimus asiasta on Saaristoasiain neuvottelukunnan toteuttama selvitysprojekti vuosina 2005–2006. (Sisäasiainministeriö 2006.) Tämä projekti pohjautui mökkiläis- ja kuntakyselyihin, mitkä toteutettiin 14:ssä eri kokoisessa ja eri puolilta Suomea valitussa kunnassa (Sisäasiainministeriö 2006, 8). Projektin raportin yhteenvedossa todettiin, että mökkiläisille tärkeimpiä kuntien heille tarjoamia palveluita olivat jätehuolto, rakennusvalvonta- ja neuvonta, perusterveydenhuollon päivystys, liikuntapalvelut, kulttuuritapahtumat sekä kirjasto. Myös pelastuspalveluiden toimivuus oli luonnollisesti mökkiläisille tärkeää. (Sisäasiainministeriö 2006, 55.) Kyselyn vastausten perusteella ulkokuntalaiset mökkiläiset käyttivät useimmin kulttuuripalveluita (40 % vastaajista), terveyskeskuksen päivystysvastaanottoa (25 %), rakennustarkastajan palveluita (19 %) ja kirjastoa (17 %). (Sisäasiainministeriö 2006, 32.)

Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) vuonna 2015 julkaiseman ”Vapaa-ajan asuminen Suomessa” -raportin tekemiseen liittyneessä väestökyselyssä vapaa-ajan asukkaat pitivät tärkeimpinä mökkikuntansa palveluina palo- ja pelastustoimea sekä terveydenhoitoa (Adamiak ym. 2015, 33). Tuoreessa Mökkibarometrissa tiedusteltiin vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyyttä mökkikuntansa palvelui-

hin. Kuntapalveluihin oltiin kautta linjan hyvin tyytyväisiä. Asteikolla 1 (erittäin tyytymätön) – 5 (erittäin tyytyväinen) kuntapalvelut saivat seuraavia keskiarvolukemia: kirjastopalvelut 3,95; jätehuolto 3,86; liikuntapalvelut 3,81; terveyskeskuspalvelut 3,78; kunnanviraston palvelut 3,77 ja kulttuuritilaisuudet 3,60. (Voutilainen ym. 2021, 68.)

2.4 Vapaa-ajan asumisen vaikutukset kunnille ja yhteiskunnalle

Mökkeilyllä on yhteiskunnalle huomattava taloudellinen merkitys ja suuri työllistävä vaikutus. Rakennustutkimus RTS Oy:n vuonna 2016 tekemien loma-asutokannan arviointitutkimuksen sekä mökkeilyn talous- ja työllisyysvaikutusten arviointitutkimuksen perusteella mökkeilyn merkittävät talousvaikutukset ovat yhteensä noin 7 miljardia euroa. Taulukosta 2 nähdään myös, että suurin tekijä tässä summassa on ”rakentaminen, korjaus ja kiinteistökaupat” ollen noin 2,3 miljardia euroa. Myös päivittäistavaroiden hankinnan ja mökkimatkojen kustannusten osuudet ovat yli 1,5 miljardia euroa. (Mökkeilyn työllistävä vaikutus 2021.)

TAULUKKO 2. Mökkeilyn talousvaikutukset Suomessa (Mökkeilyn työllistävä vaikutus 2021)

Merkittävät mökkeilyn talousvaikutukset	
Rakentaminen, korjaus ja kiinteistökaupat	2,3 mrd. euroa
Päivittäistavarahankinnat	1,7 mrd. euroa
Mökkimatkojen kustannukset	1,6 mrd. euroa
Verot ym. maksut	0,7 mrd. euroa
Palvelujen ja kestokulutustavaroiden hankinta	0,7 mrd. euroa
Yhteensä	7 mrd. euroa

Kansantalouden tilinpidon ostovoimakorjatuilla työllistämiskertoimilla, käytetyistä euroista laskettu työllisyysvaikutus on noin 80 000 työpaikkaa (Mökkeilyn työllis-

tävä vaikutus 2021). Keskimäärin yhteen mökkikiinteistöön ostetaan rakennustarvikkeita, polttoainetta sekä päivittäis- ja kestokulutustarvikkeita, ja maksetaan veroja sekä kuluja n. 10 000 euron edestä vuosittain (Mökkiläinen tuo hyvinvointia koko yhteiskunnalle 2021). Eipä siis ole ihme, että kunnat houkuttelevat uusia mökkiläisiä monin eri keinoin.

Seuraavassa tarkastellaan mökkeilystä kunnille seuraavia positiivisia ja negatiivisia taloudellisia, sosiaalisia sekä ympäristövaikutuksia. Lähteenä näiden erilaisten vaikutusten merkittävydessä kunnille toimii Suomen ympäristökeskuksen (SYKE) vuonna 2015 julkaiseman ”Vapaa-ajan asuminen Suomessa” -raporttiin liittyneen kuntakyselyn tulokset (Adamiak ym. 2015, 40–45). Jäljempänä tästä käytetään termiä ”kuntakysely”.

2.4.1 Taloudelliset vaikutukset kunnille

Mökkeilyllä on suuri vaikutus monien kuntien taloudelle sekä yksityisten palveluiden kysynnälle kunnissa (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 38). Joissain mökkikunnissa kunnat ovat voineet mökkiläisiltä saatavien tulojen avulla pitää kunnallisveroprosenttinsa keskimääräistä alhaisempina. (Mökkiläiset ovat tärkeitä veronmaksajia monille kunnille 2018). Kunnat saavat mökkiläisistä tuloja useammalla eri tavalla. Vapaa-ajan asunnoista ja niiden tonteista kertyvä kiinteistövero on monelle paljon mökkejä omaavalle kunnalle hyvin merkittävä tulonlähde. Mökkeilyn on arvioitu tuottavan kunnille kiinteistöveroja vuosittain lähes 100 miljoonaa euroa (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 39). Kunnat voivat määrittää vapaa-ajan asunnoille vakituisia asuinrakennuksia korkeamman kiinteistöveron.

Mökkiläisten ostot mökkikunnastaan synnyttävät työpaikkoja ja sitä kautta kunnallisverotuloja. Mökkiläisten kuntapalveluiden käyttö synnyttää myös kuntasektorille työpaikkoja ja kunnan työntekijöiden palkoista palautuu sitten kunnille verotuloja. (Sisäasiainministeriö 2006, 44.) Yhteisöt maksavat elinkeinotoimintansa tuloista yhteisöveroa. Mökkiläisten tekemät ostokset lisäävät yritysten tuloja ja sitä myöten kunnan saaman yhteisöveron määrää. (Sisäasiainministeriö 2006,

48.) Kunnat voivat periä palveluistaan käyttömaksuja. Osa näistä on lakisääteisiä, kuten jätemaksut sekä rakennustarkastus- ja valvontamaksut. (Sisäasiainministeriö 2006, 50.) Erilaisista käyttömaksuista koituu kunnille tuloja vuosittain arviolta 600 miljoona euroa. Näiden maksujen kautta mökkiläiset osallistuvat mökkikuntansa infrastruktuuriin, kuten esimerkiksi tietoverkkojen ja sähköverkon, kustannuksiin. Toisaalta mökkeily mahdollistaa laajemminkin matkailun edistämiseksi hyväksikäytettävissä olevaa infrastruktuuria, kuten esimerkiksi kulttuuritahtumat ja ravintolapalvelut. (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 39.)

Kuntakyselyssä mökkeilyn tärkeimmiksi positiivisiksi talousvaikutuksiksi kuntien edustajat nimesivät paikalliselle elinkeinoelämälle saatavat tulot, veroista ja maksuista kunnille koituvat tulot sekä kiinteistöjen arvon säilymisen tai nostamisen. Muita taloudellisia hyötyjä, kuten uusien investointien ja työpaikkojen syntymistä sekä matkailijoiden ja uusien asukkaiden saamista paikkakunnalle, ei pidetty niin merkittävinä tekijöinä. (Adamiak ym. 2015, 40.)

Kunnille aiheutuu luonnollisesti kustannuksia mökkiläisille tarjotuista palveluista. Osassa palveluista palvelumaksut kattavat kunnan kustannukset joko osittain tai kokonaan. Käyttäjille ilmaisissa palveluissa, kuten kirjastopalveluissa, kulut kateetaan valtion osuuksilla tai kuntien verotuloilla. (Sisäasiainministeriö 2006, 33.) Mökkiläiset kuntapalvelujen käyttäjinä -tutkimuksen perusteella eniten kustannuksia mökkiläisistä tuli pelastustoimesta, kirjastosta, elinkeinotoimen edistämisestä ja rakennusvalvonnasta. Esimerkiksi jätehuollon kohdalla jätehuollon maksut kattavat menot. (Sisäasiainministeriö 2006, 34.) Tässä kohtaa on kuitenkin huomioitava se, että ulkopaikkakuntalaisille tarjottavia palveluita ei tilastoida, joten kunnat voivat esittää kustannuksista vain arvioita (Sisäasiainministeriö 2006, 33).

Kuntakyselyssä negatiivisimpana mökkeilyn taloudellisena vaikutuksena nousi esiin se, että mökkiläisten palveluille ja tavaroille tuoma kysyntä on kausittaista ja että he ostavat tavaroita ja palveluita paljon mökkikuntansa ulkopuolelta. Toinen esiin noussut mökkeilyn negatiivinen taloudellinen vaikutus oli palveluiden ja hajautuvan asutuksen edellyttämän infrastruktuurin ylläpidosta kunnille tulevat kustannukset. (Adamiak ym. 2015, 40.)

2.4.2 Ympäristövaikutukset

Mökkeilyyn liittyviä ympäristövaikutuksia syntyy mökkien rakentamisesta ja remontoinnista, mökin ja vakituisen asunnon välillä liikkumisesta sekä itse mökillä oleilemisestä (Nurminen-Piirainen 2012, 23). Mökkeilyn suurimmat energiankuluttajat ovat lämmitys ja mökkiliikenne. Mökkeilyn hiilijalanjäljestä kolmannes syntyy energian kulutuksesta, kolmannes mökkiliikenteestä ja kolmannes muusta kulutuksesta, kuten mökillä syntyvistä jätteistä ja sinne tehtävistä hankinnoista (Sivonen 2020). Uusien vapaa-ajan asuntojen suurempi koko ja vapaa-ajan asuntojen varustetason kasvaminen lisäävät vapaa-ajan asumisen negatiivisia ympäristövaikutuksia (Nurminen-Piirainen 2012, 23).

Kuntakyselyssä suurimpana mökkeilyn ympäristöhaittana pidettiin rantojen rakentamista. Muita merkille pantuja ympäristöhaittoja olivat roskaaminen, maaperän ja vesistöjen saastuminen, tieverkon kuormitus, yhdyskuntarakenteen hajautuminen, maisemaan sopimaton rakentaminen sekä maiseman muutos. (Adamiak ym. 2015, 42.) Rantojen rakentamisen aiheuttamia ympäristöhaittoja voidaan pienentää kaavoitus- ja suunnittelukeinoin kasvattamalla tonttikokoja ja sijoittamalla rakennukset kauemmaksi rantaviivasta (Nurminen-Piirainen 2012, 23).

Mökkeilyn positiivisista ympäristövaikutuksista selvästi merkittävimpänä kuntakyselyssä pidettiin syrjäseutujen infrastruktuurin ylläpitoa. Toinen esiin nousut hyöty oli mökkiläisten aktiivisuus alueiden luonnon- ja kulttuuriympäristön suojelussa. Kaiken kaikkiaan mökkeilyn ympäristövaikutuksia ei pidetty yhtä positiivisina kuin samassa kyselyssä kysytyjä taloudellisia ja sosiaalisia vaikutuksia. (Adamiak ym. 2015, 42.)

2.4.3 Sosiaaliset vaikutukset

Kuntakyselyn perusteella kuntien viranhaltioiden mielestä mökkeilyn tärkeimpiä sosiaalisia hyötyjä olivat talouteenkin liittyvät infrastruktuurin ja palveluiden ylläpito sekä hyvinvoinnin edistäminen. Seuraavaksi merkittävimpiä sosiaalisia hyö-

tyjä olivat mökkiläisten ja paikallisten asukkaiden välinen kanssakäyminen, sosiaalisen pääoman kasvaminen ja mökkiläisten paikkaan sitoutumisesta saatavat hyödyt. Muita ajateltavissa olevia sosiaalisia mökkeilyn hyötyjä olivat positiivinen väestönkehitys, paikallisen perinteen säilyttäminen sekä tyhjiilleen jääneen tai ylimääräisen asuntokannan käyttö. (Adamiak ym. 2015, 41.)

Mökkeilyn sosiaalisia haittoja ei kuntakyselyssä juurikaan tuotu esille. Merkittävimpänä haittana koettiin kiinteistöjen oleminen tyhjiillä mökkisesongin ulkopuolella. Asukasrakenteen sosiaaliset muutokset, paikallisten asukkaiden ja mökkiläisten väliset riidat sekä julkisen virkistyskäytön rajoittuminen luontoalueilla mainittiin satunnaisesti joidenkin kuntien vastauksissa. Muita mahdollisia haittoja, kuten paikallisten asukkaiden arkielämän häiriintymistä, rikollisuuden lisääntymistä ja paikallisten asukkaiden vaikutusmahdollisuuksien vähentymistä ei mainittu vastauksissa käytännössä ollenkaan. (Adamiak ym. 2015, 41.)

2.5 Vapaa-ajan asumisen tulevaisuus

Koska mökkeilyn merkitys kunnille ja yhteiskunnalle on hyvin suuri, on sen tulevaisuuden näkymät hyvin kiinnostava aihealue ja niinpä mökkeilyn tulevaisuuden trendejä Suomessa onkin selvitetty erilaisten tutkimusten ja kyselyiden kautta useiden eri tahojen toimesta. Sen ennustaminen, lisääntyykö vaiko vähentyykö mökkeily tulevien vuosikymmenten aikana, on haastavaa, koska ihmisten mökkeilyn määrään ja laatuun vaikuttavat hyvin monet asiat, kuten taloudellinen tilanne, vapaa-ajan määrä sekä muutokset työelämässä, kulutustottumuksissa ja ajan käytössä (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 40).

Perehdyttyään mökkeilystä tehtyihin julkaisuihin ja poliittiseen keskusteluun, erikoistutkija Kati Pitkänen ja yliopistotutkija Mia Vepsäläinen (2008) esittivät neljä mökkeilyn muutossuuntaa: kakkosasumisen lisääntyminen, vaihtoehtoisten mökkeilymuotojen suosion lisääntyminen, mökkeilyn kansainvälistyminen sekä mökkeilyn alueellinen eriytyminen (Pitkänen & Vepsäläinen 2008, 1). Vaikka raportin julkaisemisesta on jo toistakymmentä vuotta, ovat nämä neljä mökkeilyn muutosteemaa edelleen relevantteja. Näiden neljän edellä mainitun teeman lisäksi tässä osiossa tarkastellaan viittä muuta mökkeilyn tulevaisuuden kannalta merkittävää

asiaa eli mökkien periytymistä seuraaville sukupolville, kaupungistumisen ja väestön ikääntymisen vaikutusta mökkeilyyn, ekologisuuden huomioimista mökkeilyssä, vapaa-ajan asuntojen rakentamisen uusia trendejä sekä maahanmuuttajien merkitystä mökkeilyn suosiolle tulevaisuudessa. Mökkeilyn ympäristövaikutuksia käsiteltiin jo edellä luvussa 2.4.2.

2.5.1 Kakkosasuminen, monipaikkaisuus ja kaksoiskuntalaisuus

Termi kakkosasuminen viittaa edellä luvussa 2.2. mainittuun mökkeilyn merkityksen muuttumiseen. Mökkien varustelutason paraneminen mahdollistaa ympärivuotisen asumisen yleistymisen (Kauppila 2020, 153). Mökkien varustelutason nousu näkyy hyvin myös tuoreimmassa Mökkibarometrissa (Voutilainen ym. 2021, 38), mistä jo edellä luvussa 2.2.2. Tulevaisuudessa työn tekeminen on entistä useammin riippumatonta fyysisestä sijainnista. Tämä ja digitaalisten palveluiden lisääntyminen luovat pohjan uudentilaiselle mökkeilykulttuurille ja etätöiden tekemiselle mökiltä käsin, mikä tulee lisäämään ihmisten mökeillä viettämää aikaa. (Kauppila 2020, 153.) Vapaa-ajan asunnolla oleminen onkin tulevaisuudessa yhä useammin paremminkin kakkosasunnolla asumista kuin entisen kaltaista kesiin vahvasti liittyntä rentouttavaa vapaa-ajan mökkeilyä.

Edellä esitetty mökkeilyn muuttuminen ympärivuotiseksi ja mökillä asumisen ja vakituisen asumisen välisen eron hämärtyminen johtaa osaltaan monipaikkaisuuden lisääntymiseen yhteiskunnassa (Kauppila 2020, 156). Monipaikkaisuudella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu monista ihmiselle merkityksellisistä paikoista ja niiden välillä kulkemisesta, toisin sanoen monipaikkaisuus on toistuvaa liikkumista paikasta toiseen. Monipaikkaisuus voi liittyä työhön, asumiseen, vapaa-aikaan ja sosiaalisiin suhteisiin ja se voi olla vapaaehtoista tai pakotettua. (Monipaikkaisuus – ilmiö ja tulevaisuus 2011, 56.) Monipaikkaiseksi taas voidaan kutsua henkilöä, joka oleskelee eri syistä johtuen useamman kunnan alueella pitkiä aikoja, haluaa osallistua ja vaikuttaa näiden kuntien toimintaan sekä haluaa käyttää näiden kuntien yritysten ja järjestöjen palveluita sekä kuntapalveluita (Millaista monipaikkaisuutta Suomeen 2018, 65).

Monipaikkaisuuden lisääntymisen myötä on keskusteluun noussut kaksoiskuntalaisuuden toteuttaminen. Kaksoiskuntalaisuus tarkoittaisi esimerkiksi sitä, että ihmiset voisivat äänestää ja maksaa osan veroistaan kunnassa, jossa he viettävät pitkiä aikoja vuodessa. Mökkivaltaisille kunnille tämä tietäisi hyvää pottia mökkiläisten verotuloista. (Lähdetluoma 2021.) Valtiovarainministeriön asettama ”Tulevaisuuden kunta” -asiantuntijatyöryhmä teki kaksoiskuntalaisuudesta ”Millaista monipaikkaisuutta Suomeen” -selvityksen, missä tarkasteltiin kaksoiskuntalaisuuden vaikutuksia muun muassa palveluihin, kuntalaisten osallistumiseen, verotukseen, äänioikeuteen ja vaalikelpoisuuteen sekä valtiosuusjärjestelmään (2018, 5).

Kaksoiskunta-selvityksen loppuraportissa todetaan, että perustuslaki estää kaksoiskuntalaisuuteen liittyvien äänioikeutta, vaalikelpoisuutta ja kunnallisverotusta koskevien muutosten tekemisen (Millaista monipaikkaisuutta Suomeen 2018, 65). Raportissa esitetäänkin, että kaksoiskuntalaisuuden sijasta keskityttäisiin monipaikkaisuuden tunnistamiseen nykyistä paremmin aktivoimalla kuntia kehittämään erilaisia toiminnallisia ratkaisuja kunnan tilapäisasukkaiden osallistuttamisessa kunnan toimintaan. Osallisuuden kehittämiseksi ei lainsäädäntö tuo esittä. (Millaista monipaikkaisuutta Suomeen 2018, 65–66.) Yksi monipaikkaisuuden edistämiskeino olisi e-kuntalaisuus, josta voisi tulla kunnan brändiin liittyvä elinvoimatekijä. E-kuntalaisille voitaisiin keskitetyksi suunnata erilaisia sähköisiä palveluita kuten osallistumisfoorumeita, kyselyitä sekä aloite- ja palautejärjestelmiä erilaisten sähköisten kanavien kautta. (Millaista monipaikkaisuutta Suomeen 2018, 66.)

2.5.2 Vaihtoehtoisten mökkeilymuotojen yleistyminen

Vaihtoehtoisia mökkeilymuotoja ovat muun muassa mökkikylien mökit, vuokramökit, yhteisomisteiset mökit sekä erilaiset liikkuvat ja liikuteltavat vapaa-ajan asumiseen käytetyt asumisratkaisut, kuten matkailuautot ja asuntoveneet (Pitkänen & Vepsäläinen 2008, 15–16). Näiden erilaisten lyhytaikaisten mökkeilymuotojen suosio tulee kasvamaan varsinkin nuorten sukupolvien kohdalla.

Saaristoasiainneuvottelukunta ja Maa- ja metsätalousministeriö toteuttivat vuosina 2016–2017 ”Nuoret aikuiset mökkiläisinä 2030” -selvityshankkeen, jonka tarkoituksena oli luoda kuva vapaa-ajan asumisen kehittämisestä tulevien 15 vuoden aikana (Maa- ja metsätalousministeriö 2017). Tämän selvityksen mukaan tutkimukseen osallistuneiden suosituimmat mökkeilymuodot vuonna 2030 olisivat vuokramökki (47 %) ja yhteisomisteinen mökki (43 %) (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 11). Tämä tutkimustulos tukee edellä esitettyä vaihtoehtoisten mökkeilymuotojen suosion kasvua.

2.5.3 Mökkeilyn kansainvälistyminen

Nuoret ovat vanhempia sukupolvia tottuneempia matkustamaan ympäri maailmaa ja kokemaan sitä kautta eri paikkoja virkistys- ja matkailukohteina. Niinpä mökkeily ulkomailla saattaa kiinnostaa heitä tulevaisuudessa yhä enemmän. (Kauppila 2020, 154). Yksi skenaario on, että Baltian maiden mökkimarkkinat saattavat kehittyä hyvinkin kilpailukykyisiksi kotimaisen mökkeilyn rinnalle, jos kulkuyhteydet sinne kehittyvät tulevaisuudessa. Tätä edesauttaa Suomen väestön keskittyminen yhä enemmän Etelä-Suomeen, mistä ei nyt loppujen lopuksi niin pitkä matka Baltiaan ole. (Kauppila 2020, 155.) Ennustettu eläketulojen kasvaminen johtanee siihen, että vanhempaa väestöä kiinnostaa aiempaa enemmän asuminen ja mökkeileminen ulkomailla (Kauppila 2020, 153).

Yleensäkin ottaen ns. hypermobiili elämäntyyli tulee tulevaisuudessa lisääntymään. Tällä tarkoitetaan sitä, että mökkeily ei ole matkailun korvike, vaan mökkeilyn lisäksi ihmiset matkustavat paljon kotimaassa ja ulkomailla. Tämä voi vähentää mökkeilyyn käytettyä aikaa ja lisätä edellä mainittujen vaihtoehtoisten mökkeilytapojen, kuten vuokramökkien käyttöä. (Kauppila 2020, 156.) Mökkeily kilpailee tulevaisuudessa entistä ankarammin kuluttajista kasvavalla matkailualalla yhtenä matkailun muotona. Kotimaan mökkeilyn tulee tulevaisuudessa olla riittävän edullista verrattuna muuhun matkailuun ja vapaa-ajan asumiseen ulkomailla. (Kauppila 2020, 154.) Toisaalta erilaiset levottomuudet eripuolilla maailmaa voivat tulevaisuudessakin hillitä matkustusintoa ulkomaille samoin kuin

virusepidemiat, kuten COVID-19, mikä matkustusrajoituksista johtuen pysäytti ulkomaanmatkailun ja lisäsi kotimaan mökkeilyä, kun ihmiset sankoin joukoin lähtivät virusta pakoon maaseudulle.

2.5.4 Mökkeilyn alueellinen eriytyminen

Mökkeilyn alueellisen eriytymisen oletetaan kasvavan tulevaisuudessa. Suurien asutuskeskusten lähellä olevien, meren tai järven rannalla sijaitsevien mökkien suosio tulee pysymään kovana ja niiden arvon oletetaan entisestään nousevan. Syrjäseutujen ilman rantaa olevien huonokuntoisten mökkien suosio puolestaan laskee, koska niistä on näiden alueiden väestökehitykseen nähden ylitarjontaa. (Kauppila 2020, 155.) Syrjäseutujen mökit eivät välttämättä tulevaisuudessa kiinnostakaan kaupungistuvaa väestöä, varsinkin jos ne sijaitsevat vaikeakulkuisilla alueilla kaukana vetovoimaisista alueista (Kauppila 2020, 154). Keskisuurten kaupunkien lähiseudun mökkeilyn tulevaisuutta on puolestaan hankalampi ennustaa, koska se riippuu pitkälti näiden alueiden väestökehityksestä.

Jos väestö keskittyy vain muutamille kaupunkiseuduille maakuntien keskuskäytävien kustannuksella, ei kaikille nykyisille mökeille enää välttämättä riitä käyttäjiä. Tämä toisi haasteita maakuntakeskusten läheisen maaseudun palvelurakenteen ja elinvoimaisuuden ylläpidolle. (Kauppila 2020, 155.)

2.5.5 Mökkien periytyminen seuraaville sukupolville

Perinteisesti vanhemmat ikäluokat omistavat mökit ja nuoremmat ikäluokat käyttävät sitten vanhempiensa, muiden sukulaistensa sekä tuttaviansa mökkejä. Suurten ikäluokkien vanhetessa heidän kykynsä ja mahdollisuutensa mökkeillä tulee väistämättä vuoteen 2030 mennessä hiipumaan. (Kauppila 2020, 153.) Mökkeilyn tulevaisuuden kannalta on tärkeää, että heidän omistamilleen mökeille löytyy käyttäjiä myös jatkossa ilman mökkien kunnon heikkenemiseen mahdollisesti johtavaa käyttökatkosta (Kauppila 2020, 154). Tässä ikääntyvien mökkiläisten lapset ja lapsenlapset ovat luonnollisesti ratkaisevassa asemassa.

”Nuoret aikuiset mökkiläisinä 2030” -selvityshankkeeseen liittyneeseen kyselyyn vastanneista 25–45-vuotiaista 70 prosenttia uskoi, että he itse tulevat viettämään nykyistä enemmän aikaa mökillä vuonna 2030 (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 11). Nuoremmille sukupolville perheen juuriin ja historiaan liittyvä mökki on arvokas asia ja sitä kohtaan muodostuu paikkakiintymistä. Mökkejä tulee myös jatkossa siirtymään runsaasti sukupolvelta toiselle. (Kauppila 2020, 154.)

Merkittävä ongelma suvun mökin käytön jatkamiselle on usein kuitenkin se, että kasvukeskuksiin muuttaneilla nuorilla heidän suvuillaan olevat ja heidän mahdollisesti perinnöksi saamansa mökit sijaitsevat usein niin kaukana, ettei näillä työkiireisillä, rajallisen vapaa-ajan omaavilla ihmisillä ole kiinnostusta ja aikaa viettää aikaansa näillä mökeillä. Tämä ongelma korostuu etenkin pääkaupunkiseudulla. Kasvuseuduille muuttaneilla nuorilla on usein rasitteena myös hyvin suuret asuntolainat, mistä syystä hyvin harvalla heistä on mahdollisuutta ja kiinnostusta hankkia omaa mökkiä. (Kauppila 2020, 155.)

2.5.6 Kaupungistumisen ja väestön ikääntymisen vaikutus

Strandell, Pitkänen ja Rehunen (2020, 85) ovat laskeneet kahden globaalin megatrendin eli kaupungistumisen ja väestön ikääntymisen kasvattavan mökkien käyttöä vuoteen 2040 mennessä yhteensä noin kaksi prosenttia jokaista suomalaista kohti. Heidän laskelmansa perustuvat oletuksiin siitä, että kaupungeissa asuvat viettävät enemmän aikaa mökeillään kuin maaseudulla asuvat ja vanhemmat ihmiset enemmän kuin nuoremmat (Strandell ym. 2020, 80). Heidän laskelmiensa tulokseen tuo epävarmuutta eräiden mökkeilyinnokkuuteen vaikuttavien tekijöiden, kuten varallisuuden ja yleisen tulotason kasvun, vapaa-ajan asumisen ympärivuotistumisen sekä etätyömahdollisuuksien ja tietoliikenneyhteyksien paranemisen huomiotta jättäminen (Strandell ym. 2020, 86).

Eliniän pidentyminen ja ikääntyneiden terveydentilan parantuminen johtavat siihen, että vanhemmat ikäluokat kykenevät viettämään mökkielämää nyt vanhemmalle iälle kuin aikaisemmin (Kauppila 2020, 156.) Kaupungistumisesta seuraa mökkimatkojen pidentyminen, mikä voi toisaalta vähentää mökkeilyä vakituisen asunnon ja mökin välisen matkan kasvamisen seurauksena (Kauppila 2020,

154). Mökkimatkojen pidentymisestä johtuen polttoaineiden hinnankehityksellä ja muilla liikkumisen kustannustekijöillä tulee olemaan entistä enemmän vaikutusta mökkeilyn määrään. Liikkumiskustannusten kasvu saattaa heikentää pienituloisten liikkumismahdollisuuksia. (Kauppila 2020, 155.)

2.5.7 Ympäristöarvojen korostuminen

Ihmiset ovat nykyään ympäristötietoisempia kuin aiemmin ja tulevat tulevaisuudessa ottamaan ekologiset tekijät huomioon paremmin myös mökkeilyssä. Henna-Kaisa Sivonen kuvailee artikkelissaan, millä eri tavoilla mökkeilystä saisi ilmastoystävällisempää (2020). Mökkeilyn ympäristökuormitusta vähentäisi jakamistalouden suosion lisääntyminen. Yksityisiä mökkejä käyttävät nyt vain niiden omistajat ja heidän lähipiirinsä, mistä seuraa, että mökit ovat usein vajaakäytöllä enimmän ajan vuodesta. Vanhoista mökeistä tulisi energiatehokkaampia, jos niiden käyttöä tehostettaisiin niitä vuokraamalla. Samalla tarve uusien mökkien rakentamiselle voisi vähentyä. (Sivonen 2020.)

Mökkimatkoista noin 90 % tehdään omalla autolla. Mökkiliikenteestä johtuvia päästöjä voitaisiin pienentää oleskelemalla mökillä pidempiä yhtäjaksoisia aikoja käyttämällä julkisia kulkuneuvoja ja kimppekyytejä. Monia mökkejä pidetään nyt talvella turhan lämpöisinä. Paljon sähköä kuluttava sähköpatterilämmitys kannattaisi vaihtaa pakkasvahdin ja ilmalämpöpumpun avulla toteutettavaan kuivanapitolämmitykseen. Aurinkopaneelien käyttö on ekologista ja niiden käyttö energianlähteinä mökeillä on kasvamassa. Jätteiden kierrätys tulisi mökeillä olla samanaista kuin vakituisesakin asumisessa. Turhaa roskien polttamista mökeillä tulisi välttää. Uudet mökit tulisi rakentaa mahdollisimman muunneltaviksi, jotta niistä tulisi pitkäikäisiä. (Sivonen 2020.)

2.5.8 Vapaa-ajan asuntojen rakentamisen uudet trendit

Uusien vapaa-ajan asuntojen rakentaminen on tasaantunut viime vuosina noin reilun 3000 mökin tasolle. Vuosina 2020–2021 lomarakentamisessa on näkynyt

selvää kasvua, kun koronapandemia on kiihdyttänyt lomakiinteistökauppaa. (Rakennustutkimus RTS Oy 2021.) Mökkeilykulttuurin muutos näkyy hyvin mökkirakentamisessa. Mökkien käyttöasteen kasvu ja mökkeilyn muuttuminen ympäri- vuotiseksi näkyy uusien mökkien pinta-alojen kasvussa ja varustelutason nousussa. Toisaalta mökin pienemmät ylläpitokustannukset ja ympäristönsuojelu motivoivat ihmisiä jatkossa yhä enemmän ekologisuuteen.

Ajatus mahdollisimman vähän ympäristöä kuluttavasta mökkeilystä kiehtoo ja onkin havaittavissa merkkejä minimalististen, vaatimattomien mökkien suosion noususta vastareaktionä kulutuksen ja teknologian täyttämälle arjelle. Pienten ja yksinkertaisten mökkien rakentamista voi tulevaisuudessa kannustaa myös vapaaajan rakentamista koskeva sääntely, kuten tiukemmat energia- ja jätevesimääräykset. (Häkkänen 2021.) Yhteenvedona edellisestä voi todeta, että mökkeily tulee tulevaisuudessa Suomessa eriytymään entistä enemmän. Joitain viehättää hulpea asuminen luksusmökissä ja toisia taas oleilu hyvinkin vaatimattomissa oloissa luonnon helmassa.

2.5.9 Mökkeily ja maahanmuuttajat

Eräs merkittävä tekijä mökkeilyn tulevaisuuden suosioon on, kuinka maahanmuuttajat ja maahanmuuttajataustaiset nuoret suhtautuvat mökkeilyyn ajanvietotapana tulevaisuudessa (Kauppila 2020, 156). Maahanmuuttajien osuus väestöstä kasvaa koko ajan ja jos he eivät tulevaisuudessa mökkeile yhtä paljon kuin kantasuomalaiset, niin mökkeilevän väestön määrä ei kasva yhtä paljon kuin koko väestön määrä (Strandell ym. 2020, 88).

Maahanmuuttajien suhtautumista mökkeilyyn ei ole tutkittu, eikä täten osata arvioida, missä laajuudessa he omaksuvat mökkeilyn tulevaisuudessa (Kauppila 2020, 156). Maahanmuuttajat ovat pääasiassa nuoria ja he tarvitsevat tutustuttamista mökkeilykulttuuriin. Tätä tutustuttamista voitaisiin käyttää myös apuna heidän kotouttamisprosessissaan. (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 49.)

3 RUOVEDEN KUNTA

3.1 Yleistä

Ruovesi sijaitsee Pirkanmaan maakunnassa. Asukkaita siellä on noin 4 200 (Suomen virallinen tilasto 2021c). Ruoveden kyliä ovat muun muassa Jäminkipohja, Väärinmaja, Visuvesi, Pihlajalahti ja Murole. Naapurikuntia ovat Tampere, Ylöjärvi, Virrat, Mänttä-Vilppula, Juupajoki ja Orivesi. Kunnan alueen järviä ovat muun muassa Palovesi ja Ruovesi. Ruovedellä sijaitsee myös Helvetinjärven kansallispuisto. (Maanmittauslaitos 2021.) Helvetinjärvellä on kaksi 150–200 miljoonaa vuotta vanhaa rotkolaaksoa. Poikittain leikkaavista rotkoista/poikkihalkeamista tunnetuin on Helvetinkolu, joka on noin kaksi metriä leveä ja 40 metriä korkea kalliosola. (Paulus ym. 2021, 4, 8.)

Taulukossa 3 esitetään Suomen virallisen tilaston avainlukuja Ruoveden kunnasta, joista nähdään, että väkiluku on pienentynyt vuodesta toiseen. Eläkeläisten osuus on samalla kasvanut nuorempien asukkaiden osuuden pienentyessä. Ainakin vuoteen 2018 saakka asuinkunnan ulkopuolella työssäkäyvien osuus oli nousussa, kun työpaikat alueella vähenivät. Tästä huolimatta kunnan työllisyysaste oli nousussa ja työttömien osuus työvoimasta laskussa.

TAULUKKO 3. Avainlukuja 2014–2020 (Suomen virallinen tilasto 2021c)

Ruoveden avainlukuja	2014	2016	2018	2020
Väkiluku	4 689	4 565	4 398	4 215
Alle 15-vuotiaiden osuus väestöstä, %	12,3	12,5	12	11
15-64 -vuotiaiden osuus väestöstä, %	54,9	53,8	52,4	51,2
Yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä, %	32,8	33,7	35,6	37,8
Työllisyysaste, %	66,3	67,3	70,3	..
Asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus, %	69,8	69,9	67,2	..
Työttömien osuus työvoimasta, %	13,4	12,4	8,5	..
Eläkeläisten osuus väestöstä, %	39,5	40,1	41,7	..
Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	1 641	1 596	1 545	..

Vuonna 2020 Ruoveden kunnan silloinen kehityspäällikkö Sirkku Mäkelä laati Ruoveden kunnalle Elinvoimastrategian vuosille 2021–2025 ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyönään. Tavoitteena oli löytää Ruoveden vetovoimatekijät sekä tunnistaa elinvoimatekijät strategiaksi saakka kyselyn avulla. Vetovoimatekijöiksi osoittautuivat luonto, laadukas opetus ja varhaiskasvatus, turvallinen ympäristö lapsiperheille, rikas kulttuurihistoria, lähipalvelut, harrastusmahdollisuudet, Tampereen läheisyys sekä tietoliikenneyhteydet ja etätyömahdollisuudet. Elinvoimastrategian tavoitteet ovat bussiyhteyksien lisääminen, kulttuuriperinnön hyödyntäminen, luontomatkailun ja virkistysalueiden kehittäminen sekä vuokra-asuntotarjonnan lisääminen. (Mäkelä 2020, 1–2, 56–60.)

3.2 Ruovesi mökkeilykuntana

Taulukosta 4 nähdään, että Ruovedellä oli 2 640 kesämökkiä vuonna 2020 (Suomen virallinen tilasto 2021b) ja voimakkainta mökkimäärän kasvu oli vuosien 1970–1980 välillä. Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2019 lopussa kunnassa oli kaikkiaan 2 867 asuntoa, joista tyhjillään jopa 678 (Peltola 2020), eli asunnoista 2 189 oli tuolloin asuttuja. Jos kesämökeistä kaikki ovat käytössä, voidaan päätellä, että niitä on tällöin enemmän käytössä kuin vakituisena asuntona käytettäviä asuntoja.

TAULUKKO 4. Kesämökkien määrä (Suomen virallinen tilasto 2021b)

Kesämökkejä (lkm)	
<i>Ruovesi</i>	
1970	757
1980	1 269
1990	1 690
1995	1 933
2000	2 208
2005	2 328
2010	2 453
2015	2 562
2020	2 640

Kesäkaudella Ruoveden asukasluku vähintäänkin tuplaantuu, kun vapaa-ajan asukkaat saapuvat kuntaan. He auttavat säilyttämään paikallisia palveluita ja tuovat kuntaan arviolta noin 12 miljoonaa euroa vuodessa. Summaan on laskettu mukaan erilaisten verojen ja palvelumaksujen lisäksi myös vapaa-ajan asukkaiden työllistävää vaikutusta ja yritysten maksamia yhteisöverotuottoja. Kunta ja sen yrittäjät ovat melko riippuvaisia vapaa-ajan asukkaistaan. (Kalliosaari 2021.)

Ruovedellä toimii Mökkiläisneuvosto. Se on Ruoveden mökkiläisten, paikallisten asukkaiden sekä kunnan viranomaisten välinen yhteistyöelin, jonka tarkoituksena on kehittää loma- ja vapaa-ajan asumista sekä tehdä lausuntoja ja aloitteita kunnan viranomaisille. Mökkiläisneuvostoon kuuluu 5–7 kesäasukkaiden yleisen kokouksen valitsemaa jäsentä sekä 1–2 kunnan valitsemaa jäsentä. Mökkiläisneuvoston toimikausi on kaksi vuotta ja se kokoontuu vähintään kaksi kertaa vuodessa puheenjohtajansa kutsusta. Mökkiläisneuvosto ei kerää mitään jäsenmaksuja, harjoita taloudellista toimintaa eikä ole oikeutettu tekemään taloudellisia sitoumuksia. (Ruoveden kunta 2015.)

Vuoden 2014 kyselystä tehdyssä opinnäytetyössä Anna Heinonen ja Krista Kivi esittivät kyselytutkimuksen tulosten perusteella joukon parannusehdotuksia Ruoveden kunnalle, joiden perusteella kunnan palveluita tulisi parantaa varsinkin kesäaikaan, jolloin Ruoveden asukasluku kasvaa runsaasti. Lähituottajien tuotteista ja palveluista tulisi tiedottaa paremmin ja tehdä niistä myös yhteystiedot sisältävä lista mökkiläisille jaettavaksi. Kesäaikaan kovin ruuhkaksiin ruoka- ja päivittäistavarakauppoihin pitäisi saada enemmän henkilökuntaa vilkkaamman kesäsesongin ajaksi. Julkisia liikenneyhteyksiä tulisi parantaa sekä Ruoveden upean luonnon ja vesistöjen koskemattomuus ja puhtaus täytyisi varmistaa. Palveluista ja tapahtumista tiedottamista tulisi parantaa Ruovesi-lehdessä ja Ruoveden kunnan kotisivuilla. (Heinonen & Kivi 2014, 42–43.)

Ruoveden Mökkiläisneuvostolle Heinosen ja Kiven terveiset olivat, että Mökkiläisneuvoston tulisi olla paremmin esillä ja kertoa omasta toiminnastaan mökkiläisille. Mökkiläisneuvoston pitäisi järjestää tapahtumia ja infotilaisuuksia, joissa he voisivat kertoa toiminnastaan ja samalla mökkiläisille tulisi mahdollisuus tutustua toisiinsa paremmin. Mökkiläisneuvoston tulisi pitää huolta, että mökkiläisiä

informoidaan paremmin kunnan tapahtumista ja palveluista. (Heinonen & Kivi 2014, 44).

Mitä Ruovedellä on sitten tehty mökkiläisten hyvinvoinnin eteen vuoden 2014 jälkeen? Kunnanjohtaja Viitanen kertoi, että kunnan ja Mökkiläisneuvoston yhteistyötä on tiivistetty. Myös valokuituverkkoa on rakennettu usealle eri kylälle. Internetiin on perustettu ruovesipalvelee.fi -sivusto, mistä löytyy yrittäjähakemisto sekä tietoa yhdistyksistä ja tapahtumista. Kuntaan on lisäksi pystytetty kolme infotaulua. (Viitanen 2021.)

Ruovedellä on myös ollut käynnissä kunnan hallinnoima hanke "Visit in Hell" aikavälillä 01.02.2019–31.07.2020, jonka tavoitteena oli kehittää kymmenen Ruoveden kunnan ja sen lähialueen ohjelmapalvelu-, majoitus- sekä ravintola-alan yrityksen liiketoimintaa muun muassa uusien palveluiden ja markkinoinnin tehostamisen keinoin (Ruoveden kunta n.d.).

Mökkiläisneuvoston kesän 2021 kokouksessa käsitellyjä asioita olivat muun muassa Haapasaaren Jätkänkämpällä tehty remontti, mahdollinen ponttonisillan rakentaminen välille Laivaranta-Haapasaari sekä vedenpinnan vaihtelun tasaamiseen liittyvä hanke. (Kojola 2021.)

4 KYSELYTUTKIMUS

4.1 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksessamme käytetty menetelmä on määrällinen eli kvantitatiivinen, ja aineistonkeruumenetelmänä on kysely. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa asiat esitetään numeroin taulukoiden sekä erilaisten kuvioiden avulla, käsitellään ja analysoidaan tilasto-ohjelmalla tai taulukkolaskentaohjelmalla, ja tuloksia pyritään yleistämään (Heikkilä 2014, 15, 118). Koska kvantitatiivisessa tutkimuksessa vastaajien määrä on myös usein iso, otoskoon tulisi olla vähintään 100, jos kohderyhmä on suppea (Vilkkä 2007, 17; Heikkilä 2014, 43), kuten tässä tapauksessa, kun on kyse yhden kunnan mökkiläisistä.

Koska tarkoitus oli myös verrata tuloksiamme vuoden 2014 vastaavaan kyselyyn, tutkimuksemme on myös vertaileva. Vertailevassa tutkimuksessa vertaillaan esimerkiksi samankaltaisia ihmisiä eri aikoina (Vilkkä 2007, 21). Vertailimme kaikkia mahdollisia vertailtavissa olevia tuloksia omiin tutkimustuloksiimme, jotta nähtäisiin, mitä muutoksia on tapahtunut seitsemässä vuodessa.

4.2 Kyselylomakkeen laatiminen

Kyselylomakkeen laatimisen pohjana oli edellisen vastaavan vuonna 2014 tehdyn tutkimuksen kyselylomake (Heinonen & Kivi 2014, liite 2). Syksyllä 2020 Ruoveden kunnanjohtaja piti Ruoveden Mökkiläisneuvoston kanssa palaverin, jossa he kävivät läpi edellisen kyselyn kyselylomaketta ja tekivät sinne joitain muutosehdotuksia, mitkä otimme huomioon uutta kyselylomaketta laatiessamme. Nämä muutokset olivat hyvin marginaalisia ollen lähinnä pieniä lisäyksiä tai poistoja joidenkin kysymysten vastausvaihtoehtoihin. Näin ollen kyselylomakkeesta tuli hyvin samankaltainen kuin edellisessä tutkimuksessa.

Vuoden 2014 kyselylomakkeessa oli muutama vaikeaselkoinen kysymys, joissa saman kysymyksen sisällä kysyttiin kahta tai kolmea eri asiaa. Tässä kyselyssä pilkoimme nämä kysymykset osiin niin, että jokaisessa kysymyksessä kysyttiin

vain yhtä asiaa. Tästä syystä tässä uudessa kyselyssä oli enemmän kysymyksiä kuin vuoden 2014 versiossa. Edelliseen kyselyyn verrattuna ainoa täysin uusi kysymys käsitteli etätyöpisteen perustamisen tarpeellisuutta Ruovedelle.

Kyselylomakkeesta tehtiin sekä sähköinen että paperinen versio vastausohjeineen. Sähköinen kyselylomake laadittiin monipuolisella LimeSurvey -kyselytutkimusohjelmalla, mikä osoittautui hyvin käteväksi laajan ja useita erityyppisiä kysymyksiä sisältävän lomakkeen rakentamisessa. Koska ohjelmasta tulostettavissa ollut kyselyn paperiversio oli yli 40-sivuinen ja melko sekava, siitä muokattiin Microsoft Word -ohjelmalla tiiviimpi 16-sivuinen versio saatteen ja erillisen yhteystietolomakkeen kera (liite 3). Toimeksiantaja tarkasti valmiin lomakkeen.

Osa kysymyksistä laitettiin vapaaehtoisiksi, koska ne eivät koskeneet koko vastaajajoukkoa tai pakollisuus olisi kenties saattanut vaikuttaa vastausinnokkuuteen joidenkin kysymysten laajuudesta johtuen. Mieli-pidekysymykset kannattaa muotoilla niin, että kysytään vastaajan omakohtaista mielipidettä jostakin asiasta (KvantiMOTV 2010), joten tyytyväisyyttä mittaavat kysymykset olivat vapaaehtoisia, sillä ajattelimme sellaisten palveluiden arvioimisen, joista vastaajalla ei ole kokemusta taikka mielipidettä, vääristävän tuloksia.

4.3 Kyselyn toteuttaminen

Vuoden 2014 kysely toteutettiin postittamalla tuhannelle satunnaisesti valitulle Ruoveden mökkiläiselle myös sähköiseen kyselylomakkeeseen linkin sisältänyt paperinen kyselylomake (Heinonen & Kivi 2014). Tällä kertaa kysely toteutettiin pääsääntöisesti sähköisenä. Paperisten kyselylomakkeiden tietojen syöttäminen käsin tilasto-ohjelmaan olisi ollut erittäin työlästä, ja Ruoveden kunnalle edellisen kerran kaltainen massiivinen paperilomakkeiden tulostaminen ja lähettäminen olisi myöskin ollut työlästä sekä aiheuttanut lisäksi postitus- ja tulostuskustannuksia. Myöskään kovin suurta mökkiläisten yhteystietorekisteriä ei tällä kertaa ollut käytettävissä.

Ruoveden mökkiläisistä noin 150:lle lähetettiin kunnasta sähköpostitse infokirje (liite 1), jossa oli linkki sähköiseen kyselyyn. Lisäksi infokirje oli nähtävillä Ruoveden kunnan verkkosivuilla, sekä linkki kyseiseen sivuun kunnan Facebook ja Instagram-sivuilla, jotta saataisiin enemmän vastaajia kyselyyn. Myös Ruovesi-lehdessä oli juttu tästä kyselytutkimuksesta ja siitä, kuinka siihen voi osallistua. Koska Ruoveden kunnan mökkiläisten keski-ikä on aika korkea, niin ajateltiin, että jotkut mökkiläiset ehkä haluaisivat vastata kyselyyn paperisella lomakkeella. Tästä syystä kyselyn infokirjeessä kerrottiin, että paperinen kyselylomake vastauskuorineen on tilattavissa Ruoveden kunnasta.

Kyselyn alkuperäinen vastausaika oli 25.2.–24.3.2021. Koska Ruoveden kunnalle esitettiin toiveita kyselyajan pidentämisestä, kysely oli lopulta auki 5.4.2021 saakka. Tästä myös oli ilmoitus Ruovesi-lehdessä ja kunnan somekanavilla, jotta saataisiin mahdollisimman paljon vastauksia. Yhteystietonsa halutessaan antaneiden kesken Ruoveden kunta arpoi 10 kappaletta 50 euron arvoista lahjakorttia matkustajahöyrylaiva Tarjanteelle. Yksityisyyden suojaamiseksi EU:n yleisen tietoturva-asetuksen (GDPR) mukaisesti, yhteystiedot kerättiin erillisellä sähköisellä kyselyllä varsinaisen kyselyn loppuksi, joten niitä ei näin ollen voinut yhdistää annettuihin kyselyvastauksiin. Voittajille myös ilmoitettiin henkilökohtaisesti.

Sähköisen lomakkeen kautta kyselyyn saatiin 353 loppuun asti täytettyä ja lähetettyä vastausta. Kaiken kaikkiaan vastauslomakkeen oli avannut 500 henkilöä, joten puutteellisia vastauksia oli 147 kappaletta (29 %). Paperilomakkeita oli pyydetty Ruoveden kunnalta vain muutama kappale, mutta yhtään niistä ei loppujen loppuksi palautettu.

4.4 Tulosten analysointi ja tulkinta

Tutkimustulokset analysoitiin IBM SPSS Statistics -tilasto-ohjelmalla, jonne kyselyn data siirrettiin LimeSurvey -kyselytutkimusohjelmasta. Kyselyn kolme avointa kysymystä analysoitiin vastauksiin perehtyen Microsoft Exceliä apuna käyttäen. Palveluiden tärkeyttä ja tyytyväisyyttä mittaavista kysymyksistä teimme kyselylomakkeen järjestystä mukaillen kuiluanalyysin Exceliä apuna käyttäen, koska SPSS ei tällä hetkellä suoraan siihen sovellu (IBM 2020).

Ruovedellä saatavissa olevien kaupallisten palveluiden merkitystä mökkiläisille tiedusteltiin pyytämällä heitä arvioimaan 26 eri palvelua asteikoilla 1–5: 1 ei tärkeä ... 5 hyvin tärkeä. Tyytyväisyyttä näihin palveluihin selvitettiin pyytämällä heitä arvioimaan samoja 26:tta eri palvelutyyppiä asteikolla 1–5: 1 tyytymätön...5 hyvin tyytyväinen. Taulukossa 6 on esitetty keskiarvoina kunkin palvelun tärkeys ja tyytyväisyys niihin. Samoilla asteikoilla pyydettiin arvioimaan myös 9:ää eri tiedotuskanavaa Ruoveden kaupallisista palveluista tiedottamisessa (taulukko 7), Ruoveden kunnan 14:ää eri palvelua (taulukko 8) sekä Ruoveden tapahtumia ja niistä tiedottamista (taulukot 9 ja 10).

Lisäksi taulukoissa kerrotaan, montako prosenttia kyselyyn vastanneista (n=353) vastasi vapaaehtoisesti määriteltyyn tyytyväisyys -kysymykseen kunkin palvelun/tiedotuskanavan/tapahtuman kohdalla. Sarakkeissa "kuilu" on verrattu tyytyväisyyttä ja tärkeyttä keskenään. Kuiluarvo lasketaan vähentämällä tärkeys tyytyväisyydestä. Jos arvo on negatiivinen, on kyse alipanostuksesta eli tyytyväisyys on tärkeyttä heikompaa. Jos taas arvo on positiivinen, on kyse ylipanostuksesta eli tyytyväisyys on tärkeyttä suurempaa. (Manninen 2004, 61–62.)

Tulosten analysointiin otettiin mukaan vain loppuun asti täytetyt vastauslomakkeet. Poikkeuksena tähän ovat avoimet kysymykset 10 ja 11 (liite 3), joiden kohdalla tarkasteltiin myös keskeneräisiä vastauslomakkeita. Tähän ratkaisuun päädyttiin, jotta Ruoveden kunta saisi kattavammin tietoonsa sen, mitä mökkiläiset pitävät parhaimpina asioina Ruovedellä ja missä asioissa taas heidän mielestään olisi kehitettävää.

5 TUTKIMUKSEN TULOKSET

5.1 Vastaajien taustatiedot

Taustatietoina kysyttiin vastaajien ikää, sukupuolta, koulutusastetta, siviilisäätyä, nykyistä työtilannetta ja kotipaikkaa. Lisäksi tiedusteltiin, montako henkeä vastaajien kotitalouteen kuuluu ja kuinka pitkä mökkimatka on.

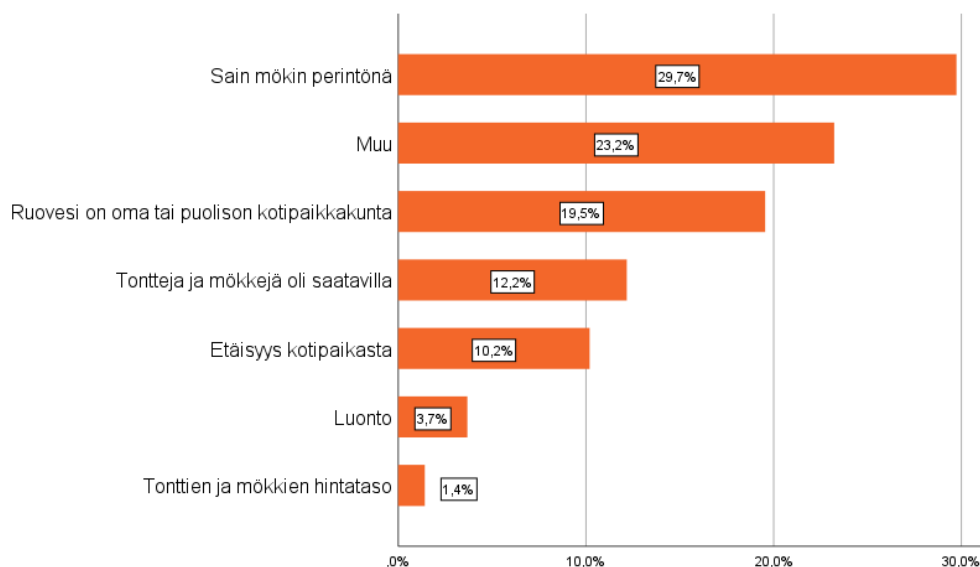
Vastaajista naisia oli 191 (54 %) ja miehiä 159 (45 %). Kolme ei halunnut kertoa sukupuoltaan. Yli 60-vuotiaita oli 41 prosenttia, 46–60-vuotiaita 39 prosenttia ja 45-vuotiaita tai nuorempia 19 prosenttia. Enemmistö vastaajista (61 %) asui kahden hengen taloudessa. Avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa oli 71 prosenttia vastaajista. Korkeimmaksi koulutusasteeseen opisto- tai korkeakoulututkinnon ilmoitti 66 prosenttia vastaajista, sen ollessa selvästi yleisin koulutusaste. Kokopäivätyössä oli 51 prosenttia ja eläkkeellä iän perusteella 33 prosenttia vastaajista. Vaihtoehdon Tampere tai muu Ruoveden naapurikunta ilmoitti kotipaikkaan 46 prosenttia vastaajista. Toiseksi suurin ryhmä oli uusimaalaiset (26 %). Ruoveteläisiä oli vain 4 prosenttia. Melkein puolet (48 %) asui 50–100 kilometrin päässä mökistään. Vastaajista 32 prosentilla oli yli 200 kilometrin matka mökille.

5.2 Miksi Ruovesi?

Tässä osiossa vastaajilta tiedusteltiin syytä siihen, miksi juuri Ruovesi oli valikoitunut heidän mökkikunnakseen. Lisäksi tässä kohtaa kysyttiin avoimilla kysymyksillä Ruoveden parhaimpia puolia sekä kehityskohteita mökkeilijän perspektiivistä katsottuna.

Kysymyksen ”Mistä syystä valitsit Ruoveden mökkipaikkakunnaksesi?”, vastausjakauma on esitetty kuviossa 2. Kuvioista näkee, että yleisin syy oli mökin saaminen perintönä (30 %). Annetuista vastausvaihtoehdoista toiseksi yleisin syy oli Ruoveden oleminen vastaajan tai hänen puolisonsa kotipaikkakunta (20 %).

Vaihtoehdon ”muu, mikä?” valinneista (23 %) suurimmalla osalla oli syynä jokin annetuista vaihtoehdoista, mutta he olivat halunneet ilmaista vastauksensa tarkemmin.

KUVIO 2. Syy mökkipaikkakunnan valinnalle

Kysymykseen ”Mikä Ruovedellä on parasta?”, saatiin 373 vastausta. Useimmat vastaajista mainitsivat monta eri asiaa, eräiden innostuessa kuvaamaan Ruoveden hyviä puolia hyvinkin yksityiskohtaisesti. Ehdottomasti yleisin vastaus oli luonto, mikä mainittiin yli 70 prosentissa vastauksista. Vesistöt mainitsi noin viidesosa vastaajista, samoin rauhan/rauhallisuuden. Vastanneista 18 prosenttia kertoi Ruoveden hyväksi puoleksi sen tarjoamat palvelut, jotka koettiin hyväksi tai ainakin riittäviksi. Ruoveden maisemia keuhuttiin myös laajasti, samoin kuin ihmisiä, joiden todettiin olevan mukavia ja ystävällisiä. Kulttuuri ja historia saivat yhteensä parikymmentä mainintaa. Yleensäkin monet vastaajista kertoivat vahvoista tunnesiteistään Ruovedelle. Ruovesi on ollut monien nykyisten mökkiläisten suvun kotiseutu useamman sukupolven ajan ja monien sukulaiset asustavat yhä siellä.

Kysymykseen ”Missä asioissa Ruovedellä on kehitettävää?”, saatiin 300 vastausta eli selvästi vähemmän kuin ”Mikä Ruovedellä on parasta?” -kysymykseen. Useimmat vastaajista luettelivat monta mielestään parantamista vaativaa kohdetta. Huomion arvoista on, että 7 prosenttia vastanneista kertoi, että kaikki asiat

Ruovedellä ovat kunnossa tai he eivät ainakaan keksineet mitään mainitsemisen arvoista epäkohtaa.

Vastaajista yli neljäsosan mielestä Ruoveden palvelutarjonnassa on toivomisen varaa. Eniten, eli yli 20 kommenttia koski ravintola- ja kahvilapalveluita, eritoten ruokaravintoloita. Monien vastaajien mielestä Ruovedeltä puuttuu kunnan ruokaravintola. Kesäravintoloille toivottiin laajempia aukioloaikoja, ja muutama vastaaja toivoi myös talvelle parempia ravintolapalveluita. Myös kunnan tarjoamat palvelut saivat kritiikkiä, esimerkiksi lupa-asioiden hoitaminen sujuu useamman vastaajan mielestä todella hitaasti. Kolmas usein vastauksissa toistunut palveluiden parantamiseen liittyä asia koski terveystalveluita ja niiden saatavuutta mökkiläisille.

Huonot liikenneyhteydet mainittiin tavalla tai toisella 13 prosentissa vastauksista. Bussiyhteyksiä Tampereelta ja Helsingistä Ruovedelle kaivattiin, samoin bussivuoroja Ruoveden keskustasta syrjäkylille. Huonoa teiden kuntoa moitti kymmenkunta vastaajaa. Jätehuoltoon ja kierrätykseen liittyviä kommentteja oli yli 10 prosentissa vastauksista. Jätepisteitä pitäisi tyhjentää useammin ja jätteiden lajittelumahdollisuuksia tulisi parantaa. Nyt jätepisteet pursuavat roskia, eikä kaikille jätelajeille ole omia keräysastioita. Jäteasemalle toivottiin pidempiä aukioloaikoja ja kierrätysmahdollisuuksia tulisi parantaa.

Toimenpiteitä Tarjanneveden ja muidenkin vesistöjen pinnankorkeuksien tasamiseen toivottiin parissa kymmenessä vastauksessa. Veden pinnan lasku loppukesästä on monelle mökkiläiselle mökkeilyelämän laatua merkittävästi heikentävä asia, ja jotkut ovat olleet aikeissa myydä mökkinsä tämän syyn vuoksi.

Myös tiedottamista ja viestintää sekä kunnan asioista että tapahtumista arvosteltiin puutteelliseksi. Uusia tapahtumia kaivattiin, samoin työpaikkoja. Luonnonsuojeluun ja luontoreittien ylläpitoon haluttiin kiinnitettävän huomiota. Puhtaan veden noutopisteitä kaipasi useampi vastaaja. Ruoveden kunnan ikärakenteesta oltiin myös huolissaan – asukkaiksi haluttaisiin lisää nuoria. Vastaajien mielestä uusien työpaikkojen luominen houkuttelisi heitä paikkakunnalle.

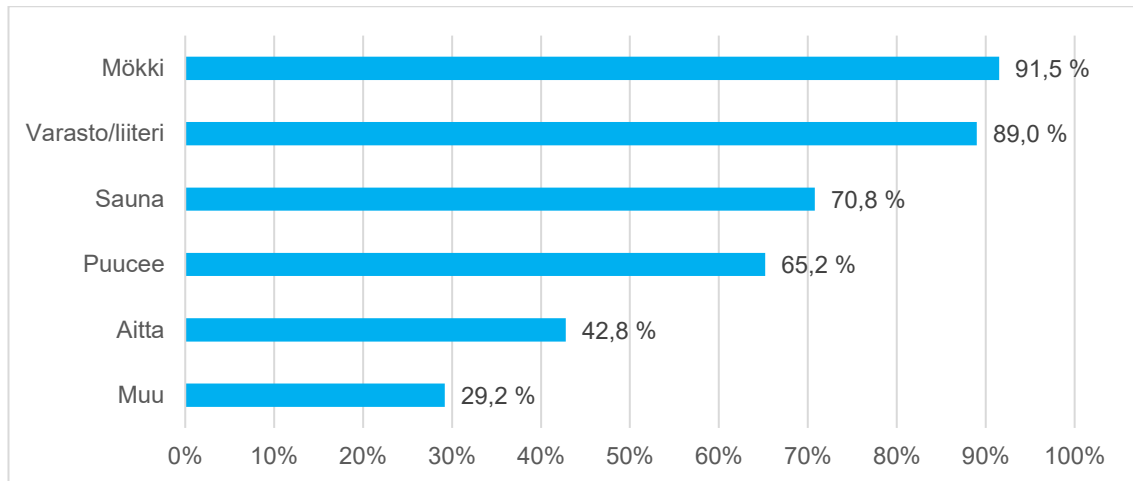
5.3 Mökit ja niiden ominaisuudet

Tässä osiossa tiedusteltiin mökin hankkimisvuotta ja hankkimistapaa sekä mökin rakentamisvuotta. Mökin sijaintiin liittyvinä asioina kysyttiin mökin etäisyyttä Ruoveden keskustasta, mökin sijaintia (saarella vai mantereella) sekä meneekö mökille tie ja onko siellä omaa rantaa. Myös mökkitontin kokoa ja kiinteistön kaikkien rakennusten yhteispinta-alaa tiedusteltiin, samoin mitä erillisiä rakennuksia mökkitontilla on. Vuodepaikkojen lukumäärästä ja mökin soveltuvuudesta ympärivuotiseen käyttöön oli myös omat kysymyksensä. Mökin varustetasoa kysyttiin parin kysymyksen verran. Juomaveden hankintatapaa, jätevesien käsittelytapaa sekä kiinteän jätteen hävittämistapaa kysyttiin myös. Lopuksi vielä tiedusteltiin, onko suunnitelmissa laajentaa tai remontoida mökkiä lähivuosina ja jos on, niin mitä olisi tarkoitus tehdä ja paljonko sen arvioidaan tulevan kustantamaan.

Mökeistä noin puolet (51 %) sijaitsi 16–30 kilometrin päässä Ruoveden keskustasta. Alle viiden kilometrin etäisyydellä keskustasta oli vain 13 prosenttia mökeistä. Vastaajista 59 prosenttia oli hankkinut mökkinsä 2000-luvulla ja 18 prosenttia vuoden 2015 jälkeen. Vastaavasti pitkään omistuksessa olleita, ennen vuotta 1970 hankittuja mökkejä oli 11 prosentilla vastaajista. Mökin hankintatavoista yleisin oli ostaminen (34 %), perimällä mökin oli saanut 31 prosenttia vastaajista ja 23 prosenttia rakentanut. Mökeistä 28 prosenttia oli rakennettu ennen vuotta 1960 eli hyvin vanhoja mökkejä on vielä runsaasti käytössä. Vastaavasti 2000-luvulla rakennettuja mökkejä oli 22 prosenttia. Mökeistä 4 prosenttia oli vuoden 2015 jälkeen valmistuneita.

Mökeistä 91 prosentille meni tie, saarella sijaitsi 13 prosenttia ja oma ranta löytyi 82 prosentilta. Mökkitonteista 34 prosenttia oli kooltaan 0,3–0,5 hehtaaria. Alle 0,3 hehtaarin tontteja oli 16 prosenttia ja yli hehtaarin tontteja 28 prosenttia. Mökkikiinteistön kaikkien rakennusten yhteispinta-ala oli 31 prosentilla vastaajista välillä 61–90 m². Tästä ylös- ja alaspäin mentäessä prosenttiosuudet pienenevät tasaisesti.

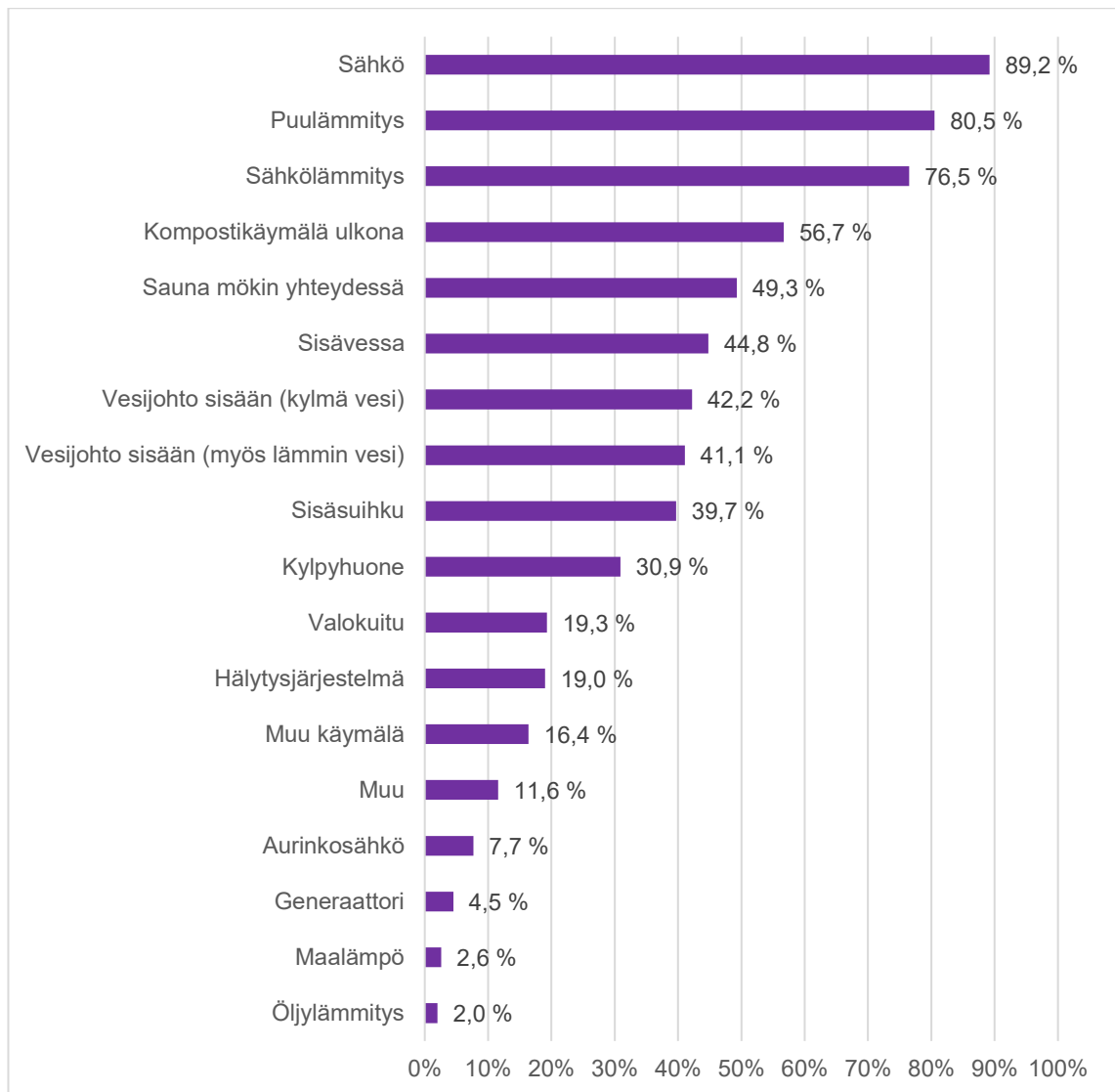
Kuviossa 3 on esitetty, mitä erillisiä rakennuksia mökkitonteilla sijaitsi. Eniten oli mökkejä sekä varastoja/liitäreitä. Kohtaan ”muuta, mitä?” tuli toista sataa vastausta - yleisimpiä olivat autotalli/autokatos, navetta, leikkimökki sekä grillikatos.

KUVIO 3. Erilliset rakennukset mökkিতontilla

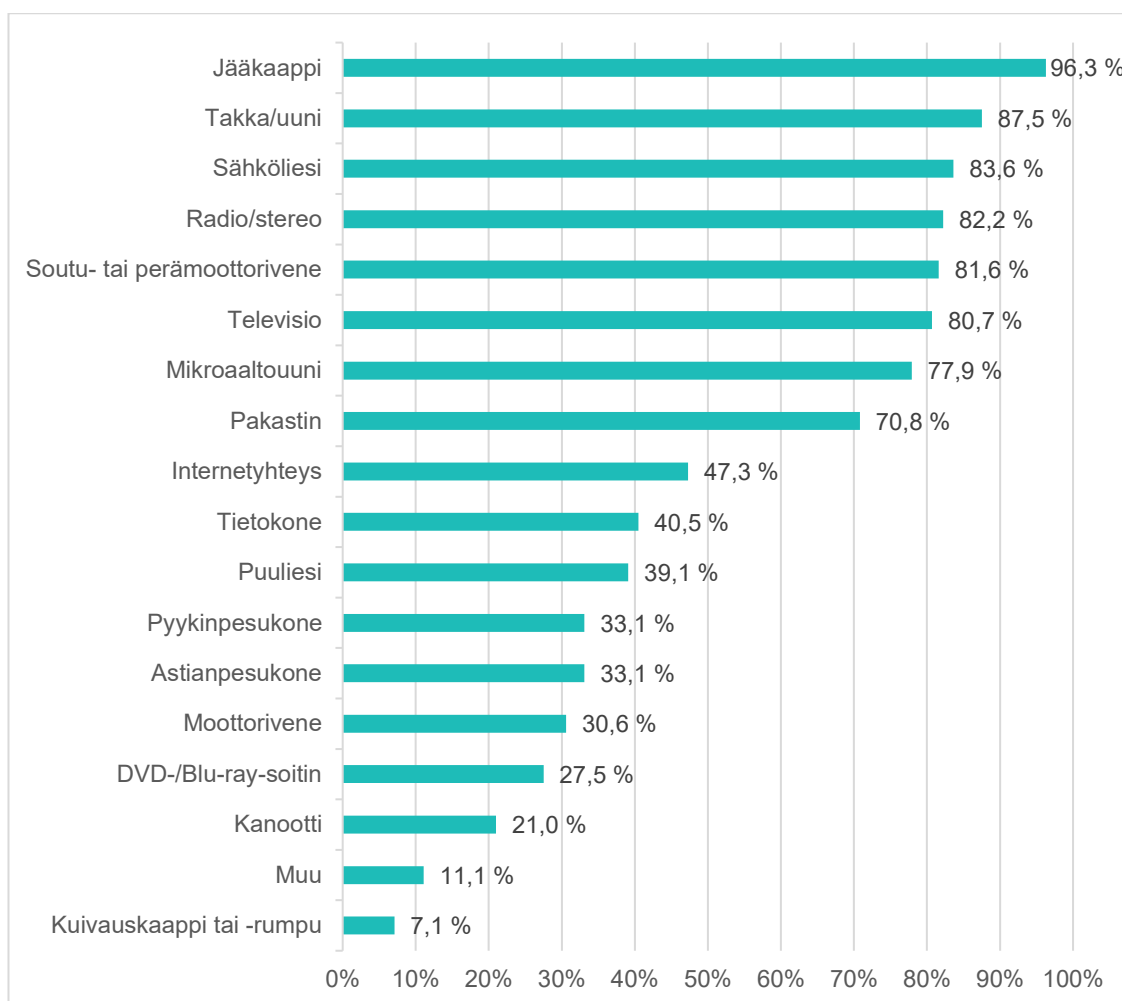
Kaikilla mökeillä yövytään. Vuodepaikkoja oli runsaasti ollen 5–10 noin kahdessa kolmasosassa (68 %). Yli 10 vuodepaikkaa oli 14 prosentissa ja 1–2 vain kolmessa prosentissa. Ympärivuotiseen käyttöön soveltui 67 prosenttia mökeistä.

Mökin varustelutaso on esitetty kuviossa 4. Mökeistä 90 prosentissa oli sähkö ja yleistyvä aurinkosähkö oli käytössä 8 prosentissa. Puu- ja sähkölämmitys oli suurimmassa osassa (81 ja 77 %) ja öljylämmitys vain 2 prosentissa mökeistä. Vesijohto meni sisälle yli 40 prosentissa mökeistä (42 % kylmä ja 41 % myös lämmin vesi). Valokuitu oli lähes viidesosassa mökeistä (19 %). Kohdan ”muuta, mitä?” yleisin vastaus oli ilmalämpöpumppu.

KUVIO 4. Mökin varustelutaso

Kuviossa 5 on esitetty mökin koneet ja laitteet. Jääkaappi oli lähes kaikissa (96 %). Yli 80 prosentissa mökeistä oli myös takka/uuni, sähköliesi, radio/stereo, soutu- tai perämoottorivene sekä televisio. Astian- ja pyykinpesukone oli kolmasosassa (33 %) ja internetyhteys vajaassa puolessa (47 %) mökeistä. Kohdassa ”muuta, mitä?” yleisin vastaus oli kaasuhella. Myös kaasujääkaappeja ja -grillejä oli monella.

KUVIO 5. Mökin koneet ja laitteet

Kolmasosa vastaajista (34 %) hankki juomaveden mökkiinsä vesijohdon kautta (kunta/vesiosuuskunta), toinen reilu kolmannes (34 %) toi sitä mökille astioilla muualta, ja loput saivat juomavetensä porakaivosta, taikka omasta lähteestä tai kaivosta. Jäteveden käsittelyn yleisin tapa oli saostuskaivo, imeyttäminen (40 %). Umpisäiliö (20 %) ja kunnallinen viemäri (15 %) olivat seuraavaksi yleisimmät vaihtoehdot. Asuntokohtainen puhdistamo oli 6 prosentissa mökeistä. 10 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei mökillä synny jätevesiä. Mökillä syntyvien jätteidensä hävittämisessä selvästi yleisin tapa oli viedä ne lähimmälle jätepisteelle (62 %). Kunnallista jätehuoltoa käytti 24 prosenttia vastaajista ja vain 3 prosenttia kompostoi jätteensä. Tosin monet ilmoittivat kohdassa ”muuten, kuinka?” käyttävänsä kaikkia tarjottuja vaihtoehtoja jätteidensä hävittämiseen, koska vastausvaihtoehtoja pystyi valitsemaan vain yhden.

Mökin remontoimista tai laajentamista seuraavien 2–3 vuoden aikana suunnitteli 47 prosenttia vastaajista. Tiedusteluun siitä, mitä aiotaan rakentaa/remontoida, saatiin 160 vastausta. Monenmoista projektia oli suunnitteilla, useilla hyvinkin monipuolista rakentamista ja remontoimista. Saunan rakentamista tai sen remontoimista suunnitteli 24 vastaajaa. Kattoremontti, terassin rakentaminen tai korjaus, varaston rakentaminen, laiturin rakentaminen tai korjaus ja erilaiset maalausurakat mainittiin vähintään kymmenessä vastauksessa. Kokonaan uuden mökin/päärakennuksen aikoi rakentaa 10 ja päärakennusta laajentaa 5 vastaajaa. Remonttien kustannusarviot vaihtelivat 1 000 eurosta 80 000 euroon asti. Uuden päärakennuksen rakentavilla kustannusarviot vaihtelivat välillä 50 000–300 000 euroa.

5.4 Mökin käyttö, aktiviteetit ja etätyö

Kyselyn osiossa ”Mökin käyttö” tiedusteltiin, millä kulkuvälineillä mökille mennään ja onko sinne helppo kulkea julkisilla kulkuvälineillä. Mökillä vuoden aikana vietettyjen päivien kokonaismäärää kysyttiin myös, samoin vielä tarkemmin sitä, kuinka monta päivää mökki oli vuonna 2020 kussakin kuussa omassa käytössä, muiden käytössä ja vuokratyössä. Osion viimeisenä kysymyksenä tiedusteltiin mökin tavanomaisinta käyttäjämäärää. ”Mitä mökillä tehdään” -osion kysymyksessä ”Mitä teet mökilläsi?”, vastaajia pyydettiin valitsemaan annetuista vaihtoehdoista enintään viisi aktiviteettia, joita he mökillä ollessaan tekevät eniten. Lisäksi tässä kohtaa oli tarkentavia lisäkysymyksiä etätöiden tekemisestä.

Lähes puolet vastaajista vietti mökillä vuoden aikana 31–90 vuorokautta (24 prosenttia 31–60 ja 23 prosenttia 61–90). Alle kaksi viikkoa mökillä oleili vuoden aikana vain 5 prosenttia vastaajista ja yli neljä kuukautta puolestaan lähes joka neljäs vastaaja (24 %). Mökkiä käytti tavallisimmin 2–3 henkilöä (61 %). Yksin mökillä oli vain 5 prosenttia vastaajista ja enemmän kuin viisi henkisiä seurueita mökin käyttäjistä oli 16 prosenttia. Kysymykseen ”Mitä kulkuvälineitä käytät mökillä käydessäsi?”, vastaajat saivat valita useamman vaihtoehdon. Autoa käyttivät lähes kaikki (98 %). Veneellä kulki 20 prosenttia ja polkupyörällä 11 prosenttia vastaajista. Julkisten kulkuvälineiden käyttö oli vähäistä (linja-auto 8 % ja juna 5 %). Julkisilla liikennevälineillä mökille kulkemisen koki helpoksi vain 7 prosenttia

vastaajista. Pääsyy tähän oli olematon linja-autoliikenne sekä Tampereelta Ruovedelle että Ruoveden keskustasta syrjäkylille. Monien vastaajien mökit sijaitsivat lisäksi monen kilometrin päässä teistä, joissa linja-autoliikennettä voisi kulkea.

Taulukossa 5 on esitetty, kuinka monta vuorokautta mökki oli keskimäärin kussakin kuussa mökin omistajan omassa ja/tai muiden käytössä vuoden 2020 aikana. Kysymys oli vapaaehtoinen ja näihin keskiarvoihin on laskettu vain ne vastaajat, jotka kuhunkin kohtaan ilmoittivat mökin olleen omassa tai muiden käytössä. ”Vastaajien osuus” -sarakkeiden lukemat tarkoittavat, kuinka monta prosenttia kyselyn kaikista vastaajista (n=353) ilmoitti kuhunkin kohtaan mökin käyttövuorokausien lukumääriä.

TAULUKKO 5. Mökin käyttö eri kuukausina vuonna 2020

kk	Omassa käytössä vrk - ka.	Vastaajien osuus	Muiden käytössä vrk - ka.	Vastaajien osuus
Tammikuu	7,0	29,2 %	2,3	1,7 %
Helmikuu	7,3	29,7 %	1,8	1,1 %
Maaliskuu	9,6	34,3 %	4,2	3,1 %
Huhtikuu	10,7	47,3 %	3,8	4,5 %
Toukokuu	13,2	56,7 %	8,6	5,7 %
Kesäkuu	17,4	62,3 %	11,9	8,2 %
Heinäkuu	21,4	62,6 %	13,1	8,2 %
Elokuu	16,1	61,5 %	11,1	8,2 %
Syyskuu	11,7	55,8 %	8,0	5,9 %
Lokakuu	10,0	48,2 %	6,1	4,0 %
Marraskuu	8,4	34,8 %	4,8	2,3 %
Joulukuu	10,8	30,3 %	5,0	2,5 %

Heinäkuu oli odotetusti vilkkain mökkeilykuukausi (keskiarvo omassa 21,4 ja muiden käytössä 13,1 vuorokautta). Tammi- ja helmikuu olivat hiljaisimmat kuukaudet. Mökkien ympärivuotinen käyttö oli melko yleistä. Mökkien vuokratkäyttö oli niin yksittäistä, että se jätettiin tästä tarkastelusta pois.

Mökkiläisten ajanviettopoja kysyttiin pyytämällä heitä valitsemaan enintään viisi vaihtoehtoa annetusta aktiviteettilistasta. Saunominen ja uiminen oli selvästi suosituin aktiviteetti ja sen valitsi 84 prosenttia vastaajista (kuvio 6). Myös vaihtoehdot ”Rakennan tai kunnostan mökkiä/pihamaata, nikkaroin” ja ”Oleilen, lepään, luen, otan aurinkoa” valitsi yli puolet vastaajista. Paikallisissa tapahtumissa käymisen valitsi vain reilu neljäsosa (27 %). Vastauksista voi päätellä ihmisten tekevän hyvin monipuolisesti erilaisia asioita mökillä ollessaan. Tähän viittaa sekin, että useampi vastaaja kritisoi kohdassa ”muuta, mitä?” sitä, miksi kysymyksessä ei voinut valita kaikkia vaihtoehtoja eikä vain viittä. Viiden vaihtoehdon rajoitus oli kysymyksessä sen takia, että saataisiin selville ne kaikkein yleisimmät aktiviteetit.

KUVIO 6. Aktiviteetit mökillä

Aktiviteeteista tarkemmin tiedusteltiin etätöiden tekemisestä mökillä, koska sen ajateltiin lisääntyneen huomattavasti koronapandemiasta johtuen. Etätöiden mainitsi viiden yleisimmän aktiviteetin joukossa 20 prosenttia vastaajista, ja kaikkiaan työelämässä olevista vastaajista etätöitä ilmoitti tekevänsä noin 70 prosenttia.

Vastaajista 19 prosenttia teki etätöitä mökillään 1–10 päivänä vuodessa ja 11 prosenttia yli 30 päivänä vuodessa. 49 prosenttia kysymykseen ”Haluaisitko tehdä enemmän etätöitä mökilläsi?” vastanneista (n=182), valitsi vaihtoehdon ”kyllä”. Tässä kohtaa heiltä kysyttiin myös, mitä etätöiden lisääminen edellyttäisi. Parempaa nettiyhteyttä kaipasi tavalla tai toisella lähemmäksi 20 vastaajaa. Myös mökin varustelutason kohentaminen eri tavoin tuli esille yli kymmenessä vastauksessa. Muutoin syyt olivat enimmäkseen vastaajan henkilökohtaiseen elämäntilanteeseen liittyviä. Kysymykseen ”Onko mielestäsi tarvetta perustaa etätyöpiste Ruovedelle?” vastasi kyllä vain 16 prosenttia tähän kysymykseen vastanneista (n=153).

5.5 Ruoveden kaupallisten palveluiden saatavuus ja käyttö

Tämän osion alussa kysyttiin, mistä mökkiläiset ostavat ruokatavaransa mökille tullessaan, kuinka pitkä matka mökiltä on lähimpään kauppaan ja millä paikkakunnalla he tavallisesti käyvät ostoksilla mökillä ollessaan. Seuraavaksi kysyttiin, ostavatko mökkiläiset Ruovedellä tuotteita suoraan tuottajilta ja jos ostavat; niin mitä, keneltä ja montako kertaa vuodessa. Tämän jälkeen vastaajia pyydettiin arvioimaan erilaisten Ruovedellä saatavissa olevien kaupallisten palveluiden merkitystä itselleen ja tyytyväisyyttä niihin. Myös eri tiedotuskanavien merkitystä ja tyytyväisyyttä niihin koskien Ruoveden kaupallisista palveluista tiedottamista pyydettiin arvioimaan. Lopuksi tiedusteltiin muutaman valmiiksi luetellun mahdollisen esteen merkitystä Ruoveden paikallisten palveluiden käyttämiseen tai paikallisten tuotteiden ostamiseen.

Mökille tullessaan 42 prosenttia vastanneista osti ruokatavaransa Ruovedeltä, loput kotipaikkakunnaltaan (26 %), matkan varrelta (23 %) tai tilanteesta riippuen mistä milloinkin. Mökillä ollessaan 75 prosenttia vastaajista teki ostoksensa Ruoveden kirkonkylällä. Visuvedellä kävi ostoksilla 8 prosenttia vastaajista, muiden vaihtoehtojen osuuksien jäädessä alle 5 prosenttiin. Lähimpään kauppaan oli mökiltä matkaa yleisimmin 11–20 kilometriä (41 %). Alle viiden kilometrin matka oli 24 prosentilla vastaajista. Suoraan tuottajilta osti 35 prosenttia vastaajista. Ylei-

simmät ostopaikat olivat Moni-Tori, Perunatila Tulijoki, Marittan Kasvitarha ja Ruhalan Mansikka. Myös Kaitajärvi, Neulokko, Ala-Tuuhonen, Katin kotileipomo, Ruoveden Herkku sekä Kukkapaikka mainittiin.

Taulukosta 6 nähdään, että tärkeimmäksi kaupalliseksi palveluksi osoittautui odotetusti ruoka- ja muut päivittäistavarat (ka. 4,49/5). Seuraavaksi tärkeimpiä olivat: nuohous, rautakauppatavarat/rakennustarvikkeet sekä tien kunnossapito/auraus. Vähemmän tärkeinä pidettiin pesulapalveluita tai pyykinpesumahdollisuuksia (1,78/5). Tyytyväisimpiä oltiin palveluihin: nuohous (4,30/5), kukat ja taimet, tien kunnossapito/auraus sekä ruoka- ja muut päivittäistavarat. Selvästi tyytymättömmämpiä oltiin julkisiin liikenneyhteyksiin (1,75/5). Seuraavina pesulapalvelut tai pyykinpesumahdollisuudet sekä majoituspalvelut. Kaikkien kaupallisten palveluiden keskiarvot olivat 2,9 (tärkeys) ja 3,5 (tyytyväisyys).

Verrattaessa toisiinsa kunkin palvelun tärkeyttä ja tyytyväisyyttä, havaittiin, että 26 palvelumuodosta 22:ssa tyytyväisyys palveluun oli sen tärkeyttä suurempaa, mikä on erittäin hyvä asia. Vaikka julkisia liikenneyhteyksiä ei pidetty kovin tärkeänä (2,49/5), niin tyytyväisyys niihin oli silti reilusti tärkeyttä heikompaa. Vapaassa kommentoinnissa esille tullut tyytymättömyys kahvila- ja ravintolapalveluihin näkyi tässä kohtaa negatiivisina kuiluarvoina.

TAULUKKO 6. Kaupallisten palveluiden tärkeys vs. tyytyväisyys – keskiarvot ja kuilu

Ruoveden kaupalliset palvelut	Tärkeys 1-5	Tyytyväisyys 1-5	Vastausten osuus tyytyväisyys / tärkeys	Kuilu
Ruoka- ja muut päivittäistavarat	4,49	4,12	96,9 %	-0,37
Nuohous	4,18	4,30	77,6 %	0,11
Rautakauppatavarat / rakennustarvikkeet	3,91	3,92	92,3 %	0,01
Tien kunnossapito / auras	3,90	4,17	76,8 %	0,27
Kahvilapalvelut ja terassit	3,45	3,24	76,8 %	-0,21
Terveystieteiden palvelut	3,44	3,45	53,0 %	0,02
Kukat ja taimet	3,40	4,20	80,5 %	0,80
Internet	3,26	3,62	55,0 %	0,36
Ravintolapalvelut	3,22	3,07	73,1 %	-0,15
Rakentamis-/remontointipalvelut	3,16	3,68	55,5 %	0,52
Maanrakennuspalvelut	3,05	3,91	63,5 %	0,86
Venesatama	2,97	3,68	60,3 %	0,71
Mökkikoneiden huoltopalvelut	2,93	3,27	44,2 %	0,34
Puiden kaato tontilta	2,81	3,82	50,4 %	1,01
Autohuolto- ja korjaamopalvelut	2,80	3,79	50,4 %	0,99
Polttopuiden ostot	2,50	3,90	47,0 %	1,41
Julkiset liikenneyhteydet	2,49	1,75	60,6 %	-0,74
Kodinkoneet ja elektroniikka	2,48	3,79	65,4 %	1,31
Yksityiset terveydenhoitopalvelut	2,41	3,27	31,7 %	0,86
Liikunta- ja hyvinvointipalvelut	2,32	3,34	38,8 %	1,02
Kirjat ja paperitarvikkeet	2,30	3,81	57,8 %	1,51
Mökkitalkvari	2,10	3,06	28,6 %	0,96
Kampaamot ja parturit	1,99	3,43	40,8 %	1,44
Majoituspalvelut	1,98	2,54	30,3 %	0,56
Puutarha- ja pihapalvelut	1,90	3,16	28,3 %	1,26
Pesulapalvelut tai pyykinpesumahdollisuudet	1,78	2,46	26,9 %	0,69
Vastaajien lukumäärä	353	100 - 342		

Taulukossa 7 on esitetty tärkeys ja tyytyväisyys eri tiedotuskanaviin Ruoveden kaupallisista palveluista tiedottamisessa. Tärkeimmät tiedotuskanavat olivat Ruovesi-lehti (3,60/5), tuttavat ja naapurit sekä Ruoveden palveluopas. Vähiten tärkeimpänä pidettiin paikallisradiota (1,87/5). Tyytyväisyys kaikkiin annettuihin tiedotuskanaviin oli niiden tärkeyttä suurempi.

TAULUKKO 7. Tiedotuskanavien tärkeys vs. tyytyväisyys – keskiarvot ja kuilu

Tiedotuskanavat	Tärkeys 1-5	Tyytyväisyys 1-5	Vastausten osuus tyytyväisyys / tärkeys	Kuilu
Ruovesi-lehti	3,60	4,00	80,2 %	0,40
Tuttavat ja naapurit	3,44	3,82	75,6 %	0,38
Ruoveden palveluopas	3,40	3,66	80,2 %	0,26
Ruoveden kunnan verkkosivut	3,33	3,36	75,1 %	0,03
muut internetsivut	3,01	3,13	54,4 %	0,12
Tapahtumat	3,00	3,34	60,9 %	0,34
Ruoveden kunnan somekanavat	2,69	3,08	51,3 %	0,39
muu some	2,56	3,10	47,6 %	0,54
Paikallisradio	1,87	2,43	35,7 %	0,56
Vastaajien lukumäärä	353	126 – 283		

Tämän osion lopuksi vastaajia pyydettiin arvioimaan asteikolla 1–5 (1 ei mikään este ... 5 suuri este) neljän mahdollisen esteen vaikutusta Ruoveden paikallisten palveluiden käyttämiseen tai paikallisten tuotteiden ostamiseen. Tiedon puute tuotteista ja palveluista sai keskiarvoksi 2,69 ollen 26 prosentille vastaajista suuri tai melko suuri este käyttää palveluita. Tuotteiden ja palveluiden saatavuus sai keskiarvon 2,7 ja se oli suuri tai melko suuri este myös 26 prosentille vastaajista. Hinta sai keskiarvoksi 2,33 ollen suuri tai melko suuri este 14 prosentille vastaajista. Toimitusten luotettavuuteen ja laatuun oltiin tyytyväisiä (ka. 2.01, suuri/melko suuri este 9 % – ei mikään este/pieni este 70 %).

5.6 Ruoveden kunnan palveluiden käyttö

Tässä osiossa tiedusteltiin erilaisten kunnallisten palveluiden merkitystä mökkiläisille ja kuinka tyytyväisiä he niihin olivat. Taulukosta 8 näkee, että tärkeimpinä kunnan palveluina pidettiin erilaisia jätteiden käsittelyyn ja kierrätykseen liittyviä palveluita. Kunnan yleistä suhtautumista mökkiläisiin samoin kuin kunnan palveluita tuottavan henkilöstön suhtautumista heihin pidettiin myös hyvin tärkeänä asiana. Edellä mainittuihin asioihin tyytyväisyys oli tärkeyttä heikompaa. Tämä on hyvin linjassa siihen nähden, mitä kommentteja jätehuollon epäkohdista avoimessa kysymyksessä numero 11 kerrottiin. Myös terveyskeskukseen/terveydenhuoltoon tyytyväisyys oli tärkeyttä heikompaa. Vähiten tärkeänä kunnan palveluna pidettiin kansalaisopistoa (1,51/5) ja kaikista tyytyväisimpiä oltiin kirjastoon (3,94/5). Kaikkien kunnan palveluiden keskiarvot olivat 3,3 (tärkeys) ja 3,6 (tyytyväisyys).

TAULUKKO 8. Kunnan palveluiden tärkeys vs. tyytyväisyys – keskiarvot ja kuilu

Ruoveden kunnan palvelut	Tärkeys 1-5	Tyytyväisyys 1-5	Vastausten osuus tyytyväisyys / tärkeys	Kuilu
Jätehuolto / jätepisteet	4,39	3,71	91,2 %	-0,68
Kunnan yleinen suhtautuminen vapaa-ajan asukkaisiin	4,33	3,70	74,8 %	-0,63
Kunnan palveluita tuottavan henkilökunnan suhtautuminen vapaa-ajan asukkaisiin	4,25	3,73	68,3 %	-0,52
Kierrätyspiste	4,21	3,50	84,7 %	-0,71
Ongelmajätteiden käsittely	3,90	3,63	67,4 %	-0,27
Terveyskeskus, terveydenhuolto	3,55	3,45	53,3 %	-0,10
Kunnallistekniikan saatavuus (vesi, viemäri, tie)	3,43	3,63	59,2 %	0,20
Rakennusluvut, rakennustarkastajan palvelut, rakentaminen	3,42	3,86	60,6 %	0,44
Kunnan verkkosivut	3,20	3,50	61,8 %	0,30
Matkailuneuvonta (tiedon saanti mm. tapahtumista ja nähtävyyksistä)	2,84	3,41	51,8 %	0,57
Kirjasto	2,38	3,94	40,8 %	1,56
Urheilukenttä, liikuntapaikat	2,37	3,65	41,6 %	1,28
Mattojen pesupaikat	2,29	3,61	37,1 %	1,32
Kansalaisopisto	1,51	2,62	15,0 %	1,11
Vastaaajien lukumäärä	353	53 – 322		

5.7 Ruoveden tapahtumat ja niistä tiedottaminen

Tässä osiossa kysyttiin kuuden Ruovedellä järjestettävän tapahtuman merkitystä mökkiläisille sekä heidän tyytyväisyyttään näihin tapahtumiin ja niistä tiedottamiseen. Taulukosta 9 näkee, että tärkeimpinä pidettiin erilaisia kylätapahtumia (3,29/5) sekä Noitakäräjiä (3,25/5). Tapahtumaa ”Äksöniä Ruovesi” ei pidetty kovin tärkeänä ja vain 22 prosenttia vastaajista arvioi tyytyväisyyttään kyseiseen tapahtumaan. Kaikki kuilu-arvot ovat kuitenkin positiivisia, eli tyytyväisyys kaikkiin kysymyksessä lueteltuihin tapahtumiin oli suurempaa kuin niiden tärkeys.

TAULUKKO 9. Tärkeys vs. tyytyväisyys tapahtumiin – keskiarvot ja kuilu

Ruoveden tapahtumat	Tärkeys 1-5	Tyytyväisyys tapahtumiin 1-5	Vastausten osuus tyytyväisyys / tärkeys	Kuilu
Kylätapahtumat	3,29	3,82	61,5 %	0,53
Noitakäräjät	3,25	3,68	71,7 %	0,43
Musiikkia Ruovesi	2,89	3,82	47,0 %	0,93
Kesäteatteri	2,86	4,09	48,2 %	1,23
Noitien yö	2,77	3,55	56,9 %	0,78
Äksöniä Ruovesi	1,99	2,84	21,8 %	0,85
Vastaajien lukumäärä	353	77 – 253		

Taulukosta 10 näkee, että tyytyväisyys tapahtumista tiedottamiseen oli hyvällä tasolla ja tärkeyttä suurempaa. Kylätapahtumista tiedottamiseen tosin ei oltu yhtä tyytyväisiä kuin yksittäisistä vuotuisista isommista tapahtumista tiedottamiseen. Tapahtuman ”Äksöniä Ruovesi” tiedottamiseen oltiin tyytymättömmimpiä (2,84/5).

TAULUKKO 10. Tärkeys vs. tyytyväisyys tiedottamiseen – keskiarvot ja kuilu

Ruoveden tapahtumat	Tärkeys 1-5	Tyytyväisyys tiedottamiseen 1-5	Vastausten osuus tyytyväisyys / tärkeys	Kuilu
Kylätapahtumat	3,29	3,58	62,3 %	0,29
Noitakäräjät	3,25	3,96	71,1 %	0,71
Musiikkia Ruovesi	2,89	3,78	58,9 %	0,89
Kesäteatteri	2,86	3,90	61,2 %	1,04
Noitien yö	2,77	3,86	62,3 %	1,09
Äksöniä Ruovesi	1,99	2,92	32,0 %	0,93
Vastaajien lukumäärä	353	113 – 251		

5.8 Ruoveden Mökkiläisneuvosto

Mökkiläisneuvosto ja sen toiminta oli tuttua vain 27 prosentille vastaajista. Tästä huolimatta 86 prosenttia vastaajista uskoi, että Ruoveden Mökkiläisneuvostolla on positiivisia vaikutuksia Ruoveden vapaa-ajan asukkaiden viihtyvyyteen. Avoimeen kysymykseen ”Mitä Mökkiläisneuvosto voisi mielestäsi tehdä vapaa-ajan asukkaiden hyväksi?” vastasi 41 prosenttia kyselyn loppuun asti täyttäneistä. Lähes kolmannes heistä toivoi, että Mökkiläisneuvosto olisi nykyistä enemmän esillä ja tiedottaisi paremmin sekä omasta toiminnastaan että kunnan palveluista ja tapahtumista. Tiedottamista toivottiin muun muassa Ruovesi-lehden ja sähköpostin välityksellä. Mökkiläisneuvostolle toivottiin myös omia verkko- ja Facebook-sivuja. Kymmenkunta vastaajaa toivoi Mökkiläisneuvoston järjestävän enemmän kokoontumisia sekä muita erilaisia tapahtumia.

Mökkiläisneuvoston toivottiin olevan aktiivinen yhdistävä tekijä mökkiläisten, kunnan sekä yritysten välillä, ja vievän mökkiläisten ajatuksia ja tarpeita kunnan sekä yritysten tietoon, esimerkiksi erilaisten kyselyjen kautta. Mökkiläisneuvoston toivottiin myös avoimesti informoivan siitä, mitä kunnan kanssa on tekeillä ja suunnitteilla. Erilaisia konkreettisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi vaikuttamista Ruoveden järvien vedenpinnan korkeuteen liittyvien asioiden päätöksentekoon sekä jätehuoltoon liittyviin toimenpiteisiin toivottiin yli kolmasosassa vastauksia. Tästä

voi päätellä, että kaikki mökkiläiset eivät ole täysin hahmottaneet Mökkiläisneuvoston roolia ja asemaa. Koska Mökkiläisneuvosto ei omien sääntöjensä mukaan saa kerätä rahaa eikä sillä ole omaa budjettia, sen konkreettiset vaikutusmahdollisuudet eri asioihin ovat rajalliset. Mökkiläisneuvoston toiminta perustuu siihen, että se pitää mökkiläisten puolta informoimalla mökkiläisten ajatuksista ja mielipiteistä heitä askarruttavista asioista niihin vaikuttamaan pystyviä tahoja. (Ruoveden kunta 2015.)

5.9 Vertailu vuoden 2014 kyselyn tuloksiin

Yksi tämän projektin päätavoitteista oli verrata tutkimuksemme tuloksia vuonna 2014 tehtyyn kysymyksiltään lähes identtiseen kyselytutkimukseen, ja tässä apuna käytimme sekä Anna Heinosen ja Krista Kiven opinnäytetyötä (2014), että Jussi Kullan yhteenvetoa (2014) kyseisestä tutkimuksesta. Tarkoituksena oli tutkia, näkyvätkö Ruoveden kunnan edellisen tutkimuksen pohjalta tekemät toimenpiteet kunnan mökkiläisten tarpeiden täyttämiseksi ja viihtyvyyden parantamiseksi tutkimustuloksissa.

Vertailua edellisen kyselyn tuloksiin vaikeuttivat muutokset eräiden kysymysten esitystavassa ja vastausvaihtoehdoissa. Lisäksi vuoden 2014 kyselyn tulosten analysoinnissa oli laskettu keskiarvoja monen sellaisen kysymyksen vastauksista, joissa vastausvaihtoehdot olivat lukuarvovälejä, kuten esimerkiksi vastaajien keski-ikä, keskimääräinen matka kotoa mökille, mökkitonttien koko, mökki-kiinteistön kaikkien rakennusten pinta-ala sekä mökin vuodepaikkojen määrä (Kulla 2014). Luokitellulle aineistolle, joka sisältää avoimia luokkia, ei voi laskea keskiarvoa, koska luokkakeskusta (keskiarvolukemaa) ei voida määrittää (Holopainen & Pulkkinen 2002, 80). Edellä mainitut muuttujat, joista vuonna 2014 oli laskettu keskiarvot, sisältävät kaikki avoimia luokkia. Esimerkiksi kohdassa "ikä" oli vaihtoehtona avoimet luokat "alle 30" ja "yli 75" vuotta. Käyttämämme SPSS tilasto-ohjelmakaan ei näille aineistoille keskiarvoa laskenut. Edellä mainitusta syystä tämän kyselyn tuloksia ei verrata edellisen kyselyn virheellisesti laskettuihin keskiarvoihin.

Tämän kertaiseen kyselyyn saatiin selvästi vähemmän vastauksia (353) kuin vuoden 2014 kyselyyn, johon vastasi 505 henkilöä (Heinonen & Kivi 2014, 14). Syynä tähän oli erilainen kyselyn toteuttamistapa. Kyselyn jakaminen postitse tuhannelle mökkiläiselle (Heinonen & Kivi 2014, 14) vuonna 2014 nosti vastaajien määrää.

5.9.1 Vastaajien taustatiedot

Vertailtaessa vastaajien taustatietoja, joitakin eroja oli havaittavissa. Yli 60-vuotiaiden osuus vastaajista (41 %) oli nyt selvästi pienempi kuin vuonna 2014 laskien 21 prosenttiyksikköä, ja korkeintaan 45-vuotiaiden osuus vastaajista (19 %) oli nyt puolestaan selvästi suurempi kuin 2014 nousten 11 prosenttiyksikköä. Vastaajien ikärakenteen muuttumisesta johtuen on luonnollista, että kokopäivätyössä olevien osuus oli nyt selvästi korkeampi (51 %) kuin vuonna 2014 nousten 11 prosenttiyksikköä. Nuorten vastaajien suuremmasta määrästä ja kokopäivätyössä olevien isommasta osuudesta voidaan päätellä, että vastanneiden keski-ikä oli nyt jonkin verran edellistä kyselyä alhaisempi.

Eroja vastanneiden kotipaikkakunnissa ei näiden kahden kyselyn välillä voi täysin verrata, koska nyt vastausvaihtoehdoiksi oli eritelty erikseen myös kaikki Suomen maakunnat. Vuonna 2014 ei maakuntia vastausvaihtoehdoissa ollut ollenkaan (Heinonen & Kivi, liite 2). Joka tapauksessa Tampereelta ja muista Ruoveden ympäryskunnista tulee edelleen noin puolet Ruoveden mökkiläisistä.

5.9.2 Miksi Ruovesi?

Mökin perintönä saaminen oli säilynyt yleisimpänä syynä siihen, että mökki sijaitsi juuri Ruovedellä. Kysymykseen ”Mikä Ruovedellä on parasta?”, oli luonto säilynyt selvänä ykkösenä. Muutenkin vastausten jakauma tähän kysymykseen oli hyvin samankaltainen kuin vuonna 2014. Vesistöt, palvelut ja mukavat ihmiset mainittiin luonnon lisäksi useissa vastauksissa sekä vuonna 2014 että nyt tässä uudessa kyselyssä.

Myös kysymykseen ”Missä asioissa Ruovedellä on kehitettävää?”, olivat vastaukset hyvin samankaltaisia kuin vuonna 2014. Palveluista moitittiin vuonna 2014 eniten kauppapalveluita, nyt ravintolapalveluita. Kunnan toiminta, jätehuolto, teiden kunto ja julkinen liikenne olivat pysyneet moitelistan kärjessä. Uutena asiana tuoreessa kyselyssä oli kommentit järvivesien pinnankorkeuksien säätelystä.

5.9.3 Mökkit ja niiden ominaisuudet

Mökkejä ja niiden ominaisuuksia koskevien kysymysten tulosten vertailussa esiin nousi joitakin eroavaisuuksia. Nyt vastanneista 59 % oli hankkinut kesämökkinsä 2000-luvulla, mikä on 23 prosenttiyksikköä enemmän kuin vuonna 2014. Tätä osuutta kasvatti se, että tämän kertaisessa kyselyssä 18 % ilmoitti hankkineensa mökin vuoden 2015 jälkeen. Mökkitonttien keskimääräinen koko oli nyt selvästi kasvanut. Vähintään 0,6 hehtaarin kokoisia tontteja oli nyt 50 prosentilla vastaajista, kun vuonna 2014 niitä oli 40 prosentilla. Mökkikiinteistön kaikkien rakennusten yhteispinta-ala oli myös kasvanut. Yhteispinta-ala yli 90 m² ilmoitti nyt 45 % vastaajista, kun vuonna 2014 niin ilmoitti 36 %. Ympäri vuotiseen käyttöön soveltuvaksi mökkinsä ilmoitti nyt 67 % vastaajista, kun vuonna 2014 näin teki vain 44 %.

Mökkien varustelutasossa oli monin tavoin tapahtunut kehitystä (taulukko 11). Sähkö oli nyt 89 prosentissa mökeistä nousten 6 prosenttiyksikköä, ja sähkölämmitys oli nyt 76 prosentissa nousten 8 prosenttiyksikköä. Vesijohto sisään meni nyt 42 prosentissa mökeistä nousten 7 prosenttiyksikköä ja 41 prosentissa niistä oli myös lämmin vesi nousten 17 prosenttiyksikköä vuodesta 2014. Valokuitua ei vuonna 2014 kysytty ollenkaan, nyt se oli 19 prosentissa mökeistä. Kylpyhuone oli nyt 30 prosentissa nousten 15 prosenttiyksikköä. Sisäsuihkuja oli 40 prosentissa nousten 17 prosenttiyksikköä ja sisävedessä 45 prosentissa mökeistä nousten 20 prosenttiyksikköä, joten ne olivat myös nyt paljon yleisempiä kuin vuonna 2014.

Koneiden ja laitteiden osalta olivat eniten lisääntyneet seuraavat laitteet: pakastin 71 prosentissa nousten 20 prosenttiyksikköä, astianpesukone 33 prosentissa nousten 15 prosenttiyksikköä, pyykinpesukone myöskin 33 prosentissa nousten

13 prosenttiyksikköä sekä tietokone 41 prosentissa nousten 10 prosenttiyksikköä. Internetyhteys oli nyt lähes kaksi kertaa yleisempi kuin 2014 nousten nyt 24 prosentista 47 prosenttiin.

TAULUKKO 11. Mökkien varustelutason kehittyminen

Mökin ominaisuudet	2021	2014
Varustelutaso		
Sähkö	↑ 89 %	83 %
Sähkölämmitys	↑ 76 %	68 %
Vesijohto sisään (kylmä)	↑ 42 %	35 %
Vesijohto sisään (myös lämmin)	↑ 41 %	24 %
Kylpyhuone	↑ 30 %	15 %
Sisäsuihku	↑ 40 %	23 %
Sisävessa	↑ 45 %	25 %
Hälytysjärjestelmä	↑ 19 %	11 %
Koneet ja laitteet		
Pakastin	↑ 71 %	51 %
Mikroaaltouuni	↑ 77 %	69 %
Astianpesukone	↑ 33 %	18 %
Pyykinpesukone	↑ 33 %	20 %
Tietokone	↑ 41 %	31 %
Internetyhteys	↑ 47 %	24 %

Juomaveden hankintatavassa oli tapahtunut selvästi muutosta. Vesijohdon kautta vesi tuli nyt 34 prosentille nousten 15 prosenttiyksikköä vuodesta 2014. Astioilla veden mökille tuovien määrä oli pysynyt lähes samana laskien 2 prosenttiyksikköä 34 prosenttiin. Oman kaivon tai lähteen käyttö juomaveden hankintatavana oli puolestaan vähentynyt puoleen eli 10 prosenttiin 20 prosentista.

Jätevesien käsittelyssä saostuskaivo, imeyttäminen oli edelleen yleisin tapa laskien 9 prosenttiyksikköä 40 prosenttiin, umpisäiliön käyttö oli kasvanut 8 prosenttiyksikköä 20 prosenttiin, samoin kunnallinen viemäri 10 prosenttiyksikköä 15 prosenttiin. Kummastusta herättävän ”jätevesiä ei synny” -vaihtoehdon osuus väheni

selvästi laskien 12 prosenttiyksikköä ollen nyt 10 %. Viimeksi mainittuun oli ehkä syynä kysymyksen uudelleenmuotoilu, jossa erikseen mainittiin, että sillä tarkoitetaan esimerkiksi pesuvettä. Mökillä syntyvän jätteen hävittämistapoja ei näiden kyselyjen kesken voi verrata, koska tämän kertaisessa kyselyssä sai valita vain yhden vaihtoehdon. Mökin laajentamista tai remontoimista seuraavien 2–3 vuoden aikana suunnitteli 47 % vastaajista, nousten 22 prosenttiyksikköä vuodesta 2014.

5.9.4 Mökin käyttö, aktiviteetit ja etätyö

Mökillä yhden vuoden aikana vietettyä aikaa ei voi näiden kyselyjen välillä verrata, koska vuonna 2014 kysyttiin mökillä käyntikertoja ja nyt vuorokausia. Tarkempaa eli kuukausittaista käyttöä vuorokausissa kysyttiin kuitenkin molemmilla kerroilla. Mökin käyttö on selvästi kasvanut edellisestä tutkimuksesta. Suhteessa suurinta kasvu oli lomakauden ulkopuolisessa käytössä. Kasvanut oli sekä mökin oleminen omassa käytössä että muiden käytössä. Kuukausittaisista käyttömääristä laskettuna mökin oma käyttö oli yli kaksinkertaistunut 70 vuorokaudesta 144 vuorokauteen, ja mökin oleminen muiden käytössä yli kymmenkertaistunut 7 vuorokaudesta 81 vuorokauteen vuodessa.

Lähes kaikki kävivät mökillään autolla, kuten myös vuonna 2014. Mökkiä käyttävien henkilöiden määrää koskevassa kysymyksessä oli nyt eri vaihtoehdot kuin edellisessä kyselyssä. Sen voi kuitenkin todeta, että neljän tai useamman henkilön oleilu mökillä oli nyt kasvanut selvästi eli 17 prosenttiyksikköä 34 prosenttiin.

Mökillä tehtiin pitkälti samoja asioita kuin aiemminkin. Kysyttäessä viittä yleisintä aktiviteettia, eniten oli vähentynyt polttopuiden teko 22 prosenttiyksiköllä 44 prosenttiin. Vastaavasti suhteessa eniten oli lisääntynyt etätöiden tekeminen 14 prosenttiyksiköllä 20 prosenttiin. Retkeily ja luonnossa liikkuminen mainittiin nyt selvästi useammin nousten 10 prosenttiyksiköllä 27 prosenttiin, samoin paikallisissa tapahtumissa käyminen kasvoi 11 prosenttiyksiköllä 27 prosenttiin.

Työelämässä olevista vastaajista noin 70 % teki etätöitä mökillään, kun vuonna 2014 näin teki noin 50 %. Työssä olevista noin 44 % halusi tehdä etätöitä nykyistä

enemmän nousten 24 prosenttiyksikköä. Näyttäisi siltä, että etätyön tekijät tekivät nyt useammin etätyötä kuin vuonna 2014. Noin arvot johtuvat siitä, että vastausvaihtoehtojen vuoksi vain kokopäivätyössä olevien määrä on tarkemmin tiedossa. Tuloksia etätyöpäivien määrästä ei tässä voi suoraan verrata vastausvaihtoehtojen erilaisesta skaalauksesta johtuen.

5.9.5 Palveluiden saatavuus ja käyttö, sekä tiedotus ja tapahtumat

Mökille tultaessa ruokatavarat ostettiin nyt useammin Ruovedeltä kuin vuonna 2014 nousten 11 prosenttiyksikköä 42 prosenttiin. Mökillä oltaessa ruokatavarat ostettiin edelleen pääasiassa Ruoveden kirkonkylältä. Muilla paikkakunnilla kaupassa käynti oli hiukan yleistynyt, joista eniten Visuvedellä nousten 4 prosenttiyksikköä 8 prosenttiin. Suoraan tuottajilta tuotteita ostavien osuus oli hiukan suurentunut nousten 9 prosenttiyksiköllä 35 prosenttiin Moni-Torin ollessa yhä suosituin lähituottaja.

Tyytyväisyydessä Ruoveden kaupallisiin palveluihin oli tapahtunut selvää positiivista muutosta. Julkiset kulkuyhteydet olivat ainoa palvelu, johon tyytymättömyys oli entisestäänkin lisääntynyt keskiarvon laskiessa 2,06:sta lukemaan 1,75/5. Eniten tyytyväisyys oli kasvanut palvelussa ”rautakauppatavarat/rakennustarvikkeet”. Vuoden 2014 kyselyssä kyseinen palvelu oli eritelty kahdeksi eri palveluksi saaden keskiarvoiksi 3,20 ja 3,21. Nyt yhdistettynä tyytyväisyys sai keskiarvoksi 3,92. Ravintolapalveluiden keskiarvo nousi 2,39:stä lukemaan 3,07; venesataman 3,03:sta lukemaan 3,68 sekä kahvilapalvelut ja terassit 2,70:stä lukemaan 3,24.

Tyytyväisyydessä eri tiedotuskanaviin Ruoveden kaupallisista palveluista sekä tapahtumista tiedottamisessa ei ollut merkittävää eroa edelliseen tutkimukseen verrattuna. Myöskään tyytyväisyydessä Ruoveden tapahtumiin ei ollut tapahtunut merkittävää muutosta. Paikallisten palveluiden käyttöön ja paikallisten tuotteiden ostamiseen liittyvistä mahdollisista esteistä tiedonpuute sekä tuotteiden ja palveluiden saatavuus olivat vähentyneet selvästi vuodesta 2014. Tiedonpuute väheni 9 prosenttiyksiköllä 26 prosenttiin, ja saatavuusongelmat vähenivät 10 prosenttiyksiköllä myöskin 26 prosenttiin.

Tyytyväisyydessä Ruoveden kunnan palveluihin oli tapahtunut pienoista parantumista kautta linjan. Isoin muutos oli tyytyväisyydessä ongelmajätteiden käsittelyyn, jonka keskiarvo nousi 3,28:sta lukemaan 3,63. Kokonaisuudessaan tulokset tähän kysymykseen olivat hyvin samankaltaiset kuin vuonna 2014.

5.9.6 Mökkiläisneuvosto

Ruoveden mökkiläisneuvoston tunnettuudessa oli tapahtunut vain pientä kasvua nousten 4 prosenttiyksikköä 27 prosenttiin, mutta usko sen vaikutusmahdollisuuksiin oli edelleen pysynyt korkeana, laskien vain hieman eli 3 prosenttiyksikköä ollen nyt 86 prosenttia.

Mökkiläisneuvostolle esitetyissä toiveissa tiedottaminen asioista ja tapahtumista oli säilynyt yleisimpänä toiveena. Mökkiläisten edunvalvonta sekä mökkiläisten, kunnan ja yritysten yhdistävänä tekijänä toimiminen olivat seuraavaksi yleisimpiä toiveita.

6 POHDINTA

6.1 Tutkimuksen tärkeimpiä havaintoja

Tämän opinnäytetyön päätavoitteina oli selvittää Ruoveden vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyyttä Ruoveden kunnan heille tarjoamiin palveluihin sekä tutkia, mitä muutoksia tässä tyytyväisyydessä on tapahtunut edellisen vuonna 2014 toteutetun vastaavan kyselytutkimuksen (Heinonen & Kivi 2014) tuloksiin verrattuna. Tiivistettynä voidaan todeta, että vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyys Ruovedellä tarjolla oleviin palveluihin oli kautta linjan kohentunut ja oli pääasiallisesti hyvällä tasolla.

Kaikkien kaupallisten palveluiden tyytyväisyyden keskiarvoa 3,5 voidaan pitää hyvänä ja positiivinen asia on sekin, että 26 palvelumuodosta 22:ssa tyytyväisyys palveluun oli sen tärkeyttä suurempaa. Vertailtaessa tuloksia vuoden 2014 kyselyyn havaittiin, että tyytyväisyys oli kasvanut kaikkiin muihin kysytyihin palveluihin, paitsi julkiseen liikenteeseen, johon tyytymättömyys oli entisestään kasvanut. Erikseen esille voi nostaa ravintolapalvelut sekä kahvilapalvelut ja terassit. Näihin kahteen palveluun tyytyväisyys oli selvästi suurempi kuin vuonna 2014, mutta silti kummankin palvelumuodon osalta tyytyväisyys oli tärkeyttä huonompi ja vapaassa sanassa nämä palvelut, etenkin ravintolapalvelut, saivat paljon negatiivista palautetta.

Tiedon puute saatavilla olevista palveluista ja tuotteista sekä niiden saatavuus oli suuri tai melko suuri este palveluiden käyttämiselle noin neljäsosalla vastaajista, mitä voi edelleen pitää melko korkeana lukuna, vaikka kumpikin lukema oli kohentunut noin kymmenellä prosenttiyksiköllä. Positiivisina signaaleina voidaan pitää sitä, että mökille tultaessa päivittäistavarat ostetaan yhä useammin Ruovedeltä ja että entistä suurempi osa vapaa-ajan asukkaista osti tuotteita lähituottajilta.

Kuntapalveluiden tyytyväisyyden keskiarvo oli 3,6; mikä on hyvä tulos. Vuoteen 2014 verrattuna tyytyväisyys kuntapalveluihin oli kauttaaltaan kohentunut, eniten

ongelmajätteiden käsittelyn osalta. Tästä huolimatta kaikissa jätehuoltoon liittyvissä asioissa tyytyväisyys niihin oli selvästi niiden tärkeyttä huonommalla tasolla. Samoin kunnan ja sen henkilökunnan suhtautumisessa vapaa-ajan asukkaisiin.

Muutama huomionarvoinen yksityiskohta nousi tämän kertaisen kyselyn tuloksissa esille. Vastaajien ikärakenteessa oli selkeä ero verrattuna vuoden 2014 kyselyyn, yli 60-vuotiaiden osuuden pienentyessä yli 20 prosenttiyksikköä. Tämä muutos selittyy suurimmalta osin kyselyn toteuttamisesta nyt vain sähköisenä, mikä saattoi vähentää vanhemman ikäluokan osallistumisaktiivisuutta.

Ruoveden vapaa-ajan asuntojen varustelutaso oli selvästi noussut vuoteen 2014 verrattuna (ks. taulukko 11, 55). Verrattaessa tämän kertaisen kyselyn tulosta tuoreen Mökkibarometrin tulokseen (Voutilainen ym. 2021, 79) voidaan havaita, että Ruoveden vapaa-ajan asunnoissa suihku sekä pyykinpesu- ja astianpesukone olivat selvästi yleisempiä. Vapaa-ajan asuntojen ikärakenne ja ihan uusien vapaa-ajan asuntojen suhteellinen määrä näissä kahdessa tutkimuksessa oli aika lailla sama, joten se ei tätä eroa selitä. Ehkä Ruovetiset vapaa-ajan asukkaat ovat varustelleet mökkejään keskivertoa enemmän, mikä voi johtuen tähän kyselyyn vastanneiden ikärakenteesta, nuoret kaipaavat mukavuuksia enemmän kuin vanhemmat ihmiset. On myös mahdollista, että tähän tuoreeseen Ruoveden mökkiläiskyselyyn vastanneilla oli suhteessa enemmän vapaa-ajan asuntona entisiä omakotitaloja, joissa nuo varustukset ovat jo valmiina. Tämä asia voi selittää myös sitä, että ympärivuotiseen käyttöön soveltuvaksi vapaa-ajan asuntonsa ilmoitti nyt 67 %, mikä on erittäin korkea luku, kun sitä vertaa edellisen kyselytutkimuksen tulokseen (44 %) tai muihin tutkimustuloksiin. Esimerkiksi tuoreessa Mökkibarometrissa vastaava luku oli 29 % (Voutilainen ym. 2021, 79).

Ympärivuotiseen asumiseen soveltuvien vapaa-ajan asuntojen osuuden 23 prosenttiyksikön kasvu voi johtua erosta vapaa-ajan asuntojen ikärakenteessa. Nyt mukana oli edellisen tutkimuksen jälkeen rakennettuja vapaa-ajan asuntoja, joista yhtä vaille kaikki oli suoraan rakennettu ympärivuotisiksi. Myös edellä mainittu vapaa-ajan asuntojen selkeä varustelutason nousu selittää asiaa. Vapaa-

ajan asuntonsa remontoimista tai laajentamista lähivuosien aikana suunnitteli lähes puolet vastaajista, joten vapaa-ajan asuntojen varustelutason nousun ja ympärivuotiseen käyttöön soveltuvuuden voidaan uskoa kasvavan lähivuosina.

Kuukausittaisista käyttömääristä laskettu vapaa-ajan asuntojen käyttöaika omassa käytössä vuonna 2020 oli 144 vuorokautta, mikä on todella paljon. Tätä tulosta vääristää se, että tähän kysymykseen vastaaminen oli vapaaehtoista, ja ei voida olettaa, että ihmiset muistaisivat vapaa-ajan asunnolla vietetyt vuorokaudet tarkasti. Kysymykseen vastasi 35–229 henkilöä, riippuen kuukaudesta. Vapaa-ajan asunnolla vietettyä aikaa koskevasta kysymyksestä saatu tulos, jonka mukaan puolet vastaajista vietti vapaa-ajan asunnollaan 31–90 vuorokautta, kertoo totuuden luotettavammin.

Vapaa-ajan asunnolta käsin tehtyjen etätöiden määrän selvä kasvu vuoteen 2014 verrattuna on linjassa Mökkibarometrin tuloksen kanssa (Voutilainen ym. 2021, 81). Etätöitä vapaa-ajan asunnollaan tekevästä noin puolet halusi tehdä niitä nykyistä enemmän. Tässä kohtaa huomion arvoista on, että monet kaipaivat vapaa-ajan asunnolleen parempaa nettiyhteyttä. Tämän kertaiseen kyselyyn lisättyyn kysymykseen etätyöpisteen perustamisen tarpeellisuudesta saatu tulos, jonka mukaan sitä kaipasi vain noin joka kuudes tähän kysymykseen vastanneista, kertoo ettei sitä lienee kannata Ruovedelle perustaa.

6.2 Opinnäytetyön toteutuminen

Mielestämme edellinen kysely oli liian laaja ja toivoimme, että kyselystä olisi voitu tehdä tällä kertaa selvästi lyhyempi mutta vertailukelpoisuuden vuoksi kyselylomake pidettiin lähes samanlaisena kuin vuonna 2014. Lomake testautettiin muutamalla henkilöllä ja toimeksiantajan tarkastuksen lisäksi sen tarkasti myös Ruoveden Mökkiläisneuvosto. Täyttämiseen kuluvan ajan arvioksi saimme 20–30 minuuttia, mikä on kovin pitkä aika, kun vastausajan tulisi olla korkeintaan 15–20 minuuttia (Kyselylomakkeen laatiminen n.d.).

Opinnäytetyön tekemiseen kului kokonaisuudessaan runsaasti aikaa. Kyselyssä oli kaikkiaan 56 kysymystä, joista 3 oli avoimia, 11 sisälsi ”muu, mikä” -vaihtoehdon ja 4 sisälsi tarkentavan avoimen kysymyksen. Muiden kuin strukturoitujen eli valmiilla vastausvaihtoehdoilla olevien kysymysten (Kyselylomakkeen laatiminen n.d.) vastausten käsittely kesti pitempään johtuen erilaisesta aineiston käsittelytavasta. Vastausdataa ei olisi suoraan voinut laittaa SPSS tilasto-ohjelmaan analysoitavaksi luokittelematta sitä ensin. Helpoimmaksi tavaksi analysoida ne osoitautui käsittely Excelin avulla.

Myös strukturoitujen kysymysten aineiston siirto LimeSurvey -kyselytutkimusohjelmasta vaati paljon työtä, jotta data saatiin sellaiseen muotoon, että sitä pystyttiin tilasto-ohjelmassa käsittelemään, koska osa oli esimerkiksi vastannut kysymyksiin numeroiden sijaan kirjaimin (esim. ”kolme”, ei 3). Parhaaksi tavaksi osoitautui käsitellä aineistoa ensin osin Excelissä ja siitä siirtää korjattu data tilasto-ohjelmaan. Muutoin SPSS ilmoitti niin hurjasta määrästä virheitä aineiston siirron yhteydessä, että emme olisi osanneet tilannetta korjata kyseisellä ohjelmalla, koska kokemusta on siitä vähemmän kuin Excelistä.

Aineiston laajuudesta johtuen käsittely muilla ohjelmilla olisi ollut jokseenkin mahdotonta, koska täytyi esimerkiksi ristiintaulukoida paljon sekä tehdä muuttujatyyppien muutoksia ja arvojen koodausta, mikä ei ole mahdollista kovin yksinkertaisilla ohjelmilla. Meille ehdotettiin kyselyn tekemistä Microsoft Forms -ohjelmalla, mutta se ei olisi millään riittänyt näin laajan aineiston kokoamiseen eikä kysymysmuotoihin, saati riittävien tuloksien saamiseen. Aineiston käsittely vaati lisäksi SPSS tilasto-ohjelman monipuolisemman käytön opettelua kuin jo etukäteen osasimme.

Kun saimme tulokset valmiiksi, lähetimme niistä Ruoveden kuntaan ja Mökkiläisneuvostolle 48 dian Microsoft PowerPoint-esityksen toukokuun lopulla. Ruovesilehdessä oli myös kesäkuussa juttu kyselyn tuloksista, johon meitä myös haastateltiin (Somero 2021). Lopullisen raportin kirjoittamiseen meni kauemmin aikaa, koska huomasimme, että kesäkuussa ilmestyi muun muassa tuorein Mökkibaroometri ja toukokuun lopulla tilastotieto vapaa-ajan asumiseen liittyen, joten halusimme hyödyntää työssämme mahdollisimman uutta tietoa.

Uskomme, että toimeksiantajamme hyötyy tästä tutkimuksesta saamalla uusinta tietoa Ruoveden kunnan vapaa-ajan asujista ja vapaa-ajan asumisesta Suomessa sekä vertailutietoa vastaavaan vuoden 2014 tutkimukseen. Myös tutkimuksemme tulosten ja teoriapohjan perusteella laaditut kehitysehdotukset varmasti auttavat soveltuvien osien Ruoveden kuntaa ja Mökkiläisneuvostoa kehittämään toimintaa vapaa-ajan asukkaita ajatellen.

6.3 Tutkimuksen pätevyys ja luotettavuus

Tämän opinnäytetyön luotettavuutta arvioidessa validiteetin eli pätevyyden kannalta nähdään, että on tutkittu oikeita asioita, kun haluttiin saada tietoa muun muassa Ruoveden vapaa-ajan asukkaiden palvelutyytyväisyydestä ja siitä, onko se parantunut vai huonontunut vuodesta 2014. Kaikkiin haluttuihin asioihin saatiin vastaus, ja meistä kumpikin tarkasti tulokset.

Otantamenetelmän vuoksi otos ei kuitenkaan edusta perusjoukkoa, koska tieto kyselystä lähetettiin Ruoveden kunnan sähköpostilistalla oleville vapaa-ajan asukkaille sekä vastaajia pyrittiin saamaan lisää Ruoveden kunnan sosiaalisen median ja paikallislehden kautta. Näin esiintyy myös alipeittoa, koska kyselyyn vastaajiksi valikoitui ennemminkin vain henkilöitä, jotka käyttävät sähköpostia ja internetiä, mikä taas jätti ulkopuolelle ne henkilöt, jotka eivät näitä käytä. Otos ei ole myöskään edustava, koska otantamenetelmä ei ollut satunnainen. (Heikkilä 2014, 32, 40) Perusjoukkoa on myös hankala määritellä, koska tällä kertaa ei ollut käytössä kattavaa yhteystietorekisteriä Ruoveden vapaa-ajan asukkaista, joten kyseessä on ennemminkin näyte kuin otos ja vastaukset voivat olla tällöin sattumanvaraisia eikä tuloksia voida yleistää. (Vehkalahti 2019, 45–46; Heikkilä 2014, 34). Tulos ei ole sattumanvaraisten tulosten vuoksi myöskään reliaabeli eli luotettava (Heikkilä 2014, 28).

Myös kysymyksiä on saatettu ymmärtää väärin, koska esimerkiksi kysymyksen ”Mitä erillisiä rakennuksia tontillasi on?” tulos oli, että 9 prosenttia tonteista oli mökittämiä. Ristiintaulukoinnin avulla kuitenkin selvisi, että näistä mökittömistä

tonteista esimerkiksi 90 prosentissa oli silti jääkaappi, 70 prosentissa sauna mökin yhteydessä, 57 prosentissa sähkölämmitys, 40 prosentissa kylpyhuone ja kolmasosassa vesijohto sisään. Jokin tuossa ei siis täsmää.

Kyselyn vastausprosenttia ei pystytä arviomaan, koska sen laskemiseksi pitäisi tietää tarkalleen, kuinka monta henkilöä otokseen kuuluu (Aineiston dokumentointi ja raportointi n.d.), ja nyt ei tiedetä, kuinka monta Ruoveden vapaa-ajan asukasta tieto kyselystä kokonaisuudessaan tavoitti. Sähköpostitse tiedon kyselytutkimuksesta saaneista taas ei tiedetä, kuinka moni heistä lopulta täytti kyselylomakkeen, koska kysely oli anonyymi eli vastauksia ei voitu suoraan yhdistää keneenkään henkilöön. Lomakkeen avanneiden, mutta sen kokonaan täyttämättä tai kesken jättäneiden osuutta (29 %) voidaan pitää korkeana. Noin kolmasosa heistä ei ollut vastannut yhteenkään kysymykseen ja kaksi kolmasosaa oli lopettanut vastaamisen kesken kyselyn.

Sähköisen kyselyn aluksi avautuneessa saatetekstissä (liite 2) mainittiin kyselyn sisältävän kaikkiaan 56 kysymystä, mikä luultavasti säikäytti aika monta vastaajaa, samoin saatteessa mainittu arvio kyselyn vastaamiseen kuluva ajasta. Kysymykset avautuivat vastaajille kysymysryhmä kerrallaan, eikä seuraavien ryhmien kysymyksiä päässyt näkemään ennen kuin oli vastannut kaikkiin edellisen kysymysryhmän pakollisiksi määriteltyihin kysymyksiin. On vaikea arvioida, oliko taustatietojen kyselemisen sijoittaminen lomakkeen alkuun väärä ratkaisu, eli karkottiko sekin osan vastaajista heti alkuunsa. Tämä on mahdollista ainakin, jos yksityisyys koetaan itselle hyvin tärkeäksi asiaksi.

Monet jättivät vastaamisen kesken kyselyn puolivälissä. Luultavasti into ja kärsivällisyys vastaamiseen hiipuivat. Myöskään vastaajien kesken arvottavana olleet kymmenen lahjakorttia matkustajahöyrylaiva Tarjanteelle eivät varmasti olleet tarpeeksi kiintoisa houkutin kaikille vastaajille. Tämän havaitsi myös siitä, että yhteystietonsa arvontaa varten jätti vain 74 % vastanneista. Kyselyn loppuun asti täyttäneiden lomakkeen täyttämiseen kuluneen ajan keskiarvo oli noin 33 minuuttia ja mediaani 27 minuuttia, eli lomakkeen saatteessa mainittu arvioitu lomakkeen täyttöaika piti hyvin paikkaansa.

Odotettavissa oli, ettei samaan vastaajamäärään nyt sähköisesti toteutetussa kyselyssä päästäisi kuin vuonna 2014, koska oli ennakoitavissa, että osa mökkiläisistä, varsinkin vanhemmasta väestä, jättäisi vastaamatta kyselyyn sen toteuttamistavan vuoksi. Vanhemmasta väestä kaikilla ei ole tietoteknisiä laitteita tai muuten valmiuksia täyttää sähköistä kyselyä. Monilta sähköistä mediaa vähemmän seuraavilta kysely saattoi mennä ohi myös siitä tietämättömyyden vuoksi, eikä sosiaalisessa mediassa ollut suoraa linkkiä kyselylomakkeeseen, vaan info-kirjeeseen (liite 1) Ruoveden kunnan verkkosivuilla, mistä linkki löytyi.

Ainoa sähköisen median ulkopuolinen tiedotus kyselystä toteutettiin Ruovesi-lehdessä ja se ei varmaankaan kovin monelle varsinkaan kauempana Ruovedeltä asuvalle vapaa-ajan asukkaalle ilmesty. Lisäksi juttu kyselystä oli Ruovesi-lehdessä vasta siinä vaiheessa, kun alkuperäistä vastausaikaa oli jäljellä enää viikko. Tämä saattoi aiheuttaa sen, että paperilomakkeella mieluummin kyselyyn vastaavat eivät siksi lomaketta kunnalta pyytäneet, saati sitä palauttaneet. Valitettavasti ilmoituksessa ei ollut yhteystietoja paperilomakkeen tilaamista varten eikä myöskään sähköisen kyselyn verkko-osoitetta, vaan nämäkin tuli hakea Ruoveden kunnan verkkosivuilta. Aikataulu- ja kustannussyistä kyselyn järjestäminen sähköisesti oli kuitenkin järkevin vaihtoehto.

6.4 Kehitysehdotuksia Ruoveden kunnalle ja Mökkiläisneuvostolle

Kuten luvussa 6.1 todettiin, niin selvää tyytyväisyyden kasvua Ruoveden kunnan ja sen yritysten vapaa-ajan asukkailleen tarjoamiin palveluihin oli tämän kertaisen tutkimuksen tuloksissa havaittavissa. Luvussa 3.2 mainittujen vuoden 2014 kyselytutkimuksen jälkeen tehtyjen vapaa-ajan asukkaiden tarpeiden tyydyttämiseen ja viihtyvyyden parantamiseen tähtäävien toimenpiteiden vaikutus näkyy tämän kertaisen tutkimuksen tuloksissa. Merkittävin toimenpide on epäilemättä ollut ruovesipalvelee.fi -sivuston perustaminen. Sieltä internetiä käyttävät vapaa-ajan asukkaat löytävät näppärästi tietoa Ruoveden yrityksistä, yhdistyksistä ja tapahtumista. Muun muassa lähituottajien yhteystiedot löytyvät nyt sieltä ja lähituottajien palveluita käyttävien vapaa-ajan asukkaiden osuus olikin nyt selvästi suurempi kuin vuonna 2014. Positiivisesta tyytyväisyyden kehityssuunnasta hu-

limatta työsarkaa Ruoveden nykyisten vapaa-ajan asukkaiden viihtyvyyden takaamisen ja uusien vapaa-ajan asukkaiden kuntaan houkuttelemisen suhteen vielä riittää.

Tyytymättömyyden aiheet olivat nyt pitkälti samoja kuin vuonna 2014. Julkinen liikenne on edelleen suuri murheenkryyni ja teiden kunnossakin riittää sanomista. Toimiva tieverkosto ja julkiset kulkuyhteydet ovat tulevaisuudessa entisestäänkin tärkeämmässä roolissa, kun ihmiset miettivät mistäpäin vuokrattavaa tai omaa vapaa-ajan asuntoa etsivät. Jätehuoltoon liittyvistä asioista valitettiin paljon, vaikka niihin tyytyväisyys olikin kasvanut. Kuntapalveluihin liittyen toivottiin riva-kampaa lupa-asioden käsittelytahtia ja terveystalveluiden saatavuudesta vapaa-ajan asukkaille tuli sanomista. Nämä kaikki ovat asioita, joiden tilanteen parantamisen eteen riittää edelleen pohdittavaa. Kaikkein eniten negatiivista palautetta tuli Ruoveden ravintolapalveluista, mutta näin pienellä paikkakunnalla on ilmeisen haastavaa pyörittää ravintolapalveluita ainakin ympärivuotisesti.

Ruovesipalvelee.fi -sivusto on selkeä edistysaskel palveluista ja tapahtumista tiedottamisessa, mutta silti tiedotukseen ja viestintään oltiin tyytymättömiä. Oletettavasti harvalle vapaa-ajan asukkaalle tulee Ruovesi-lehti ja varsinkaan vanhemmasta vapaa-ajan asukaspolvesta kaikki eivät ole tulleet sinuiksi sähköisten viestimien kanssa. Joten ehkä olisi kokeilemisen arvoista jakaa Ruoveden palveluita ja tapahtumia käsittelevä lehtinen vapaa-ajan asukkaiden postilaatikoihin vuosittain. Esimerkiksi lähituottajien palveluiden käytön lisäämisessä entisestään on vielä paljon potentiaalia, kunhan tieto näistä lähituottajista tavoittaisi loputkin vapaa-ajan asukkaat.

Tässä opinnäytetyössä käsiteltiin suomalaisen vapaa-ajan asumisen tulevaisuuden trendejä. Vuokramökkien käytön ennustetaan kasvavan. Tästä kohtaa voisi miettiä, miten tätä voitaisiin ennakoida Ruovedellä etukäteen. Vuokramökkien kysyntään tulisi varautua. Luvussa 2.5.4 käsitellyn mökkeilyn alueellisen eriytymisen suhteen Ruovedellä tuskin tulee hätää, koska elinvoimainen ja ihmisiä vetävä Tampere sijaitsee tarpeeksi lähellä. Ruoveden lähikunnistahan valtaosa Ruoveden vapaa-ajan asukkaista tulee. Tästä huolimatta toki kaikkia mahdollisia keinoja vapaa-ajan asukkaiden houkuttelemiseksi Ruovedelle tulee pohtia.

Ruoveden vapaa-ajan asuntojen periytyminen varmistaminen nuoremmille sukupolville on tärkeä ja ajankohtainen asia. Ruoveden vapaa-ajan asukkaista merkittävä osa on iäkästä porukkaa ja heidän vapaa-ajan asumuksiaan ei saa päästää käyttämättöminä ränsistymään siinä vaiheessa, kun nykyiset käyttäjät eivät pysty enää niitä käyttämään. Nuoret aikuiset mökkeilijöinä 2030 -selvityksessä esitetään vapaa-ajan asuntojen kunnossapidon ja korjauksen aktivointitoimenpiteiden kehittelyä mökkikunnissa yhdessä seudullisten kehitysyhtiöiden ja elinkeinoelämän kanssa. Toinen edellä mainitussa selvityksessä mainittu vapaa-ajan asuntojen nuorille sukupolville siirtymiseen liittyvä esitys on luoda malleja, joilla perikuntia tuetaan sopimaan kiinteistöjen hoidosta. (Maa- ja metsätalousministeriö 2017, 77.) Sitä, miten Ruovesi voisi olla mukana kahden edellä mainitun esityksen kehittelyssä, voisi pohtia. Vapaa-ajan kiinteistöjen kunnosta ja käytöstä huolehtimisen kautta vapaa-ajan asuntoja saataisiin myös ehkä enenevässä määrin muuttumaan vakituisiksi asunnoiksi, mikä on yksi Ruoveden Elinvoimastrategian 2021–2025 tavoitteista (Mäkelä 2020, 60–61).

Erilaisia vapaa-ajan asumisen kehittämistoimenpiteitä suunniteltaessa on ympäristönäkökulmat pidettävä tulevaisuudessa entistä tarkemmin mielessä. Samoin se, että ihmiset kaipaavat vapaa-ajan asumiseltaan hyvin erilaisia asioita - toiset haluavat hyvinkin samanlaista elämää vapaa-ajan asunnollaan kuin vakituisesakin asunnossaan ja toiset taas haluavat irtaantua arjesta hyvinkin vaatimattomiin olosuhteisiin.

Ruoveden Mökkiläisneuvoston tunnettuus ei ollut vuoteen 2014 verrattuna merkittävästi kasvanut. Omia verkko- ja Facebook-sivuja Mökkiläisneuvostolle toivottiin edelleen, mikä osoittaa sen, että vapaa-ajan asukkaat eivät ole löytäneet Mökkiläisneuvoston verkkosivustoa, mikä Ruoveden kunnan sivustolta kyllä löytyy. Eli kyseinen sivusto tulisi saada paremmin esille ja sinne tulisi laittaa sisältöä Mökkiläisneuvoston toimista ja sen järjestämistä tapahtumista. Myös sähköistä viestintää käyttämättömät vapaa-ajan asukkaat tulisi huomioida, vaikkapa laittamalla Mökkiläisneuvostostakin informaatiolehtinen vapaa-ajan asukkaiden postilaatikoihin. Ruovedellä kannattaa myös miettiä, miten vapaa-ajan asukkaita saataisiin paremmin osallistettua kunnan toimintaan ja tässä Mökkiläisneuvostolla voisi olla merkittävä rooli kunnan ja vapaa-ajan asukkaiden välikätenä toimiesaan.

Nyt suoritettuna kaltainen kysely vapaa-ajan asukkaille kannattaa jatkossakin järjestää noin viiden vuoden välein. Vaikka vertailukelpoisuus edellisiin tutkimuksiin on tärkeä asia, niin siitä huolimatta kannattaisi seuraava kysely rakentaa ikään kuin puhtaalta pöydältä. Olennaisin asia on kerätä selvästi nyt tarjolla ollutta 150 vapaa-ajan asukkaan sähköpostiosoitetta suurempi lista vapaa-ajan asukkaiden yhteystiedoista. Pelkän sähköisissä viestimissä ja Ruovesi-lehdessä toteutettavan kyselystä tiedottamisen varaan kyselyä ei voi rakentaa. Tieto sähköisestä kyselystä kannattaisi laittaa myös postitse tutkimukseen valituille henkilöille.

Kyselylomaketta tulee selvästi lyhentää. Pitää päättää, mitkä ovat ne tärkeimmät asiat, jotka kyselyn avulla halutaan selvittää ja kysyä juuri niihin liittyvistä asioista. Esimerkiksi nyt tavoitteena oli tutkia vapaa-ajan asukkaiden tyytyväisyyttä Ruoveden tarjoamiin palveluihin, mutta kyselylomakkeessa oli ennen näitä kysymyksiä noin 40 muuta kysymystä, mitkä kyllä hyydyttivät osan vastaajista. Vastausten vaihtoehtoja tulee karsia ja ajantasaistaa nykyelämän trendien mukaisesti. Samoin on mietittävä tarkemmin, mitkä kysymykset ovat vapaaehtoisia ja mitkä pakollisia sekä missä saa valita vain yhden vaihtoehdon ja missä useita.

LÄHTEET

Adamiak, C., Vepsäläinen, M., Strandell, A., Hiltunen, M.J., Pitkänen, K., Hall, C.M., Rinne, J., Hannonen, O., Paloniemi, R. & Åkerlund, U. 2015. Vapaa-ajan asuminen Suomessa. Asukas- ja kuntakyselyn tuloksia vapaa-ajan asumisen nykytilasta ja kehittämistarpeista. Suomen ympäristökeskus. Pdf-dokumentti. Viitattu 25.10.2021. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/155089>

Aineiston dokumentointi ja raportointi. n.d. Tietoarkisto. Verkkosivu. Viitattu 10.10.2021. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/raportointi/raportointi/>

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9., uudistettu painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Heinonen, A. & Kivi, K. 2014. Mökkiläisten tyytyväisyys Ruoveden palveluihin. Liiketalouden tutkinto-ohjelma. Tampereen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Pdf-dokumentti. Viitattu 16.4.2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2014052910848>

Holopainen, M. & Pulkkinen, P. 2002. Tilastolliset menetelmät. 1. painos. Helsinki: Werner Söderström Oy.

Häkkänen, L. 2021. Hulppeita huviloita, simppeleitä saunamökkejä – miten mökkeilemme tulevaisuudessa? Suomalaisten haaveet eivät ole niin yksioikoisia kuin äkkiseltään arvaisi. Meillä kotona 10.3.2021. Viitattu 3.11.2021. <https://www.meillakotona.fi/artikkelit/mokkeilyn-murros>

IBM. 2020. IBM Support. Verkkosivu. Viitattu 10.10.2021. <https://www.ibm.com/support/pages/does-spss-have-procedure-designed-gap-analysis>

Kalliosaari, K. 2021. Tältä näyttää, kun pieni pirkanmaalainen kunta muuttuu vilkkaaksi mökkiparatiisiksi. Aamulehti 20.6.2021. Viitattu 14.10.2021. Vaatii käyttöoikeuden. <https://www.aamulehti.fi/pirkanmaa/art-2000008033659.html>

Kauppila, P. 2020. Vapaa-ajanasumisen tulevaisuus Suomessa. Teoksessa Kauppila, P. & Järviluoma, J. (toim.) Vapaa-ajanasumisesta liiketoimintaa: Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan kärkimatkailukunnat. Kajaanin ammattikorkeakoulu. Pdf-dokumentti. Viitattu 25.10.2021. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7219-68-3>

Keyriläinen, M. 2021. Työolobarometri 2020. Työ- ja elinkeinoministeriö. Pdf-dokumentti. Viitattu 21.10.2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-804-2>

Kojola, A. 2021. Mökkiläisille tietoisu kunnan asioista. Ruovesi-lehti 14.07.2021. Viitattu 14.10.2021. Vaatii käyttöoikeuden. <https://www.epress.fi/reader/issue/1795/284150/3>

Kulla, J. 2014. Ruoveden mökkiläistutkimus. Pdf-dokumentti. Viitattu 22.5.2021. https://www.ruovesi.fi/attachments/text_editor/90.pdf

- KvantiMOTV. 2010. Esimerkit. Verkkosivu. Viitattu 10.10.2021.
<https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kyselylomake/esimerkit.html>
- Kyselylomakkeen laatiminen. n.d. Tietoarkisto. Verkkosivu. Viitattu 9.11.2021.
<https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/kyselylomake/laatiminen/>
- Lähdetluoma, M. 2021. Kaksoiskuntalaisuus nousi esiin vaalien alla – tutkija toivoisi pilottialuetta kokeilemaan erilaisia malleja. Yle Uutiset 14.4.2021. Viitattu 3.11.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-11872915>
- Maa- ja metsätalousministeriö. 2017. Nuoret aikuiset mökkeilijöinä 2030 -selvitys. Pdf-dokumentti. Viitattu 22.5.2021.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-453-949-4>
- Maanmittauslaitos. 2021. Karttapaikka. Verkkosivu. Viitattu 14.10.2021.
<https://asiointi.maanmittauslaitos.fi/karttapaikka/>
- Manninen, P. 2004. Johdatus tilastolliseen data-analyysiin. Sovellus- ja atk-keskeinen näkökulma. Tampereen yliopisto. Pdf-dokumentti. Viitattu 11.10.2021.
https://webpages.tuni.fi/uta_statistics/tixel/tixel_data-analyysi.pdf
- Millaista monipaikkaisuutta Suomeen. Selvitys kaksoiskuntalaisuudesta. 2018. Valtiovarainministeriö. Pdf-dokumentti. Viitattu 3.11.2021.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-251-927-6>
- Monipaikkaisuus – ilmiö ja tulevaisuus. 2011. Sitra. Pdf-dokumentti. Viitattu 3.11.2021. <https://media.sitra.fi/2017/02/27172901/SelvityksiC3A454-2.pdf>
- Mäkelä, S. 2020. Elinvoimastrategia 2021–2025, Ruoveden kunta. Liiketoiminnan kehittäminen YAMK. Hämeen ammattikorkeakoulu. Opinnäytetyö. Pdf-dokumentti. Viitattu 14.10.2021. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2020121528201>
- Mökkeilyn työllistävä vaikutus. 2021. Suomi rakentaa. Verkkosivu. Viitattu 23.10.2021. <https://www.suomirakentaa.fi/lomarakentaja/suunnittelu-ja-valmistelu/mokkeilyn-talous-ja-tyollisyysvaikutukset-suomessa>
- Mökkiläinen tuo hyvinvointia koko yhteiskunnalle. 2021. Suomi rakentaa. Verkkosivu. Viitattu 19.10.2021. <https://www.suomirakentaa.fi/lomarakentaja/suunnittelu-ja-valmistelu/mokkeily-muuttuu-niin-myos-mokkilaiset>
- Mökkiläiset ovat tärkeitä veronmaksajia monille kunnille. 2018. Taloustaito 11.6.2018. Viitattu 23.10.2021. <https://www.taloustaito.fi/Vero/mokkilaiset-ovat-tarkeitä-veronmaksajia-monelle-pikkukunnalle/#1c84c941>
- Nurminen-Piirainen, M. 2012. Vapaa-ajan asumisen kehittäminen Kaakkois-Pirkanmaalla. Kaakkois-Pirkanmaan KOKO-ohjelma. Pdf-dokumentti. Viitattu 21.10.2021. http://www.paikkatieto.airix.fi/tietopankki/palkane/proha/tuotetut_aineistot/Loppuraportti_vapaa-ajan_asuminen_2.4.2012_liitteinen.pdf

Paulus, E., Peltonen, T., Tenhunen, T., Tuomola, J., Vesterbacka, R. & Vesterinen, P. 2021. Helvetinjärven kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelman luonnos. Metsähallitus. Pdf-dokumentti. Viitattu 14.10.2021.

https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2021/02/Helvetinjarvi_hks_lausunolle.pdf

Peltola, S. 2020. Suomessa valtava määrä tyhjiä asuntoja – Ruovedellä jo lähes joka neljäs asunto ilman asukkaita, Tampereella tyhjiä kerrostaloasuntoja lähes 11 000. Aamulehti 14.10.2020. Viitattu 14.10.2021. Vaatii käyttöoikeuden.

<https://www.aamulehti.fi/pirkanmaa/art-2000007426115.html>

Pitkospuu Productions. n.d. Asiakastytyvyyden mittaaminen – mitä yritys siitä hyötyy? Verkkosivu. Viitattu 18.11.2021. <https://pitkospuu.fi/asiakastytyvaisyyden-mittaaminen/>

Pitkänen, K. & Vepsäläinen, M. 2008. Foreseeing the Future of Second Home Tourism. The Case of Finnish Media and Policy Discourse. Scandinavian Journal of Hospitality and Tourism 8 (1), 1–24. Viitattu 27.10.2021. Vaatii käyttöoikeuden. <https://doi.org/10.1080/1502250701880729>

Pitkänen, K., Hiltunen, M. J., Adamiak, C., Furman, E., Hall, C. M., Hannonen, O., Kietäväinen, A., Paloniemi, R., Rinne, J., Strandell, A., Tuulentie, S., Vepsäläinen, M. & Åkerlund, U. 2015. Kesämökistä kakkosasunnoksi. Teoksessa Häkli, J., Vilkkonen, R. & Vähäkylä, L. (toim.) Kaikki kotona? Asumisen uudet tuulet. 1. painos. Helsinki: Gaudeamus Oy.

Rakennustutkimus RTS Oy. 2021. Suomi rakentaa -markkinakatsaus, maaliskuu 2021. Verkkajulkaisu. Viitattu 4.11.2021. https://www.expressmag-net.eu/pub/108/Suomirakentaa_markkinakatsaus_2021_3/#p=1

Ruoveden kunta. 2015. Mökkiläisneuvoston säännöt. Verkkosivu. Viitattu 17.4.2021. <https://www.ruovesi.fi/asuminen-ja-ymparisto/palvelut-kesaasukkaille/mokkilaisneuvosto/saannot/10322>

Ruoveden kunta. n.d. Visit in Hell -hanke. Verkkosivu. Viitattu 12.10.2021. <https://www.ruovesi.fi/tyo-ja-elinkeinopalvelut/elinkeinopalvelut/hankkeet/visit-in-hell/11167>

Sisäasiainministeriö. 2006. Mökkiläiset kuntapalvelujen käyttäjinä. Pdf-dokumentti. Viitattu 23.10.2021. https://mmm.fi/documents/1410837/1948019/Mokkilaiset_kuntapalvelujen_kayttajina_2006.pdf/287dd4d3-7b2c-4344-9fba-cbd758721fad/Mokkilaiset_kuntapalvelujen_kayttajina_2006.pdf.pdf

Sivonen, H-K. 2020. Luonto kiittää ekomökkeilijää – näin voit muuttaa mökkeilytapojasi ilmastoystävällisemmiksi. Meillä kotona 17.7.2020. Viitattu 4.11.2021. <https://www.meillakotona.fi/artikkelit/ekologinen-mokkeily>

Somero, S. 2021. Mökit vanhoja, omistajat tuoreita. Ruovesi-lehti 23.6.2021. Viitattu 9.11.2021. Vaatii käyttöoikeuden. <https://www.epress.fi/reader/is-sue/1795/282614/6>

Strandell, A., Pitkänen, K. & Rehunen, A. 2020. Miten kaupungistuminen ja väestön ikääntyminen vaikuttavat vapaa-ajan asumisen suosioon? Matkailututkimus 16 (1), 74–92. Viitattu 30.10.2021. Vaatii käyttöoikeuden.
<https://doi.org/10.33351/mt.88575>

Suomen virallinen tilasto. 2021a. Kesämökkit 2020. Tilastokeskus. Verkkojulkaisu. Viitattu 3.6.2021. https://www.stat.fi/til/rakke/2020/rakke_2020_2021-05-27_kat_001_fi.html

Suomen virallinen tilasto. 2021b. Kesämökkit alueittain 1970–2020. Tilastokeskus. Tilastosarja. Viitattu 14.10.2021. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin_asu_rakke/statfin_rakke_pxt_116j.px/

Suomen virallinen tilasto. 2021c. Kuntien avainluvut 1987–2020. Tilastokeskus. Tilastosarja. Viitattu 14.10.2021. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Kuntien_avainluvut/Kuntien_avainluvut_2021/kuntien_avainluvut_2021_aika-sarja.px/

Suomen virallinen tilasto. 2021d. Rakennus ja kesämökkit -tilastossa on otettu käyttöön Rakennusluokitus 2018. Tilastokeskus. Verkkojulkaisu. Viitattu 19.10.2021. https://www.stat.fi/til/rakke/rakke_2021-05-27_uut_001.html

Suomen virallinen tilasto. n.d. Tietoa tilastoista. Käsitteet. Tilastokeskus. Verkkosivu. Viitattu 12.4.2021. <https://www.stat.fi/meta/kas/kesamokki.html>

Suomi.fi. 2021. Asiakastyytyväisyys ja laatu. Verkkosivu. Viitattu 18.11.2021. <https://www.suomi.fi/yritykselle/liiketoiminnan-kehittaminen/laadunhallinta/opas/tuotteen-laatu/asiakastyytyvaisuus-ja-laatu>

Valtiovarainministeriö. 2021. Kuntien tehtävät ja toiminta. Verkkosivu. Viitattu 24.3.2021. <https://vm.fi/kuntien-tehtavat-ja-toiminta>

Vapaa-ajan rakennuksia on paljon luultua enemmän. 2019. Suomi rakentaa. Verkkosivu. Viitattu 19.10.2021. <https://www.suomirakentaa.fi/lomaraken-taja/suunnittelu-ja-valmistelu/vapaa-ajan-rakennuksia-on-paljon-luultua-enemman>

Vehkalahti, K. 2019. Kyselytutkimuksen mittarit ja menetelmät. Helsingin yliopisto. Pdf-dokumentti. Viitattu 9.11.2021. <http://doi.org/10.31885/9789515149817>

Viitanen, E. kaupunginjohtaja. 2021. Haastattelu 25.1.2021. Haastattelijat Laitinen, K. & Tamminen, J. Microsoft Teams -palaveri.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Määrällisen tutkimuksen perusteet. 1. painos. Helsinki: Tammi.

Voutilainen, O., Korhonen, K., Ovaska, U. & Vihinen, H. 2021. Mökkibarometri 2021. Luonnonvarakeskus (Luke). Pdf-dokumentti. Viitattu 21.10.2021. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-237-7>

LIITTEET

Liite 1. Kyselyn infokirje

KYSELY RUOVEDEN MÖKKILÄISILLE 2021

22.02.2021

Arvoisa Ruoveden mökkiläinen!

Tämä on Ruoveden mökkiläisiä koskevan tutkimuksen infokirje. Ruoveden kunnan ja Ruoveden Mökkiläisneuvoston yhteistyössä teettämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, keitä Ruoveden mökkiläiset ovat, mistä he tulevat, mitä he mökillään tekevät, mitä he odottavat Ruoveden palveluilta ja kuinka tyytyväisiä he näihin palveluihin ovat. Edellinen vastaava tutkimus tehtiin vuonna 2014 ja tässä uudessa tutkimuksessa on tarkoitus verrata tuloksia aiemman tutkimuksen tuloksiin ja tutkia esimerkiksi sitä, onko Ruoveden mökkiläisten tyytyväisyys Ruovedellä tarjottaviin palveluihin parantunut vai huonontunut näiden tutkimusten välisenä aikana. Vastausten analysoinnista vastaavat opinnäytetyönään Tampereen ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijat Katja Laitinen ja Jari Tamminen.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 20-30 minuuttia ja vastata voi 24.03. saakka. Annetut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastaajien henkilöllisyys käy ilmi tutkimuksen missään vaiheessa. Kyselyyn voi osallistua sähköisesti osoitteessa: survey.tuni.fi/liime/531224?lang=fi painamalla edellä olevaa linkkiä tai kopioimalla linkin osoite internet-selaimen osoiteriville.

Voit myös vaihtoehtoisesti pyytää paperisen kyselylomakkeen vastauskuorineen Ruoveden kunnalta. Yhteystiedot -

sähköposti: kirjaamo@ruovesi.fi

p. 03 - 486 111 / Ruoveden kunnan vaihde

Suosittellemme käytettäväksi sähköistä lomaketta, koska se helpottaa tutkimuksen tulosten käsittelyä huomattavasti. Tärkeintä kuitenkin on, että vastaat jommallakummalla tavalla. Vastaamalla varmistat, että Ruoveden yrittäjät ja kunta pystyvät jatkossakin kehittämään palveluitaan mökkiläisten odotusten mukaisesti.

Vastanneiden kesken arvotaan kymmenen 50 euron arvoista lahjakorttia matkustajahöyrylaiva Tarjanteelle. Arvontaan voit halutessasi osallistua täyttämällä sähköisen kyselyn lopuksi aukeava yhteystietolomake tai paperisen kyselylomakkeen mukana tuleva yhteystietolomake, joka palautetaan samassa kuorissa yhdessä kyselylomakkeen kanssa. Palauta vastauskuori viimeistään 24.03.

Katja Laitinen

Jari Tamminen

Eeva Viitanen

opiskelija

opiskelija

Ruoveden kunnanjohtaja

Liite 2. Sähköisen kyselyn saate

Arvoisa Ruoveden mökkiläinen!

Tämä on Ruoveden mökkiläisiä koskevan tutkimuksen kyselylomake. Ruoveden kunnan ja Ruoveden Mökkiläisneuvoston yhteistyössä teettämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, keitä Ruoveden mökkiläiset ovat, mistä he tulevat, mitä he mökillään tekevät, mitä he odottavat Ruoveden palveluilta ja kuinka tyytyväisiä he näihin palveluihin ovat. Edellinen vastaava tutkimus tehtiin vuonna 2014 ja tässä uudessa tutkimuksessa on tarkoitus verrata tuloksia aiemman tutkimuksen tuloksiin ja tutkia esimerkiksi sitä, onko Ruoveden mökkiläisten tyytyväisyys Ruovedellä tarjottaviin palveluihin parantunut vai huonontunut näiden tutkimusten välisenä aikana.

Vastausten analysoinnista vastaavat opinnäytetyönään Tampereen ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijat Katja Laitinen ja Jari Tamminen.

Tässä sähköisessä kyselyssä on kaikkiaan 56 kysymystä. Valitse vain yksi vaihtoehto, ellei toisin mainita. Punaisella tähdellä (*) merkityt kysymykset ovat pakollisia. Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 20-30 minuuttia ja vastata voi 5.4. saakka. Paina lopuksi lähetä, jotta vastauksesi tallentuvat.

Voit myös väliillä tallentaa vastauksesi valitsemalla "Jatka myöhemmin".

Muistathan täyttää loppuun ennen kyselyn sulkeutumista.

Annetut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastaajien henkilöllisyys käy ilmi tutkimuksen missään vaiheessa. Vastaamalla varmistat, että Ruoveden yrittäjät ja kunta pysyvät jatkossakin kehittämään palveluitaan vapaa-ajan asukkaiden odotusten mukaisesti.

Vastanneiden kesken arvotaan kymmenen 50 euron arvoista lahjakorttia matkustajahöyrylaiva Tarjanteelle.

Arvontaan voit halutessasi osallistua täyttämällä tämän kyselyn vastaamisen jälkeen avautuva yhteystietolomake.

Katja Laitinen, opiskelija
Jari Tamminen, opiskelija
Eeva Viitanen, Ruoveden kunnanjohtaja

Liite 3. Kyselylomake

1 (16)

KYSELY RUOVEDEN MÖKKILÄISILLE 2021

22.02.2021

Arvoisa Ruoveden mökkiläinen!

Tämä on Ruoveden mökkiläisiä koskevan tutkimuksen kyselylomake. Ruoveden kunnan ja Ruoveden Mökkiläisneuvoston yhteistyössä teettämän tutkimuksen tavoitteena on selvittää, keitä Ruoveden mökkiläiset ovat, mistä he tulevat, mitä he mökillään tekevät, mitä he odottavat Ruoveden palveluilta ja kuinka tyytyväisiä he näihin palveluihin ovat. Edellinen vastaava tutkimus tehtiin vuonna 2014 ja tässä uudessa tutkimuksessa on tarkoitus verrata tuloksia aiemman tutkimuksen tuloksiin ja tutkia esimerkiksi sitä, onko Ruoveden mökkiläisten tyytyväisyys Ruovedellä tarjottaviin palveluihin parantunut vai huonontunut näiden tutkimusten välisenä aikana. Vastausten analysoinnista vastaavat opinnäytetyönään Tampereen ammattikorkeakoulun liiketalouden opiskelijat Katja Laitinen ja Jari Tamminen.

Kyselyyn vastaaminen vie aikaa noin 20-30 minuuttia. Kyselyyn voi osallistua myös sähköisesti osoitteessa: survey.tuni.fi/lime/531224?lang=fi

Annetut vastaukset käsitellään luottamuksellisesti, eikä vastaajien henkilöllisyys käy ilmi tutkimuksen missään vaiheessa.

Suosittellemme käytettäväksi sähköistä lomaketta, koska se helpottaa tutkimuksen tulosten käsitteilyä huomattavasti. Tärkeintä kuitenkin on, että vastaat jommallakummalla tavalla. Vastaamalla varmistat, että Ruoveden yrittäjät ja kunta pystyvät jatkossakin kehittämään palveluitaan mökkiläisten odotusten mukaisesti.

Vastanneiden kesken arvotaan kymmenen 50 euron arvoista lahjakorttia matkustajahöyrylaiva Tarjan-teelle. Arvontaan voit halutessasi osallistua täyttämällä tämän kyselylomakkeen mukana tuleva yhteystietolomake, joka palautetaan samassa kuussa yhdessä kyselylomakkeen kanssa tai sähköisen kyselyn lopuksi aukeava yhteystietolomake.

Palauta vastauskuori viimeistään 24.03.

Katja Laitinen

Jari Tamminen

Eeva Viitanen

opiskelija

opiskelija

Ruoveden kunnanjohtaja

Kysely Ruoveden mökkiläisille 2021

Tähdellä (*) merkityt kysymykset ovat pakollisia.

Rastita vain yksi vaihtoehto, ellei toisin mainita.

Taustatietoja

1. Ikä *

- alle 30 30-45 46-60
 61-75 yli 75

2. Sukupuoli *

- Nainen Mies Muu
 En halua sanoa

3. Kuinka monta henkeä kuuluu kotitalouteesi? *

- 1 2 3 4 yli 4

4. Mikä on koulutusasteenne? *

Valitsee seuraavista korkein koulutusaste, jonka olette suorittaneet.

- Vähemmän kuin peruskoulun ala-aste tai vastaava
 Peruskoulun ala-aste/kansakoulu
 Peruskoulun yläaste/keskikoulu
 Lukio, ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto
 Opisto- tai korkeakoulututkinto
 Lisensiaatin tai tohtorin tutkinto
 Ei mikään näistä

5. Siviilisäätö *

- Avioliitossa tai rekisteröidyssä
parisuhteessa
 Avoliitossa
 Asumuserossa tai eronnut
 Leski
 Naimaton

6. Oletko tällä hetkellä pääasiassa *

- Kokopäivätyössä
 Osa-aikatyössä tai osa-aikaeläkkeellä
 Eläkkeellä iän perusteella
 Työkyvyttömyyseläkkeellä
tai kuntoutustuen saajana
 Perhevapaalla, kotiäiti tai -isä
 Opiskelija
 muu, mikä? _____

3 (16)

7. Kotipaikka *

☐ Ruovesi	☐ Pohjois-Karjala
☐ Tampere tai
muut Ruoveden naapurikunnat	☐ Satakunta
☐ Muu Pirkanmaa	☐ Keski-Suomi
☐ Varsinais-Suomi	☐ Etelä-Savo
☐ Uusimaa	☐ Pohjois-Savo
☐ Kymenlaakso	☐ Pohjanmaa
☐ Kanta-Häme	☐ Etelä-Pohjanmaa
☐ Päijät-Häme	☐ Keski-Pohjanmaa
☐ Etelä-Karjala	☐ Pohjois-Pohjanmaa
	☐ Kainuu
	☐ Lappi
	☐ Ahvenanmaa

8. Kuinka pitkä matka kotoasi on mökillesi? *

- alle 50 km 50-100 km 101-150 km 151-200 km yli 200 km

Miksi Ruovesi?**9. Mistä syystä valitsit Ruoveden mökkiapaikkakunnaksesi? ***

☐ Ruovesi on oma tai puolison kotipaikkakunta	☐ Tonttien ja mökkien hintataso
☐ Sain mökin perintönä	☐ Etäisyys kotipaikasta
☐ Tontteja ja mökkejä oli saatavilla	☐ Luonto
☐ muu, mikä? _____	

10. Mikä Ruovedellä on parasta?

11. Missä asioissa Ruovedellä on kehitettävää?

Mökki ja sen ominaisuudet**12. Mökkisi etäisyys Ruoveden keskustasta? ***

- alle 5 km
 5-15 km
 16-30 km
 yli 30 km

13. Milloin olet hankkinut mökkisi? *

- ennen vuotta 1970
 1970-1979
 1980-1989
 1990-1999
 2000-2015
 vuoden 2015 jälkeen

14. Miten olet hankkinut mökkisi? *

- Ostanut
 Rakentanut
 Perinyt
 Saanut
 muuten, kuinka?
-

15. Milloin mökkisi on rakennettu? *

- ennen vuotta 1980
 1980-1989
 1970-1979
 1980-1989
 1990-1999
 2000-2015
 vuoden 2015 jälkeen

16. Sijaitseeko mökkisi mantereella vai saarella? *

- Mantereella
 Saarella

17. Meneekö mökillesi tie? *

- Kyllä
 Ei

18. Kuinka suuri mökkitonttisi on? *

- alle 0,3 ha 0,3-0,5 ha 0,6-1,0 ha yli 1 ha

5 (16)

19. Kuinka suuri on mökkikiinteistösi kaikkien rakennusten yhteispinta-ala? *

- alle 30 m² 30-60 m² 61-90 m²
 91-120 m² 121-150 m² yli 150 m²

20. Mitä erillisiä rakennuksia mökkitontillasi on? *Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Mökki
 Sauna
 Varasto/liiteri
 Puucee
 Aitta
 muuta, mitä?

21. Kuinka monta vuodepaikkaa mökilläsi on? *

- mökillä ei yövytä
 1-2
 3-4
 5-7
 8-10
 yli 10

22. Onko mökilläsi oma ranta? *

- Kyllä
 Ei

23. Soveltuuko mökkisi ympärivuotiseen käyttöön? *

- Kyllä
 Ei

24. Mitä seuraavista mökilläsi on? *Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Sähkö
 Aurinkosähkö
 Generaattori
 Puulämmitys
 Sähkölämmitys
 Öljylämmitys
 Maalämpö
 Hälytysjärjestelmä

- Vesijohto sisään (kylmä vesi)
 Vesijohto sisään (myös lämmin vesi)
 Valokuitu
 Kylpyhuone
 Sauna mökin yhteydessä
 Sisäsuihku
 Sisävesi
 Kompostikäymälä ulkona
 Muu käymälä
 muuta, mitä?

6 (16)

25. Mitä seuraavista koneista ja laitteista mökilläsi on? *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

☐ Takka/uuni	☐ Kuivauskaappi tai -rumpu
☐ Puuliesi	☐ Televisio
☐ Sähköliesi	☐ DVD-/Blu-ray-soitin
☐ Jääkaappi	☐ Radio/stereo
☐ Pakastin	☐ Tietokone
☐ Mikroaaltouuni	☐ Internetyhteys
☐ Astianpesukone	☐ Soutu- tai perämoottorivene
☐ Pyykinpesukone	☐ Moottorivene
	☐ Purjevene
	☐ Kanootti
	☐ muuta, mitä?
-

26. Mistä hankit pääosan juomavedestäsi mökillesi? *

☐ Omasta lähteestä tai kaivosta	☐ Porakaivosta
☐ Vesijohdosta (kunta, vesiosuuskunta)	☐ Tuomalla astioilla muualta
☐ muualta, mistä?	
-

27. Kuinka mökilläsi käsitellään jätevedet (esim. pesu-, käymälävesi)? *

- Saostuskaivo, imeyttäminen
- Saostuskenttä
- Kunnallinen viemäri tms.
- Umpisäiliö
- Asuntokohtainen puhdistamo
- Jätevesiä ei synny

28. Kuinka hävität mökilläsi syntyvät jätteet? *

- Kunnallinen jätteenkeräys
- Kompostointi
- Polttaminen
- Vienti lähimmälle jätepisteelle
- muuten, kuinka?
-

7 (16)

29. Onko suunnitelmassasi laajentaa tai remontoida mökkiäsi seuraavien 2-3 vuoden aikana? *

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit kyllä, niin vastaa myös viereisiin kysymyksiin:

Mitä ajattelit rakentaa/remontoida?

Paljonko arvioit sen tulevan maksamaan?

Mökin käyttö

30. Kuinka monta vuorokautta oleilet mökilläsi yhden vuoden aikana? *

- 1-3 vuorokautta
 4-7 vuorokautta
 8-14 vuorokautta
 15-30 vuorokautta
 31-60 vuorokautta
 61-90 vuorokautta
 91-120 vuorokautta
 yli 120 vuorokautta

31. Mitä kulkuvälineitä käytät mökillä käydessäsi? *

Valitse kaikki sopivat vaihtoehdot.

- Henkilöauto
 Linja-auto
 Juna
 Moottoripyörä
 Polkupyörä
 Vene
 Taksi

32. Onko mökilläsi helppo käydä julkista liikennettä käyttäen? *

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit ei, niin voit kertoa, että miksi ei.

33. Kuinka monta vuorokautta mökkiäsi käytettiin viime vuonna minäkin kuukautena?

kk	Omaassa käytössä vrk	Muiden käytössä vrk	Vuokrakäytössä vrk
Tammikuu			
Helmikuu			
Maaliskuu			
Huhtikuu			
Toukokuu			
Kesäkuu			
Heinäkuu			
Elokuu			
Syyskuu			
Lokakuu			
Marraskuu			
Joulukuu			

34. Kuinka monta henkilöä mökkiäsi tavallisesti käyttää? *

- 1 2-3 4-5 yli 5

Mitä mökillä tehdään?

35. Mitä teet mökilläsi? *

Valitse 1-5 vastausta.

☐ Oleilen, lepään, luen, otan aurinkoa	☐ Soudan, melon, suppailen
☐ Rakennan tai kunnostan mökkiä/pihamaata, nikkaroin	☐ Tapaan ystäviä ja sukulaisia
☐ Teen polttopuita	☐ Kuntoilen, urheilen
☐ Metsästän, kalastan	☐ Marjastan, sienestän
☐ Saunon, uin	☐ Retkeilen, liikun luonnossa
	☐ Käyn paikallisissa tapahtumissa
	☐ Osallistun kylän toimintaan
	☐ Teen etätöitä
	☐ muuta, mitä?
-

9 (16)

36. Kuinka monena päivänä vuodessa teet etätöitä mökilläsi? *

- 0 1-5 6-10 11-20 21-30 31-50 yli 50

37. Haluaisitko tehdä enemmän etätöitä mökilläsi?

- Kyllä En

Jos vastasit kyllä, niin mitä etätöiden lisääminen edellyttäisi?

38. Onko mielestäsi tarvetta perustaa etätyöpiste Ruovedelle?

- Kyllä Ei

Kaupallisten palveluiden saatavuus

39. Mistä ostat ruokatavarasi tullessasi mökillesi? *

- Kotipaikkakunnaltasi Ruovedeltä
 Matkan varrelta muualta, mistä? _____

40. Kuinka pitkä matka mökiltäsi on lähimpään kauppaan? *

- alle 5 km 21-30 km
 5-10 km yli 30 km
 11-20 km

41. Millä paikkakunnalla teet tavallisesti ostoksesi ollessasi Ruovedellä? *

- Ruoveden kirkonkylällä Mäntässä/Vilppulassa
 Teiskossa Virroilla
 Kurussa Orivedellä
 Visuvedellä muualla, missä? _____

10 (16)

42. Ostatko joiain tuotteita suoraan tuottajalta Ruovedellä? *

Kyllä Ei

43. Jos ostat tuotteita suoraan tuottajalta Ruovedellä, niin täytä oheinen taulukko soveltuvilta osin.

tuotteet	Keneiltä?	kertaa / vuosi
Perunolta		
Vihannekela		
Marjoja		
Lihaa		
Kalaa		
Kananmunia		
Jauhoja		
Lelvonnalela		
Tekstiileja		
muuta, mitä?		

12 (16)

46. Arvioi seuraavien tiedotuskanavien merkitystä sinulle Ruoveden kaupallisista palveluista tiedottamisessa asteikolla 1-5. *

Täytä alla olevaan taulukkoon.

- 1 Ei tärkeä
- 2 Ei kovin tärkeä
- 3 Suhteellisen tärkeä
- 4 Melko tärkeä
- 5 Hyvin tärkeä

47. Arvioi tyytyväisyyttäsi seuraaviin tiedotuskanaviin Ruoveden kaupallisista palveluista tiedottamisessa asteikolla 1-5.

Mikäli sinulla ei ole kokemusta tai selkeää mielipidettä jostakin vastauskohdasta, niin jätä kohta tyhjäksi.

- 1 Tyytymätön
- 2 Melko tyytymätön
- 3 Ei tyytymätön eikä tyytyväinen
- 4 Melko tyytyväinen
- 5 Hyvin tyytyväinen

Tiedotuskanavat	46. *					47.				
	Tärkeys					Tyytyväisyys				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Ruoveet-lehti										
Ruoveden palveluopas										
Ruoveden kunnan verkkosivut										
muut Internetisivut										
Ruoveden kunnan somekanavat										
muu some										
Paikalliseradio										
Tuttavat ja naapurit										
Tapahtumat										

48. Seuraavassa taulukossa on lueteltu joitakin mahdollisia esteitä käyttää Ruoveden paikallisia palveluita tai ostaa paikallisia tuotteita.

Arvioi, kuinka merkittävässä asemassa kukin tässä mainittu este sinulle on? *

- 1 Ei mikään este
- 2 Pieni este
- 3 Kohtalainen este
- 4 Melko suuri este
- 5 Suuri este

Mahdolliset esteet	* Merkitys				
	1	2	3	4	5
Tiedon puute tuotteista ja palveluista					
Tuotteiden ja palveluiden saatavuus					
Toimitusten luotettavuus ja laatu					
Hinta					

Ruoveden kunnan palveluiden käyttö

49. Arvioi seuraavien Ruoveden kunnan palveluiden merkitystä sinulle asteikolla 1-5. *
Täytä alla olevaan taulukkoon.

- 1 Ei tärkeä
- 2 Ei kovin tärkeä
- 3 Suhteellisen tärkeä
- 4 Melko tärkeä
- 5 Hyvin tärkeä

50. Arvioi tyytyväisyyttäsi seuraaviin Ruoveden kunnan tarjoamiin palveluihin asteikolla 1-5.

Mikäli sinulla ei ole kokemusta tai selkeää mielipidettä jostakin vastauskohdasta, niin jätä kohta tyhjäksi.

- 1 Tyytymätön
- 2 Ei kovin tyytyväinen
- 3 Ei tyytymätön eikä tyytyväinen
- 4 Melko tyytyväinen
- 5 Hyvin tyytyväinen

Kunnan palvelut	49. *					50.				
	Tärkeys					Tyytyväisyys				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
Rakennusluvut, rakennustarkastajan palvelut, rakentaminen										
Kunnallistekniikan saatavuus (vesi, viemäri, tie)										
Jätahuolto / jätetietot										
Kierrätysohjelma										
Ongelmajätteen käsittely										
Terveystieteiden, terveydenhuolto										
Kansalaisopisto										
Kirjasto										
Urheilukenttä, liikuntapaikat										
Matkailuneuvonta (tiedon saanti mm. tapahtumista ja nähtävyyksistä)										
Mattojen pesupaikat										
Kunnan verkkoalueet										
Kunnan yleinen suhtautuminen vapaa-ajan asukkaallein										
Kunnan palvelut tuottavan henkilökunnan suhtautuminen vapaa-ajan asukkaallein										

Ruoveden tapahtumat ja niistä tiedottaminen

51. Arvioi seuraavien Ruovedellä järjestettävien tapahtumien merkitystä sinulle asteikolla 1-5. *

Täytä alla olevaan taulukkoon.

- 1 Ei tärkeä
- 2 Ei kovin tärkeä
- 3 Suhteellisen tärkeä
- 4 Melko tärkeä
- 5 Hyvin tärkeä

52. Arvioi tyytyväisyyttäsi seuraaviin Ruovedellä järjestettäviin tapahtumiin asteikolla 1-5.

Mikäli sinulla ei ole kokemusta tai selkeää mielipidettä jostakin tapahtumasta, niin jätä kohta tyhjäksi.

- 1 Tyytymätön
- 2 Ei kovin tyytyväinen
- 3 Ei tyytymätön eikä tyytyväinen
- 4 Melko tyytyväinen
- 5 Hyvin tyytyväinen

53. Arvioi tyytyväisyyttäsi seuraavista Ruovedellä järjestettävistä tapahtumista tiedottamiseen asteikolla 1-5.

Mikäli sinulla ei ole kokemusta tai selkeää mielipidettä jostakin vastauskohdasta, niin jätä kohta tyhjäksi.

- 1 Tyytymätön
- 2 Ei kovin tyytyväinen
- 3 Ei tyytymätön eikä tyytyväinen
- 4 Melko tyytyväinen
- 5 Hyvin tyytyväinen

Ruoveden tapahtumat	51. *					52.	Tyytyväisyys tapahtumiin					53.	Tyytyväisyys tiedottamiseen				
	1	2	3	4	5		1	2	3	4	5		1	2	3	4	5
Kesäsaattarit																	
Noitien yö																	
Noitakäräjät																	
Ääköntä Ruoveel																	
Musiikkia Ruoveel																	
Kylätapahtumat																	

Ruoveden Mökkiläisneuvosto

54. Onko Ruoveden Mökkiläisneuvosto ja sen toiminta sinulle tuttua? *

- Kyllä
 Ei

15 (16)

55. Uskotko Ruoveden Mökkiläisneuvostolla olevan positiivisia vaikutuksia Ruoveden vapaa-ajan asukkaiden viihtyvyyteen? *

- Kyllä
 Ei

56. Mitä Ruoveden Mökkiläisneuvosto voisi mielestäsi tehdä vapaa-ajan asukkaiden hyväksi?

Kiitos vastauksestasi!

YHTEYSTIEDOT ARVONTAA VARTEN

Mikäli haluat osallistua tähän kyselyyn vastanneiden kesken suoritettavaan lahjakorttien arvontaan, niin täytä yhteystietosi tähän lomakkeeseen. Palkintona arvotaan kymmenen 50 euron lahjakorttia matkustajahöyrylaiva Tarjanteelle.

Arvonta suoritetaan 26.4. Voittajille ilmoitetaan asiasta henkilökohtaisesti.

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelinnumero: _____

tai

Sähköpostiosoite: _____

Huom! Yhteystietolomakkeet kerätään erilleen kyselylomakkeista ennen vastausten käsittelyä eikä niitä näin voi yhdistää tiettyyn vastauslomakkeeseen, joten kyselyyn vastanneiden yksityisyys on turvattu. Yhteystietolomakkeita säilytetään huolellisesti ja ne hävitetään heti arvonnän jälkeen.